

ave maria

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

GOD. XLII., br. 3 (121) 2023.

(Autor slike na naslovnici: Roger Loveless)

SADRŽAJ

Riječ č. majke s. Jake Vuco	3
Iz Uredništva AM (s. S. Sente).....	5
Glas Crkve: Sinoda o sinodalnosti	6
Timothy Radcliffe: Napetosti oko identiteta Crkve.....	7
Intervju sa sr. Rosmery OP, o sinodi	11
Laudate Deum, apost. pobudnica o okolišu	13
Marija – Uzeti Mariju k sebi (V. Sion).	14
Andeli čuvari: Tko su anđeli čuvari (sv. T. Akvinski).....	16
Ozanina stranica: Tko je bila bl. Ozana Kotorska (s. S. Sente).....	18
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Bagudić)	20
IDI – Deseti Dani Kongregacije (s. B. Rudić).....	22
Proslava AČ i polaganje zavjeta s. Marte Marije	24
s. Aurelija proslavila 60. obl. red. u Korčuli	24
Proslava 60. oblj. zavjeta s. Aurelije i s. Kaliste u Zagrebu	25
Apostolski nuncij na zagrebačkoj Peščenici	28
Proslava sv. o. Dominika u našim samostanima	30
Blagoslovljen obnovljeni dio samostana na Korčuli	33
‘Škrapska’ dogadanja uz sestre dominikanke (P. Mrden)	34
Znanstveni simpozij u Zadru (s. A. Begić)	38
Prezbitersko ređenje fr. Ilije Lešića.....	40
Fr. Mislav Peček zaređen za đakona.....	40
Duhovna obnova za djevojke u Subotici i online susreti	41
72 sata bez kompromisa.....	42
Blagoslov temelja vrtića u Tavankutu	43
Izvješće povjerenstva za predškolski odgoj.....	44
Ostale vijesti iz dominikanske obitelji.....	44
Djelatnosti DV Bl.H i AČ	47
Velikani OP Reda: sv. Albert Veliki (I. Armanda)	51
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	56
Što kažu naše najmlađe: Predstavljanje kandidatica	59
Stranice povijesti: O počecima tavankutske filijale (I. Armanda)	60
Naši pokojnici: fr. Ljudevit Jeđut OP	65
fr. Viktor Arh OP	67
Franjo Osredek	68
Jozo Mravak (Baja)	71
Meditativni trenutak: Bog je s nama (s. K. Maglica).....	72
Zeleni kutak: Kiseli kupus (s. S. Sente).....	74
Razbibriga: (s. S. Sente)	76

GLASILLO SESTARA DOMINIKANKI

KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruse 44/a

Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com

RIJEČ ČASNE MAJKE

Drage moje sestre, braćo,
čitatelji lista Ave Maria,

Došao je Spasitelj, doći će i uvijek nanovo nam donositi i nuditi – LJUBAV, RADOST I MIR. Koliko su samo potreбni ljubav, radost, mir!

U životu čovjeka redovito se događaju ratovi, često mržnja izjedâ čovjekovo srce, tuga nas obuzme zbog osobnih i tuđih strahova, nevolja, briga, bolesti...

Čovjek čezne za oslobođanjem od *okova* koje nam život pripravlja. Mi želimo biti slobodni, sretni, sigurni, jaki, stameni, zdravi, voljeni, hrabri, mudri, spretni, razboriti, plemeniti, pametni...

Život nam ponekad prolazi da toga nismo dovoljno svjesni, a to nas ne uznemirava... Život nam, često, prolazi bez ozbiljnog sudjelovanja u njemu. Prolazi jer vremenom, a ni životom, ne upravljamo sami! Našim životom i vremenom upravlja Bog koji nam je život dao, On koji je Gospodar svega!

U tijeku jedne godine nakon Došašća dolazi Božić, nakon sv. Stjepana sv. Ivan... nakon Tri kralja – Krštenje i... novi ciklus liturgijske godine.

Vrijeme prolazi i iza nas ostaje ono što smo prethodno napravili, ono u čemu smo jučer, prekućer sudjelovali, ono što smo kao važno izabrali, ono čime smo svoj ili tuđi život promjenili, oplemenili, probudili zapretene – u srca davno stavljene darove, s neba posijane!

Kao klice koje u zemlji novi život rađaju, kao kapi koje u našim dušama razigrane slapove stvaraju, kao iskre koje u bojama i raznolikosti savršene spektre sklada i ljepote daruju... Svatko je od nas vrijedan i dionik tih Bogom danih bogatstava!

U darivanju – Boga nitko ne može slijediti, u ljubavi nitko ga ne može dostići, u milosrdju nitko ga ne može nadmašiti!

Ali, ovog Božića ove 2023. godine i meni je ponuđeno i moguće biti jedan od kraljeva iz daleke zemlje koji dolazi Gospodinu, malom Bogu, Božiću! I meni je moguće donijeti poklon, pokloniti se Rođenom. I ja mogu i imam razloga putovati dalekim stranama kako bih pronašla Kralja, donijela mu svoje dragocjenosti. I ja sam pozvana umoriti se na putu, oskudjevati putujući, tražiti zvijezdu Njegovu, pronaći Maleno Dijete, klanjati se Kralju koga po

pismima iščekujem i poznam, radovati se darujući dio sebe, zaobilaziti puteve propasti za sebe i druge, ukazati drugima na veličinu Malog Boga i dalje putovati...

A moj dar! Što mogu dati Tebi, Dijete! Što želiš od mene na dar? Kako će ti predati nešto s čim će Ti pokazati koliko si mi važan, kako će otkriti svoju ljubav bez riječi, kako će svjedočiti Tebe o Božiću i nakon Božića!

Predale smo živote u Njegove ruke, a ne pružamo svoje ruke!

Povjerovale smo Njegovim riječima, a naše su riječi teške!

Govorimo drugima o Njemu, a u našim očima nema žara ljubavi!

Tko će na našu riječ povjerovati? Tko će na naš primjer poželjeti biti Njegov? Tko bi na naš život ucijepio svoj? Tko iz naših srdacâ čita ljubav veliku?

A mora se iz naših života ocrtavati lik Isusa Krista, život Isusa Krista, život onoga koga ljubi duša moja! Mora moje djelovanje biti priča, manje ili više teška, koja ima sretan kraj u Njegovim rukama i zajedništvu s nebesnicima koji su dočekali ono čemu se i mi nadamo!

Gospodine, moji pokloni nisu lijepi kao oni kraljeva s Istoka, ali svejedno, želim ti dati najbolje što imam!

Nemam nikakvog blaga, ali želim te čuvati kao najdragocjenije blago!

Ne znam pisati ali želim ti pjevati najljepše pjesme!

Ponekad sam tužna i sjetna, želim se Tebi radovati kao najsretnijih dana svog života!

Želim u Tebi, s Tobom i po Tebi započinjati i završavati svaki novi dan i svaki novi susret.

Budi naša radost ovog Božića, Gospodine, i blagoslovom svojim obaspi sve koji su Te našli, sve koji Te traže i sve koji će te naći.

Svima želim radost anđela, plahost i veselje pastirâ i velikodušnost kraljeva!

*Sretan Božić i blagoslovljena
nova 2024. godina!*

s. Jaka Vuco, OP

„**S**talna na tom svijetu samo mijena jest“, napisao je Petar Preradović, slobodno prevodeći grčku izreku „Panta rei“ (sve teče), i time je precizno sažeo temelj života, svijeta i čovjeka.

Opraštajući se od još jedne građanske godine, nanovo se uvjeravamo kako je čovjekovo postojanje na ovome svijetu puno promjena, novih događaja, izazova. Svakoga dana doživljavamo nešto novo što nas dotakne, razveseli ili ražalosti, ali svakako potakne na malo drugačije razmišljanje. Jednako nam tako pruža i nove prilike za ispravljanje pogrešnih poteza, koraka i riječi. Ako tako gledamo ‘stalnu mijenu na tom svijetu’, onda u svaki novi dan ulazimo s više opreza, hrabrosti i zahvalnosti, ali i odlučnosti sijati dobro sjeme, zrakama svjetla obasjavati tamu, ostavljati tragove radosti i povjerenja.

U svemu tome ohrabruje nas pogled na priproste jasle u Betlehemu i beskrajnu Dobrotu koja u njima leži. U toj se Dobroti krije Maleni – Veliki Bog koji nam svake godine pruža novi dokaz ljubavi, ali i priliku da Ga prepoznamo i prihvatimo.

I novi nas broj Ave Marije podsjeća na promjene i prolaznosti ali i na nove izazove i poticaje kako svjedočiti darovanu Ljubav, rođenu u štali, u jaslama.

Svjedoci smo napuštanja nekih članova naše zajednice, ali i novih sjemenki od kojih očekujemo procvat i nastavak Dominikova djela.

Vrlo je zanimljivo pratiti sinodalnost u Crkvi. Dio smo te Crkve Božje i moramo dati svoj

doprinos njezinoj životnosti u ovome svijetu. „Naš“ dr. Armando nas je i u ovom broju AM obogatio novim saznanjima iz povijesti Reda i Kongregacije.

Primijetit ćete da u ovom, božićnom broju, nema izvješća o nekoj našoj preminuloj sestri, ali je rubrika ipak popunjena s preminulom braćom dominikancima i rođbinom sestara.

Radujemo se što u rubrici *Što kažu naši najmlađi*, upoznajemo nove uzdanice naše Kongregacije.

Kako se pripremiti, a i proslaviti Božić nudi s. Katarina Maglica u rubrici Meditativni kutak – *Bog je s nama*.

Preostaje još srdačna čestitka svim čitateljima AM, a posebno suradnicima koji šalju svoje priloge.

Sretan i ugodan boravak uz jaslice – uz Božića, koji daje odgovore na sva naša pitanja, očekivanja, strepnje i nadanja.

Urednica

SINODA O SINODALNOSTI

Usrijedu 4. listopada 2023. započelo je prvo, od dva zasjedanja biskupske sinode u Rimu, i trajalo je do 28. listopada, a drugo će zasjedanje biti u listopadu sljedeće, 2024. godine. Cilj zasjedanja jest iznjedriti neobvezujuće savjete papi Franji u sklopu široke teme „Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje“.

Na prvoj općoj kongregaciji papa Franjo je govorio pred 265 članova i članica sinodiske skupština, u vatikanskoj dvorani Pavla VI. U improviziranom obraćanju naglasio je da „Sinoda nije parlament“ te okupljene pozvao da odbace „glasove koji ne dolaze od Duha“, „svjetovnost“ i „ogovaranje.“ „Ako se ne slažete s onim što taj biskup, ta sestra ili taj laik govorí, recite mu to u lice. Jer ovo je sinoda“, kazao je Papa. Tiskovni ured Svetе Stolice, prema Papinoj želji za ozračjem povjerljivosti i slušanju među članovima Sinode, izdao je propise za sudionike, među kojima stoji: „Kako bi se zajamčila sloboda izražavanja misli svake osobe i kako bi se osigurala spokojnost zajedničkog razlučivanja — što je glavna zadaća povjerenja Skupštini — svaki je sudionik obvezan na povjerljivost i diskreciju u pogledu vlastitih

intervencija i intervencija drugih sudionika. Ova dužnost ostaje na snazi i nakon završetka Sinodalne skupštine.“

Papa je u svojoj homiliji, na početku Sinode, između ostalog naglasio i ove riječi:

„Isusov blagoslovni pogled poziva nas da budemo Crkva koja se ne hvata u koštač s izazovima i problemima današnjice s duhom razdora i sukoba, već koja, naprotiv, upravlja svoj pogled u Boga koji je zajedništvo te ga, s udivljenjem i poniznošću, blagoslivlja i njemu se klanja, priznajući ga za svog jedinog Gospodina. Mi pripadamo njemu i – podsjetimo se – postojimo samo zato da bismo njega donosili svijetu. Kao što nam je rekao apostol Pavao: „Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista“ (*Gal 6, 14*). To nam je dovoljno, On nam je dovoljan. Ne želimo zemaljske slave, ne želimo se uljepšavati pred očima svijeta, nego doći do njega s utjehom evanđelja, kako bismo svjedočili bolje i svima beskrajnu ljubav Božju. Kao što je rekao Benedikt XVI. obraćajući se upravo sudionicima jedne Sinodske skupštine, „pitanje za nas jest ovo: Bog je progovorio, on je doista prekinuo veliku šutnju, on se pokazao, ali kako možemo učiniti da ta stvarnost dopre do današnjeg čovjeka, tako da postaje spaseњe?“ (*Meditacija na I. glavnoj kongregaciji XIII. redovne opće skupštine Biskupske sinode*, 8. listopada 2012.). To je temeljno pitanje. I to je primarna zadaća Sinode: ponovno usmjeriti svoj pogled na Boga, biti Crkva koja na čovjeka gleda s milosrdjem. Ujedinjena i bratska Crkva – ili bar Crkva koja nastoji biti ujedinjena i bratska – koja sluša i razgovara. Crkva koja blagoslivlja i hrabri,

koja pomaže onima koji traže Gospodina, koja blagotvorno potresa ravnodušne, koja otvara putove za uvođenje ljudi u ljepotu vjere. Crkva koja ima Boga u središtu i koja stoga nije iznutra podijeljena i nikada nije oštra izvana. Crkva koja riskira zajedno s Isusom. Isus želi takvu Crkvu, želi takvu svoju Zaručnicu.“

Što znači sinodalnost?

Međunarodno teološko povjerenstvo Kongregacije za nauk vjere 2018. definiralo je sinodalnost kao „djelovanje Duha u zajedništvu s Kristovim Tijelom te u misionarskom hodnu naroda Božjeg.“ Odnosno, „oblik, način života i ustrojstvo Crkve“ te kao „proces slušanja, dijaloga i zajedničkoga razlučivanja, u kojima svi zajedno i svatko pojedino mogu sudjelovati i dati svoj doprinos“. Papa je jednom prilikom otkrio kako Sinodu o sinodalnosti vidi kao „putovanje u skladu s Duhom, a ne parlament za traženje prava i potreba u skladu s agendum svijeta, niti prigodu za okretanje kako vjetar puše, već priku za bivanje poslušnima dahu Duha Svetoga.“

Na sinodalnim se sjednicama raspravljalo o mnogim kontroverznim pitanjima, poput:

đakonisa, svećeničkog celibata ili komunikacije prema osobama koje se identificiraju kao LGBTQ+.

Kako se Sinoda provodi?

Sinoda je sastanak biskupa okupljenih kako bi raspravljali o temi od teološkog ili pastoralnog značaja u svrhu pripreme savjetodavnog, ali neobvezujućeg dokumenta za papu.

Sinoda o sinodalnosti **prva je sinoda koja uključuje izaslanike s pravom glasa koji nisu biskupi**. Gotovo trećinu od 364 delegata s pravom glasa birao je izravno Papa, uključujući laike, svećenike, posvećene žene i đakone. Pedeset i četiri člana s pravom glasa su žene.

Hrvatska i Bosna i Hercegovina zajedno imaju tri predstavnika. To su đakovačko-osječki pomoćni biskup Ivan Ćurić, zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša (kojeg je Papa izravno izabrao) te banjolučki pomoćni biskup Marko Semren.

Skup u Rimu zapravo je prvi dio Sinode, a drugi dio predviđen je za listopad 2024. godine. Tada bi sudionici trebali konačno odlučiti o konkretnim prijedlozima koji će se podastrijeti Papi.

OBRAĆANJE OPĆOJ SKUPŠTINI SINODE

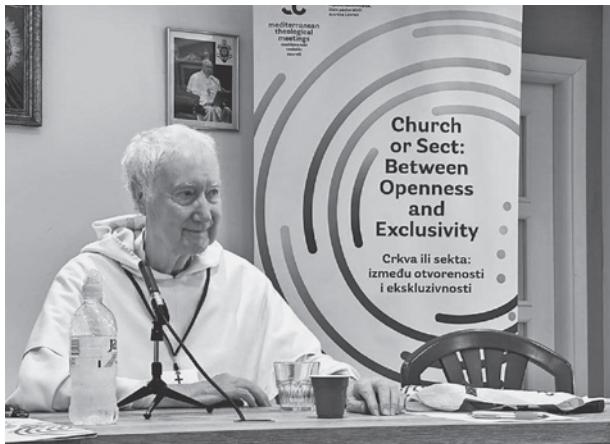
TIMOTHY RADCLIFFE OP: Napetost oko identiteta Crkve nije ništa novo, ona je uvijek bila u središtu naše vjere

Neke misli iz duhovnih razmatranja koja je naš bivši poglavar Reda Timothy Radcliffe OP, održao sudionicima opće skupštine Biskupske sinode, okupljenima na duhovnoj obnovi u „Fraterna Domus“, Sacrofano. Meditacija nosi naslov „Doma u Bogu i Bog doma u nama“, a izrečena je u nedjelju 1. listopada 2023. godine.

„Doma u Bogu i Bog doma u nama“

Naše poimanje Crkve kao doma ponekad je proturječno. Svako živo biće treba dom kako bi moglo napredovati. Ribe trebaju vodu, a ptice gnijezda. Bez doma ne možemo živjeti.

Različite kulture imaju različite predodžbe o tome što je dom. Instrumentum laboris nam govori da je „Azija ponudila sliku čovjeka koji izuva cipele da bi prešao prag, kao znak

poniznosti da se pripremi za susret s drugima i s Bogom; Oceanija je predložila sliku broda; Afrika je inzistirala na slici Crkve kao Božje obitelji, sposobne ponuditi pripadnost i prihvatanje svim svojim članovima, u njihovoj različitosti“ (B 1,2). Ali sve te slike pokazuju da nam treba mjesto gdje možemo biti prihvaćeni i izazvani u isto vrijeme. Kod kuće se potvrđujemo onakvima kakvi jesmo i pozvani smo da budemo više. Dom je mjesto gdje smo poznati i voljeni, gdje smo sigurni, ali to je i mjesto gdje smo izazvani da se upustimo u avanturu vjere.

Moramo obnoviti Crkvu shvaćenu kao zajednički dom ako želimo govoriti svijetu koji pati od krize zbog nedostatka doma. Mi trošimo naš mali planetarni dom. U pokretu je više od 350 milijuna migranata koji bježe od rata i násilja. Tisuće ljudi umiru prelazeći mora pokušavajući pronaći dom. Nitko se od nas ne može osjećati potpuno kao kod kuće ako se oni ne osjećaju tako. Čak i u bogatim zemljama miliuni ljudi spavaju na ulicama. Mladi si često ne mogu priuštiti kuću. Posvuda vlada strahovito duhovno beskućništvo. Ekstremni individualizam, raspad obitelji, sve dublje nejednakosti znače da nas pogada tsunami usamljenosti. Samoubojstva su u porastu jer se bez doma, tjelesnog i duhovnog, ne može živjeti. Voljeti znači vratiti se kući nekome.

Što nas ova scena Preobraženja uči o našem domu, kako u Crkvi tako i u našem razbaštinjenom svijetu? Isus poziva svoj najuži krug prijatelja da se odvoje od njega i uživaju u ovom trenutku intimnosti. I oni će biti s njim u

Getsemaniju. Ovo je najuži krug onih s kojima se Isus osjeća najugodnije. Na gori im daje viziju svoje slave. Petar želi zadržati ovaj trenutak. „Učitelju, dobro nam je biti ovdje, načinimo tri sjenice, jednu tebi, jednu Mojsiju i jednu Iliju.“ Stigao je i želi da ovaj intimni trenutak potraje.

Ali začuju Očev glas. „Slušajte ga!“ Moraju sići s gore i koračati prema Jeruzalemu, ne znaјući što ih čeka. Bit će raspršeni i poslani na kraj svijeta da svjedoče našem konačnom domu, Kraljevstvu. Vidimo dakle dvije koncepcije doma: unutarnji krug s Isusom na gori i poziv u naš konačni dom, Kraljevstvo, kojemu ćemo svi pripadati.

Slično nas danas dijele različita poimanja Crkve kao doma. Za neke je to definirano drevnim tradicijama i pobožnostima, naslijedenim strukturama i jezikom, Crkvom u kojoj smo odrasli i koju volimo. Daje nam jasan kršćanski identitet. Za druge se sadašnja Crkva ne čini sigurnim domom. Doživljava se kao isključiva, marginalizirajući mnoge osobe, žene, rastavljeni i ponovno vjenčane. Za neke je to previše zapadnjačko, previše eurocentrično. Instrumentum laboris također spominje homoseksualne osobe te osobe koje žive u poligamnim brakovima. Oni žele obnovljenu Crkvu u kojoj se osjećaju potpuno kao kod kuće, priznati, potvrđeni i sigurni.

Neki smatraju da je ideja sveopćeg prihvata, u kojoj su svi prihvaćeni bez obzira tko smo, destruktivna za identitet Crkve. Kao u engleskoj pjesmi iz 19. stoljeća, „Ako je svatko netko, onda nitko nije nitko“^[1]; vjeruju da identitet zahtijeva granice. Za druge pak otvorenost je sâmo srce identiteta Crkve. Papa Franjo je rekao: „Crkva je pozvana biti Očev dom, s uvijek širom otvorenim vratima... gdje ima mjesta za sve ljude, za svakoga sa svojim problemima, da dopire do onih koji osjećaju potrebu da nastave svoj put vjere“^[2].

Ova napetost je uvijek bila u središtu naše vjere, otkako je Abraham napustio Ur. U Starom zavjetu postoje dvije stvari u trajnoj napetosti jedna s drugom: ideja o izboru, o ljudima koje je Bog izabrao, o ljudima s kojima Bog prebiva.

Ovo je identitet koji se čuva. Ali tu je i univerzalizam, otvorenost prema svim nacijama, identitet koji tek treba otkriti.

Kršćanski je identitet u isto vrijeme poznat i nepoznat, dan i tražen. Sveti Ivan kaže: „Ljubljeni, sad smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest“ (1. Iv 3,2). Znamo tko smo, a opet ne znamo tko ćemo biti.

Za neke od nas kršćanski je identitet prije svega dan, Crkva koju poznajemo i volimo. Za druge je kršćanski identitet uvijek privremen, na putu prema Kraljevstvu u kojem će pasti svi zidovi. Oba su neophodna! Ako samo naglašavamo da nam je identitet zadan – ovo znači biti katolik – riskiramo da postanemo sekta. Ako samo naglašavamo pustolovinu prema identitetu koji tek treba otkriti, riskiramo da postanemo nejasan kršćanski pokret. Ali Crkva je znak i sakrament jedinstva cijelog čovječanstva u Kristu (LG 1) tako što je oboje. Stanimo na gori i okusimo slavu sada. Ali krenimo prema Jeruzalemu, prvoj sinodi Crkve.

Kako živjeti ovu potrebnu napetost? Sva se teologija rađa iz napetosti koja savija luk da odape strijelu. Ova napetost je u središtu Evanđelja po Ivanu. Bog se udomljuje u nama: „Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, i Otac će ga ljubiti, k njemu ćemo doći i u njemu se nastaniti“ (14,23). Ali Isus nam također obećava naš dom u Bogu: „U kući Oca mojega ima mnogo stanova. Da nema, zar bih vam rekao idem pripraviti vam mjesto“ (Ivan 14,2).

Kada razmišljamo o Crkvi kao o domu, neki od nas prvenstveno misle na Boga koji dolazi doma k nama, a drugi da mi idemo u dom Božji. I jedno i drugo je istina. Moramo ući u suzvuče s onima koji misle drukčije. Njegujemo unutarnji krug na gori, ali siđimo i koračajmo prema Jeruzalemu, latalice i beskućnici. „Slušajte ga.“

Dakle, prvo, Bog pravi svoj dom s nama. Riječ postaje tijelom u palestinskom Židovu iz prvog stoljeća, odgojenom u navikama i običajima svoga naroda. Riječ postaje tijelom u

svakoj od naših kultura. Na talijanskim slikama Navještenja vidimo prekrasne mramorne kuće, s prozorima otvorenim prema stablima maslina i vrtovima ruža i ljiljana. Nizozemski i flamski slikari prikazuju Mariju s užarenom pećnicom, čvrsto umotanu u odjeću kako bi sprječila hladnoću. Kakav god bio vaš dom, Bog dolazi živjeti u njemu. Trideset godina šutnje Bog je živio u Nazaretu: beznačajnom sekundarnom mjestu. Natanael je s gađenjem uzviknuo: „Iz Nazareta da može biti što dobro?“ (Iv 1,46). Filip jednostavno odgovara: „Dodji i vidi.“

Svi naši domovi su Nazaret, gdje živi Bog. Sveti Charles de Foucauld je rekao: „Neka Nazaret bude vaš uzor, u svoj svojoj jednostavnosti i otvorenosti... Život Nazareta može se živjeti bilo gdje. Živi ga tamo gdje je najkorisnije za bližnjega“[3]. Gdje god bili i što god činili, Bog nas dolazi pohoditi: „Evo, na vratima stojim i kucam; posluša li tko glas moj i otvorim mi vrata, unići ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom“ (Otk 3,20).

Čuvajmo stoga mjesta na kojima smo susreli Emanuela, „Boga s nama“. Volimo liturgije u kojima smo ugledali božansku ljepotu, crkve našeg djetinjstva, pučke pobožnosti. Volim veliku benediktinsku opatiju moje škole, gdje sam prvi put opazio otvorena vrata raja. Svatko od nas ima svoju goru Tabor, na kojoj je slavu nazreo. Trebamo to. Tako, kad se mijenjaju liturgije ili ruše crkve, ljudi osjećaju veliku bol, kao da im se ruši dom u Crkvi. Kao i Petar, želimo ostati.

Svaka mjesna Crkva je dom za Boga. Naša se Majka Marija ukazala u Engleskoj u Walsinghamu, velikom srednjovjekovnom svetištu, u Lourdesu, u Guadalupeu u Meksiku, u Czestochowi u Poljskoj, u La Vangu u Vijetnamu i u Dongluu u Kini. Nema marijanske konkuren-cije. U Engleskoj kažemo: „Dobra vijest je da te Bog voli. Loša vijest je da on voli i sve ostale.“ Sveti Augustin je rekao: „Bog ljubi svakog od nas kao da postoji samo jedan“[4]. U bazilici Notre Dame u Africi, u Alžиру, uklesano je: „Priez pour nous et pour les Musulmans“, „Molite za nas i za muslimane“.

Svećenici često teže prihvaćaju sinodski hod. Mi svećenici brinemo o tim mjestima kulta i u njima slavimo liturgije. Svećenicima je potreban snažan osjećaj identiteta, *esprit de corps*. Ali tko ćemo mi biti u ovoj Crkvi oslobođenoj klerikalizma? Kako svećenstvo može prigriliti identitet koji nije klerikalni? To je veliki izazov za obnovljenu Crkvu. Prihvatimo bez straha novo bratsko shvaćanje ministerijalnog svećeništva! Možda možemo otkriti kako je taj gubitak identiteta zapravo sastavni dio našeg svećeničkog identiteta. To je poziv koji nadilazi svaki identitet, jer „još se nije pokazalo što ćemo biti“ (1. Ivanova 3,2).

Bog sada gradi svoj dom na mjestima koja svijet prezire. Naš dominikanski brat Frei Betto opisuje kako je Bog postao njegov dom u zatvoru u Brazilu. Neki dominikanci bili su zatvoreni zbog svog protivljenja diktaturi (1964.-1985.). Betto piše: „Na Božić, na slavlje povratka Božoj kući, radost je nezadrživa. Božićna noć u zatvoru... Sada cijeli zatvor pjeva, kao da će naša pjesma, radosna i slobodna, svijetom odjeknuti. Žene pjevaju u svom dijelu, a mi plješćemo... Ovdje svi znaju da je Božić, da se netko ponovno rađa. I svojim pjevanjem svjedočimo da smo i mi ponovno rođeni da se borimo za svijet bez suza, mržnje i ugnjetavanja. Prilično je impresivno vidjeti ova mlada lica stisnuta uz rešetke kako pjevaju o svojoj ljubavi. Nezaboravno. Nije to spektakl ni za naše suce, ni za tužitelja, ni za policiju koja nas je privela. Smatrali bi da je ljepota ove noći nepodnošljiva. Mučitelji se boje osmijeha, čak i slabog.“

Tako naziremo ljepotu Gospodnju na našoj gori Tabor, gdje poput Petra želimo razapeti svoje šatore. Dobro! Ali „Njega slušajte!“ Uživamo u tom trenutku, a onda se spuštamo s gore i koračamo prema Jeruzalemu. Moramo postati beskućnici na neki način. „Lisice imaju jame i ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječji nema gdje glavu nasloniti“ (Luka 9,58). Koračaju prema Jeruzalemu, svetom gradu u kojem prebiva ime Božje. Ali ondje Isus umire izvan zidina za dobro svih onih koji žive izvan zidina, jer se Bog objavio svom narodu u pustinji izvan

tabora. James Alison je napisao: „Bog je među nama kao izgnan“[5]. „Zato i Isus, da bi vlastitom krvlju posvetio narod, trpio je izvan vrata. Stoga izidimo k njemu izvan tabora noseći njegovu muku“ (Hebrejima 13,12-13).

Nadbiskup Carlos Aspiroz da Costa napisao je dominikanskoj obitelji dok je bio Učitelj: „Izvan polja, među svim onim ‘drugima’ potisnutim na mjesto izvan polja, susrećemo Boga. (...)

1980-ih, razmišljajući o odgovoru Crkve na AIDS, posjetio sam bolnicu u Londonu. Liječnik mi je rekao da je jedan mladić tražio svećenika po imenu Timothy. Božjom providnošću uspio sam ga pomazati neposredno prije smrti. (...)

Još jedna kratka riječ na kraju. Nekoliko puta, tijekom pripreme ove Sinode, postavljeno je pitanje: „Ali kako možemo biti doma u Crkvi s užasnim skandalom seksualnog zlostavljanja?“. Za mnoge je to bila kap koja je prelila čašu. Spakirali su kofere i otišli. Postavio sam ovo pitanje na sastanku katoličkih ravnatelja u Australiji, gdje je Crkva užasno unakažena ovim skandalom. Kako to da su ostali? Kako su još uvijek mogli biti doma?

Jedan od njih citirao je Carla Carretta (1910.-1988.), malog brata Charlesa de Foucaulda. Carrettove riječi sažimaju dvosmislenost Crkve, moje kuće, ali još uvijek ne mog doma, koja otkriva i skriva Boga. „Koliko te moram kritizirati, Crkvo moja, a opet koliko te volim! Natjerala si me da patim više nego itko drugi, a ipak ti dugujem više nego ikome drugome. Volio bih te vidjeti uništenu, ali trebam tvoju prisutnost. Mnogo si me sablaznila, ali samo si me ti nagnala da shvatim tvoju svetost. ... Bezbroj puta sam ti pred licem htio zalupiti vrata svoje duše, a ipak sam se svake noći molio da mogu umrijeti u tvom sigurnom naručju! Ne, ne mogu te se riješiti, jer ja sam jedno s tobom, makar i ne potpuno. I onda, kamo bih otišao? Napraviti još jednu Crkvu? Ma ne bih mogao izgraditi nijednu bez istih mana, jer su to moje mane.“

Na kraju Evangelijskog po Mateju Isus kaže: „Evo, ja sam s vama do svršetka svijeta“. Ako

Gospodin ostaje, kako bismo mi mogli otici? Bog se smjestio u naš dom, sa svim našim skandaloznim ograničenjima, zauvijek. Bog ostaje u našoj Crkvi, čak i uz svu korupciju i zlostavljanje. Moramo dakle ostati. Ali Bog je s nama da nas vodi u šire prostore Kraljevstva. Potrebna nam je Crkva, naš sadašnji dom sa svim svojim slabostima, ali i da udahnemo Duhom ispunjen kisik našeg budućeg doma bez granica.

Timothy Radcliffe

Bilješke:

- [1] W. S. Gilbert, *The Gondoliers*, 1889.
- [2] *Evangelii Gaudium*, 47.
- [3] Cathy Wright LSJ St Charles de Foucauld: *His Life and Spirituality*, 111.
- [4] *Ispovijesti*. Knjiga 3.
- [5] *Knowing Jesus*, 71.
- [6] *Letter to the Order on Itinerancy*

„DANAS CRKVA POTIČE PRISUTNOST ŽENA U VODSTVU”

– Dominikanka na Sinodi –

Papa Franjo izabrao je s. Rosmery Castañeda M., dominikanku kongregacije Dominican Sisters of Charity of the Presentation, za sudjelovanje na Sinodi o sinodalnosti. Ona je jedina žena iz Reda propovjednika koja sudjeluje na ovoj 16. redovnoj općoj skupštini Biskupske sinode pod naslovom „Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje“, koja je održano u Rimu od 4. do 29. listopada 2023. Na Sinodi inače sudjeluju 364 člana, od kojih su 54 žene – redovnice i lajkinje, koje će, na ovakvom

crkvenom skupu, po prvi put ući u povijest, s pravom glasa kao i muškarci.

Sestra Rosmery je teologinja i profesorica teologije i Svetog pisma. Rođena u Kolumbiji, a živi u Panami, njezin izbor za Sinodu zasluženo je priznanje njezine ljubavi prema Crkvi i njezinu djelu evangelizacije. Posebno se istakla svojim doprinosom u Panamskoj nadbiskupiji tijekom prve faze Sinode. Ima YouTube kanal posvećen evangelizaciji, a također je značajno prisutna na drugim društvenim mrežama (@ rosmary.op).

Isječci iz intervjuja sa s. Rosmery

Kako je došlo do toga da sam izabrana da sudjelujem s pravom glasa u nečemu tako važnom kao što je Biskupska sinoda?

To je pitanje koje sam si postavila kada sam čula svoje ime među deset žena latinoameričkog kontinenta. Nije to zbog moje vlastite zasluge, to je „osmijeh od Boga.“ Vidjela sam to kao dar latinoameričkoj Crkvi, koja me dobro poznaje po mom stalnom sudjelovanju u evangelizaciji naših naroda. Štoviše, na ovom zajedničkom putu kao sinodalne Crkve, član sam teološkog panela koordinacijskog tima Sinode

o sinodalnosti za Biskupsku konferenciju Paname. Također sam sudjelovala na kontinentalnoj razini u regiji CAMEX (Srednja Amerika i Meksiko).

Što za vas znači sudjelovanje u ovom sinodskom procesu kao predstavnica redovničkog života i dominikanske obitelji?

Za mene je to i poziv i poslanje. Poziv, jer ja sam dominikanka, volim Crkvu, živim u njoj i svjestan sam koliki su doprinos Crkvi dali naši oci dominikanci, „učitelji i vođe“ koji su živjeli i djelovali u kritičnim trenucima Crkve. Papa

Benedikt XVI. (koji, nadamo se, sada uživa Božju slavu) rekao nam je govoreći o svećima prosjačkih redova: „učitelji svojim riječima i svjedoci svojim primjerom mogu potaknuti stabilnu i duboku crkvenu obnovu jer su i sami duboko obnovljeni.” (Audijencija 13. siječnja 2010.) Sudjelovanje na Sinodi također je poslanje ako ozbiljno shvaćamo sinodalne izazove koji žele dati novo lice Crkvi.

Kakva ste iskustva sinodalnosti doživjeli ili doživljavate u svojoj zajednici i u odnosu s drugim crkvenim stvarnostima?

Iskustva proživljena u ovom sinodalnom putovanju na župnoj razini (jer smo započeli na lokalnoj i prešli na univerzalnu razinu), biskupijskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini u Srednjoj Americi i Meksiku bila su prekrasna. Vrlo bih rado podijelila s vama crkvena i misijska svedočanstva koja sam primila kao sudionica ove Sinode o sinodalnosti. Slušanje je „bila najljepša izobrazba koja je usmjerila moj život stazama Evanđelja. I kako da ne razgovaram o tome na razini svoje zajednice? Ponovno smo krenuli sinodalnim putem iz naše karizme i potvrdili da su načela dominikanske karizme i naše zajednice sinodalna, misijska i sudionička. To nas je potaknulo da tražimo nove načine da dovedemo poslanje do granica, da budemo zajednice koje

često koriste duhovni razgovor kao metodu u Sinodi za razlučivanje u Duhu i davanje odgovora u skladu s onim što želimo biti.

Što je sa sustavom upravljanja Reda propvjednika?

Pozivam vas da živimo ovaj Božji Kairos, to je čitava Pedesetnica koja se živi u Crkvi, i da uronimo u sinodalne vode u koje smo pozvani.

Sinodalnost

Sinodalnost označava poseban stil koji kvalificira život i poslanje Crkve, izražavajući njezinu narav kao Božji narod koji hoda zajedno i koji Gospodin Isus okuplja snagom Duha Svetoga da bi naviještali Evanđelje. Sinodalnost se mora izraziti u uobičajenom načinu života i djelovanja Crkve.

Cilj ove Sinode

Ova Sinoda zamišljena je kao sinodalni proces. Cilj ovog sinodalnog procesa nije pružiti privremeno ili jednokratno iskustvo sinodalnosti, već pružiti priliku cijelom Božjem narodu da zajedno razluče kako ići naprijed da postane dugoročno više sinodalna Crkva. Temeljno pitanje koje će nas voditi i pokretati jest: Kako ovaj zajednički hod omogućuje Crkvi da naviješta evanđelje u skladu s poslanjem koje joj je povjerenio i na koje nas korake Duh Sveti poziva da rastemo kao sinodalna Crkva? Namjera pape Franje je da cijela Crkva sudjeluje u traženju metoda prema sinodalnosti: to jest, osigurati da, na stvaran i učinkovit način, svi krštenici, Papa, biskupi, svećenici, posvećeni ljudi i laici hodaju zajedno u zajedništvu i bratstvu.

Sestra Rosmery Castañeda
<https://www.dominicos.org/noticia/entrevista-rosmery-castanada-sinodo/>

LAUDATE DEUM

– Papina apostolska pobudnica o okolišu –

„Kad čovjek teži tome da zauzme Božje mjesto, sam sebi postaje najgori neprijatelj,” piše Papa u novoj apostolskoj pobudnici o klimatskoj krizi objavljenoj 4. listopada, na blagdan svetog Franje Asiškog. Riječ je o tekstu u apostolskoj pobudnici **Laudate Deum** koja je nastavak Papine enciklike *Laudato si'* iz 2015. godine, o brizi za zajednički dom.

U šest poglavlja i 73 paragrafa Petrov naslijednik pokušava razjasniti i dovršiti prethodni tekst o cjelovitoj ekologiji, istovremeno alarmirajući i pozivajući na suodgovornost pred klimatskim izvanrednim prilikama. Papa piše da se „određene apokaliptične dijagnoze mogu činiti jedva razumnima ili nedovoljno utemeljenima,” ali „ne možemo sa sigurnošću reći” što će se dogoditi. Stoga je „hitno potrebna šira perspektiva... Ono što se od nas traži nije ništa drugo nego određena odgovornost za nasljeđe koje ćemo ostaviti iza sebe, jednom kad odemo s ovoga svijeta”.

Papa u apostolskoj pobudnici Laudate Deum govori o slabostima međunarodne politike, inzistirajući na potrebi poticanja „višestrašnih sporazuma među državama.” Objašnjava da kad govorimo o mogućnosti nekog oblika svjetske vlasti regulirane zakonom, ne moramo nužno misliti na osobnu vlast, već na učinkovitije svjetske organizacije kojima je cilj globalno opće dobro, uklanjanje gladi i siromaštva i sigurna obrana temeljnih ljudskih prava.

Ono za što se Papa zalaže jest „**multilateralizam** ‘odozdo,’ a ne samo onaj koji određuju moćne elite. Za nadati se da će se to dogoditi s obzirom na klimatsku krizu”. Zato Sveti Otac ponavlja da „ako građani ne kontroliraju političku moć – nacionalnu, regionalnu i općinsku – neće biti moguće kontrolirati štetu nanesenu okolišu”.

„Sama činjenica”, kaže on, „da odgovori na probleme mogu doći iz bilo koje zemlje, koliko god mala bila, ukazuje na multilateralizam kao neizbjegjan proces.” Stoga je „potreban drugačiji

okvir za učinkovitu suradnju. Nije dovoljno misliti samo na ravnoteže snaga nego i na potrebu davanja odgovora na nove probleme i reagiranja globalnim mehanizmima”; riječ je o „uspostavljanju globalnih i učinkovitih pravila,” ističe Papa, te također primjećuje da je „potreban prijelaz prema čistim izvorima energije kao što su energija vjetra i sunca, te napuštanje fosilnih goriva ne napreduje potrebnom brzinom”.

Judeokršćanska vizija kozmosa, piše papa u istoj pobudnici, zastupa „jedinstvenu i središnju vrijednost ljudskog bića usred čudesnog skupa svih Božjih stvorenja,” ali „kao dio sve-mira, svi smo mi povezani nevidljivim vezama i zajedno tvorimo vrstu univerzalne obitelji, uzvišenog zajedništva koje nas ispunjava svestim, nježnim i poniznim poštovanjem.” Ono što je važno, piše papa Franjo, jest zapamtiti da „nema trajnih promjena bez kulturnih promjena, bez sazrijevanja stilova života i uvjerenja u društvima, a nema kulturnih promjena bez osobnih promjena“.

„Nastojanjem kućanstava da smanje onečišćenje i otpad, te da razborito troše, stvara se novu kulturu. Sama činjenica da se osobne, obiteljske i društvene navike mijenjaju ... pomaže ostvarivanju velikih procesa transformacije koji izviru iz dubine društva”, piše Sveti Otac u novoj apostolskoj pobudnici **Laudate Deum**. (usp. IKA)

UZETI MARIJU K SEBI

KAKO NAM MARIJINA VJERNOST POMAŽE DA I MI BUDEMO VJERNI

(...) Idući putom kojim ide njezin Sin, slijedeći događaje njegova poslanja, u dubokoj tami, Marija je službenica Gospodnja. Iako su ti događaji bili naviješteni, ona ih je prepoznala tek nakon što su se dogodili, a zatim je o njima razmišljala.

Ta je vjernost za njezino majčinsko srce bila dramatična. U Hramu Isus ju je naučio da njezini majčinski osjećaji ne smiju zasjeniti njezin poziv službenice Gospodnje.

Sinko, zašto si nam to učinio? ...žalosni smo te tražili... Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega? (Lk 2,48–49).

Isus svoju Majku suočava s njezinim najvažnijim pozivom – da bude službenica Očeva Sluge. Zbog toga Marija mora slijediti poziv svojega Sina, mora njegov poziv staviti ispred svega ostalog, čak i onoga što je najlegitimnije za jednu majku. Marija nije odmah shvatila puni smisao toga zahtjeva. *Oni ne razumješe riječi koju im reče* (Lk 2,50). Razumjet će dan prije raspeća kada bude čula one druge riječi: *Ako mi tko hoće služiti, neka ide za mnom* (Iv 12,26).

Marija je Isusa slijedila u potpunoj vjernosti. Nakon što mu je služila kao Majka, slijedila ga je kao učenica zajedno sa ženama koje su ga pratile u njegovu javnomu životu. Marija je služila Isusu slijedeći ga u cijelom njegovu poslanju, slušajući njegove riječi, uvijek njemu na raspolaganju, odričući se i njega i sebe same. Slijedila ga je i kada je bio osuđen na smrt kao javni zločinac, kao bogohulnik.

Marija je doživjela poniženje kada je razjarenovo mnoštvo vrijedalo Isusa i pljuvalo na njega, pa ipak ga je slijedila kao Majka i s majčinskim suzama. Na križu Isus ju je ponovno otrgnuo od njezine uloge da bude samo njegova Majka i podsjetio je na njezinu ulogu Službenice dajući joj zapovijed da odsada nadalje služi njegovima: *Zeno! Evo ti sina!*

Umirući Isus potvrđuje Marijin poziv, poziv na služenje. U Kani, kao i u Hramu, Isus je Mariju upozorio na njezinu pravu ulogu. Dao joj je do znanja da njihov odnos nije odnos majke i sina koji bi proizlazio iz tjelesnoga majčinstva, nego odnos između Sluge Božjega i suradnice koju si je odabrao, žene koja mu je pridružena u njegovoj ulozi Sluge.

Marijina vjernost riječima „Evo službenice Gospodnje“ imala je za posljedicu da se neprestano morala uzdizati od ljudskoga do nadnaravnoga, od sadašnjosti do konačnoga uskrsnuća. Marijina vjernost pomaže nam da i mi budemo vjerni.

Stalno smo u opasnosti biti vjerni onome što smo mi razumjeli u vezi sa svojim pozivom. No naš poziv je Netko, a ne neki „način života.“ Moramo biti ustrajni u svojim oblicima vjernosti, ali i spremni dopustiti Gospodinu da nas od njih otrgne.

Naš oblik služenja odnosi se na Nekoga, na samoga Isusa čije poslanje Očevo Sluge donosi spasenje svijetu. **Služenje Kristu ne može se razumjeti unaprijed; služimo mu slijedeći ga.** On nas uvodi u svoje otajstvo Očevo Sluge gdje naša vjernost često predstavlja odvajanje od onoga čemu smo odlučili biti vjerni da bismo bili vjerni onome koga slijedimo.

Postajemo vjerni od vjernosti, kao Marija koja je bila otrgnuta od svoje majčinske uloge da bi slijedila vjernost svojega Sina, Očevo Sluge.

Otrgnuti se od svojega načina življenja vjernosti da bismo bili vjerni u skladu s Božjom voljom – to može postići samo Bog u nama. Samo Gospodin može našu vjernost uzdići s čisto ljudske razine vezane uz prošlost na razinu božanske vjernosti koja je vezana uz budućnost. *Vjeran je Onaj tko vas poziva: on će to i učiniti* (1 Sol 5,24).

Najuzvišenija vjernost je, čini se, predanje Duhu služenja. Samo tu vjernost Duh može dovesti sve do cilja proslave sluge: *Gdje sam ja, onđe će biti i moj služitelj* (Iv 12,26).

Služitelja koji mu je vjeran Isus vjerno vodi sve do svoje slave. Marija, vjerna svojemu obećanju službenice, slijedila je Slugu i zato se nalazi tamo gdje je i on.

*Izvor: iz knjige „Uzeti Mariju k sebi“
Victora Siona. (bitno.net.)*

PITANJE: TKO SU SVETI ANĐELI ČUVARI

Iz vjeronaučne kateheze o anđelima, prema sv. Tomi Akvinskom

Zašto Gospodin uzima Djecu kao model osobe koja može ući u kraljevstvo? (Mt 18, 1-5). Uzima jer su DJECA po svojim osobinama najbliža ANĐELIMA: jednostavna, ponizna, nevina, žive od povjerenja i oslanjanja na roditeljem, zadovoljavaju se s malim radostima,... Na sličan način anđeli žive. To su OSOBE jedinstvene po svemu, baš kao što je i svaki čovjek jedinstven i ne postoji isti drugi čovjek. Njihovo je biće DUHOVNO, što znači da NEMAJU TIJELA, osobine su kao u DJETETA.

Ono što karakterizira anđele, jest njihova potpuna PODLOŽNOST BOGU. Oni se Bogu stavljuju u službu cijelim svojim bićem oslanjajući se u svemu na Gospodina, baš kao što se mala djeca oslanjaju na roditelje. Pri tom ne gube ništa od svoje slobode, već je upravo suprotno, UVEĆAVAJU VEĆOM POSLUŠNOŠĆU. Naime, anđeli su bića koja imaju jedno BOLJE RAZUMIJEVANJE DOBRA NEČIJEG ŽIVOTA. To kao da mogu vidjeti puno dalje u horizont od nas. I ne samo da vide dalje od nas, već shvaćaju detaljnije ono što je na horizontu. Kada jedna čovjek razumije POSLJEDICE NEKOG ČINA, puno lakše odlučuje o svojem postupanju. Anđeli razumiju puno dublje i puno detaljnije sve posljedice koje nekim činom mogu biti izazvane. Stoga, usmjereni samo na vršenje Božje volje, oni prianjaju uvijek uz ono što je DOBRO.

U tom RAZUMIJEVANJU STVARI postoji razlika između anđela. Oni koji su najbliže

Bogu, primaju izravnu pomoć ili spoznaju od Boga. Tu spoznaju, prema svetom Tomi Akvinskom (Usp. Summa Thelogica I, q. 113, a.2) anđeli prenose jedni na druge, od onih koji su bliže Bogu na one koji su dalje od Njega i koji su usmjereni ljudima. Postoji dakle RAZLIKA između anđela koja se očituje njihovim službama: isti su po naravi, ali nemaju svi iste spoznaje, jer im u konačnici za njihove službe nisu potrebne takve potpune spoznaje.

Osobita je služba anđela čuvara koji se svakom čovjeku dodjeljuje po rođenju, bez obzira na vjeru. Ova služba anđela čuvara na poseban način odražava LJUBAV BOGA PREMA ČOVJEKU. Naime, svaki čovjek prima anđela čuvara od Boga i Bog pri tom ne pravi razlike. U tom smislu kršćani su privilegirani, jer osim anđela čuvara imaju sakramente koji na poseban način djeluju U ČOVJEKU. Ili kako kaže sveti Toma: „Sigurno je kako blagodati darovane od Boga čovjeku kao kršćaninu bivaju primljene u trenutku krštenja, kao što je mogućnost primanja Pricesti i slične druge mogućnosti. Ipak, Bog čovjeku daje primjerenu pomoć sukladno njegovoj racionalnoj naravi i daje mu je od trenutka njegova rođenja kada prima i svoju ljudsku narav. Sukladno kazanom, pomoć anđela čuvara priпадa drugoj klasi pomoći od Boga. Dakle, od trenutka rođenja čovjek ima svoga anđela čuvara” (Sv. Toma, Summa Thelogica I, q. 113, a.5).

Shvatimo li ovo ispravno razumjet ćemo kako nam Bog svima daje veliku pomoć u

pratnji jedne osobe koja se bavi SAMO NAMA I CIJELI SVOJ ŽIVOT POSVEĆEN JE NAMA. Više od andeoske pomoći je izravna Božja milost primana po sakramentima.

Andđeli čuvari samo brinu o nama. Cijeli naš život nas prate i vide sve dobro i sve loše što činimo. Na našem životnom putu nastoje nam POMOĆI DA SVOJ ŽIVOT USMEJRJAVAMO BOGU. Pomoć od njih stiže nam na razne načine i uglavnom nam pomaže u razlučivanju dobra i zla u našem postupanju, te odabiru dobra u svojim postupcima. Malo ćemo pokušati približiti djelovanje andela čuvara služeći se naukom svetog Tome Akvinskog.

Veli sveti Toma kako andđeli čuvari djeluju sukladno našoj naravi, bez da utječu na nas i našu slobodu mijenjajući stvari u naravi, već tako da daju poticaje prema kojima ćemo sami SHVATITI ŠTO JE ISPRAVNO I ODLUČITI SE ZA TO. Tako, od andela dobivamo poticaje po kojima ŽELIMO neko dobro koje sami možda nismo ni primijetili. Zapravo, andđeo nam učini privlačnim neko dobro u toj mjeri da ga sami poželimo napraviti. U tom smislu andđeo „*može probuditi ljubav stvorenja prema Bogu uvjerenjem*“ (Sv. Toma, Summa Thelogica I, q. 106, a.2).

Svako biće nam predstavlja po sebi dio Božje dobrote koju trebamo prepoznati. Zapravo, sve stvoreno od sebe nas komunicira preko dobra ili dobrote koju nosi u sebi. Zadatak andela jest da nam tu dobrotu približe u mjeri da je shvatimo i poželimo (Usp. Summa Thelogica I, q. 106, a.4). Nekada je pri tom potrebno dati poticaj našoj **inteligenciji**, osvjetliti je kako kaže sveti Toma, na način da SHVATI ISTINU O STVARIMA KOJE ČOVJEKA PRIBLIŽAVAJU BOGU. Tako naše shvaćanje dobiva pomoć preko stvari i svijeta koje nas okružuju na način da andđeli u njima „rasvjetljuju“ ono najbolje u stvarima i pojmovima kako bismo shvatili dublji smisao njihova postojanja. Tako se „*ljudsko shvaćanje, koje je inferiornije, pomaže andeoskim*“ (Sv. Toma, Summa Thelogica I, q. 111, a.1).

Uvjeren u dobro koje je pred njima, čovjek mora učiniti jedan napor **volje** kako bi se tom

dobru približio, učinio ono što je ispravno. Za takvo je što potrebna impuls izvana. Potrebno je PROBUDITI ŽELJU za nečim, a to je moguće samo ako nam je nešto PRIVLAČNO. I tu pomažu andđeli djelovanjem u stvorenom koje nam čine privlačnim i potiču u nama tako želje za nečim što inače ne bismo shvaćali kao dobro i poželjno.

Slično biva sa **maštom**. Andđel neće utjecati na našu maštu; neće je mijenjati tako da u nju utesne slike koje do tada nisu postojale, već potiče maštu da pronađe slike koju su već u čovjeku i koje su mu na dobro; da iz svoje memorije izvuče jedno iskustvo koje je korisno za njega u tom trenutku. Tako andđeo SUGERIRA, SAVJETUJE ČOVJEKA VODEĆI GA PREMA ONOME ŠTO JE DOBRO ZA NJEGA. Ova pomoć u mašti može doći i u snu. Može doći i kao vizija u kojoj će iz sjećanja isplivati sve ono potrebno za neki trenutak, ali ćemo s tim dobiti i objašnjenje svega, jer će i razum dobiti poticaj preko slika iz sjećanja (Usپoredи, Sv. Toma, Summa Thelogica I, q. 111, a.3).

Andđeo dakle neće mijenjati nas iznutra ni izvana, već nastoji dati POTICAJ DUHU I ŽELJAMA ČOVJEKA KAKO BI ČOVJEK POSVE SLOBODAN ODLUČIO UČINITI NEKO DOBRO. Drugim riječima, andđeo na jedan poseban način savjetuje, pojašnjava, približava istinu, osnažuje i bodri duh na putu prema dobru, prema Bogu.

Ono što je bitno za nas jest da andđeo nikada neće napustiti čovjeka. Može se udaljiti od njega ako čovjek izrijekom odbija svako dobro u svom životu, ali napustiti ga neće. Cilj ove andeoske pomoći dovesti čovjeka k Bogu. „*Ponekad se andđeo udalji od čovjeka, ali nikada ga ne napušta u svojem čuvanju. Jer s neba zna što čovjeka čeka pa mu nije potrebno poticati ga na pružanje pomoći, već uvijek stoji blizu čovjeka u slučaju da mu je pomoć potrebna*“ (Sveti Toma Akvinski, Summa Thelogica I, q. 113, a.6).

Župa Uznesenja BDM, Lokva – Rogoznica, 2023.
(usp.https://rogognica.smn.hr/index.php/hr/vjeronauk/vjeronauk-pitanja/1321-sveti-andeli-čuvari)

TKO JE BILA OZANA KOTORSKA

Rođena je u selu Relezi, podno Lovćena 25.studenoga 1493. Roditelji su joj dali ime Katarina.

Kao djevojčica čuvala je stado po proplančima svoga kraja. I dok bi njene ovce mirno pasle, voljela je promatrati sve žive i nežive stvari što je okružuju. Zanimalo ju je tko je posijao to cvijeće, različite boje, veličine, mirisa, oblika? Toliko čudesnih stvari, na nebu i na zemlji, plijenilo je danomice njenu djetinju pažnju i znatiželju: Tko je sve to stvorio? Tko je sve to tako lijepo uredio da jedno drugome koristi i pomaže? Čim bi došla kući obasipala bi majku uvijek s novim pitanjima o stvarima i pojavama što ih je vidjela i primijetila u prirodi. Majka joj je bila prvi vjeroučitelj. Bez teološke naobrazbe, poučavala je svoju malu Katu onako kako je ona doživjela i osjećala Boga. Odgovorila joj je da je sve to stvorio dobri Bog iz ljubavi prema nama ljudima. Sada Kata želi znati gdje On stanuje, kako mu je ime, može li ga ona vidjeti? Sav je *njen život postao pjesma Bogu. Svaka biljka,*

svaki cvijetak mirisao joj je veličinom, dobrotom i ljepotom Tvorčevom. Žubor potočića, pjev ptica, zavijanje vuka, lomljava groma, huka oluje – sve joj je to govorilo o Višnjem Biću. Svaki vis na koji se uspinjala, ima svoj vidik u Božji svijet i svaki je približava k nebu. (usp. Don Niko Luković, Blažena Ozana Kotorka, Kotor 1965, str. 13)

Kad joj je majka još rekla da je u Kotoru vidjela slike dobrogog Boga, jedna koja ga prikazuje kao malo dijete, a druga Raspeta na križu, Katina je čežnja, da i ona to vidi, postajala sve većom. Kad joj je bilo 14 godina majka joj je dopustila da ide u Kotor. Postala je kućna pomoćnica u domu uglednog gradskog vijećnika, Aleksandra Buće. Bila je okretna i spretna, poslušna i pedantna u svakom poslu.

Najsretnija je bila kad je mogla u slobodno vrijeme ići u crkvu, moliti se i motriti sliku dobrogog Boga. No, nije ona molila samo u crkvi. Gotovo cijeli dan bio joj je prožet molitvom. Znala je svaki svoj posao pretvoriti u molitvu. I dok je mela i pospremala kuću, uzdizala je svoju dušu k Bogu, zahvaljivala mu i prikazivala svoj posao na mnoge nakane: za grešnike, za bolesnike, za umiruće, za Svetog Oca, za Crkvu....

U kući svojih gospodara Buća, Kata je provela sedam godina. Bilo je to vrijeme priprave, ili možemo, zapravo, reći *vrijeme novicijata*. Bog je čudesnim putovima vodio ovu izabranicu. Otkrivao joj se u raznim viđenjima i čudesnim zahvatima. Otkako joj se ukazao Isus kao raspeti na križu, njezina se misao nije više mogla od njega odijeliti. Željela je Božju ljubav užvratiti ljubavlju. A vrhunac ljubavi je u sebedarju. Kao što se Bog predao za svijet, za duše, i ona želi zauvijek predati njemu svoje mладенаčke snove i sposobnosti, čitav svoj život. Godine 1514, u svojoj 21. godini života, prigrilila je treći red sv. Dominika, gdje je kao redovnica dobila ime **sestra Ozana**.

Povukla se u skučeni prostor, u jednu malu celiju, ne da bi pobjegla od svijeta i svjetskih čari, nego da bi iz izvjesne distance bolje vidjela i razumjela sve patnje i brige cijelog svijeta, osobito svoga naroda. Na te će nakane dano-mice uzdizati svoje molitve Bogu i činiti razne pokore.

Tako započinje novo razdoblje njenog života u kojem će postati vjerna Kristova suradnica u spašavanju duša. Narod je vrlo brzo osjetio miris njezine svetosti.

Nekada neuka pastirica, zatim skromna služavka, i napokon dominikanska trećoretkinja, sada je posjećuju i mole za savjet mletačkih providuri, kotorski biskupi, teolozi i gradonačelnici. Njezina je, naime, celija ili sobica imala prozorčić kroz koji je mogla razgovarati s ljudima koji su joj dolazili sa svojim duhovnim i materijalnim potrebama. Ozana je i u toj zatvorenoj celiji bila prava dominikanska propovjednica: obraćala je grešnike, tješila i ozdravljala tužne i bolesne, savjetovala i mirila zavadenе. Tko bi god razgovarao s njom, vraćao bi se u svakodnevnicu smirena i zadovoljna srca, a mnogi i s tjelesnim ozdravljenjima. Riječi su joj bile poput melema za ranjene duše; savjetovala je ljude iz seoskog, gradskog, političkog i crkvenog života, male i velike.

Nijedan se kotorski građanin nije latio nekog važnijeg posla, a da se prije toga nije posavjetovao s Ozanom. Njena je isposnička celija bila prava škola mudrosti. Mirila je zavadenе, zbog čega su je prozvali *andēlom mira*.

Uistinu su se brojna čudesna događala na Ozanin zagovor već za života, a jednako tako i nakon njezine smrti.

U toj samotnoj celiji proživjela je 52 godine, kušajući bol i radost pokorničkog života. Iskustvo, naime, šutnje i molitve najučinkovitije je tlo na kojemu sazrijeva istinska spoznaja Božje ljubavi. Preminula je na glasu svetosti u Kotoru 1565.

„Došavši iz rodnih Releza u Kotor, sve je poduzela da oživotvori svoj san, da se susretne s Kristom i njegovu sliku utisne u svoj život. Ona je ostvarila svoj san time što je po trostrukim

zavjetima postala potpuno Bogu predana redovnica. I Bog je imao o Ozani svoj san: htio ju je vidjeti sveticom. Možemo slobodno reći da je Ozana ispunila i ljudski i Božji san“. – rekao je mostarsko-duvanjski biskup Ratko Perić u propovijedi u Kotoru 27. 04. 1998.

Ozana se smatra ekumenskom sveticom. Želja za sjedinjenjem kršćanskih crkava prisutna je i na Istoku i na Zapadu. Njen grob u Kotoru, na medji Istoka i Zapada, jedinstvena je točka gdje se sastaju kršćanska braća, pripadnici jedne i druge Crkve. I ona se s pravom smatra zaštitnicom pokreta za jedinstvo kršćana. I danas je u tom narodu živa uspomena na Blaženicu, kojoj se jednako mole pripadnici i pravoslavne i katoličke vjere. Dok kleče na istoj stepenici pred njezinim sarkofagom i sudjeluju na istom liturgijskom slavlju, međusobna se udaljenost smanjuje. Stoga njezino štovanje ima veliki ekumenski značaj.

Svojim svetim životom dala je dominikanskoj skome redu znatan doprinos njegovu rastu, sazrijevanju i poslanju, posebno u tim krajevima, te posvjedočila ne samo opravdanost, nego i nužnost njegova postojanja.

Tragovi Ozanine svetosti, njezin pokornički i svet život bio je Božji dar onom vremenu, ali i putokaz svima nama koji još putujemo ovim svijetom, da bismo, obogaćeni njime, i mi sami postali dar jedni drugima, a po tom daru najljepši uzvrat Darovatelju svih dobara, sada i u vječnosti.

Takva blaženica je i danas suvremena, ima snažnu poruku i današnjem vremenu i današnjem čovjeku, jer ljubav prema Bogu i čovjeku nikada ne zastarijeva.

(usp. s. Slavka Sente,
za Radio MIR Međugorje 2021.)

O blaženoj Ozani u emisiji Pozvani i poslani

S. Ana Begić govorila je o blaženoj Ozani u emisiji HKR-a Pozvani i poslani. Emisiju možete poslušati na poveznici (*Explore more music & audio like Pozvani i poslani – 10.10.23. on SoundCloud.*)

Drage sestre,

još je jedna zabilješka kronike pred nama koja nam svjedoči kako vrijeme neumoljivo teče. Činilo mi se da se nije dogodilo ništa posebno u posljednjih nekoliko mjeseci, no kada sam počela pisati, vidjela sam da su naši životi bogati događanjima, kako onim malim tako i velikim. Često puta ne zapišemo događanja jer se čine nevažnim, međutim, i male su stvari važne i vrijedne da ih se zapiše. U nastavku je kronika naše Kongregacije.

8. KOLOVOZA – Blagdan sv. Dominika svećano je proslavljen u našim zajednicama.

11. KOLOVOZA – U Korčuli je svečano blagoslovljeno obnovljeni dio Samostana Andjela čuvara. Blagoslovio ga je p. Slavko Slišković, provincijal uz prisutnost p. Zvonka Đankića, časne majke Jake Vuco i drugih sestara.

14. KOLOVOZA – Na jutarnjoj sv. misi u Samostanu Andjela čuvara koju je predvodio p. Marko Bobaš, suslavitelj je bio p. Zvonko Đankić. P. Marko se zahvalio za sve što su sestre učinile za njega sve ove godine i molio za oproštenje. P. Marko je premješten u Split, a privremeno će sestrama dolaziti p. Zvonko.

24. KOLOVOZA – U sklopu jednodnevnog izleta, Frama Čerin posjetila je i Samostan Presvetog Srca Isusova u Orebici.

1. RUJNA – Našoj zajednici su se pridružile dvije nove kandidatice Sabina Jurčec iz Čehovca kod Preloga i Tena Pavlović iz Zagreba.

2. RUJNA – U Korčuli je održana sjednica Vrhovnog vijeća.

15. – 17. RUJNA – U samostanu sv. Dominika u Subotici održana je duhovna obnova za djevojke kao pomoć u njihovoj katoličkoj duhovnoj formaciji. Tema duhovne obnove bila je "Judita, mač Božji, Bog i ja."

22. – 24. RUJNA – U Masnoj Luci u Hercegovini održani su Dani Kongregacije. Sudjelovalo je 35 sestara. Fra Josip Vlašić, voditelj Franjevačke kuće molitve bio je naš domaćin i predavač.

23. RUJNA – U Korčulu je stigao p. Karlo Alan Kevo koji će jedno vrijeme biti duhovnik sestrama u Samostanu Andjela čuvara.

2. LISTOPADA – Na blagdan Svetih anđela čuvara prve zavjete položila je s. Marta Marija Šutalo.

2. LISTOPADA – U Tavankutu je svećenu blagoslovljeno početak radova izgradnje dječjeg vrtića „Andjeli čuvari“ u prostoru nekadašnjeg samostana sestara dominikanki. Blagoslov početka radova obavio je tadašnji dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije, mons. Ferenc Fazekaš, u zajedništvu s prisutnim svećenicima. Bile su nazočne i naše sestre: s. Marina Pavlović, s. Veronika Petrović, koja je bila na službi u Tavankutu i s. Nada Ivanković iz subotičkog samostana.

10. LISTOPADA – S. Ana Begić govorila je o blaženoj Ozani u emisiji HKR-a *Pozvani i poslani*.

11. – 12. LISTOPADA – Časna majka Jaka Vuco sudjelovala je na 55. Skupštini Hrvatske Redovničke konferencije koja je održana u Samostanu bl. Augustina Kažotića na Peščenici.

12. LISTOPADA – S. Antonija Matić kao predsjednica Povjerenstva za predškolski odgoj u ustanovama koje vode redovničke zajednice, na 55. Skupštini Hrvatske redovničke konferencije iznijela je izvješće o radu Povjerenstva kroz proteklu pedagošku godinu.

14. LISTOPADA – Našoj zajednici se pridružila kandidatka Andrea Buzov iz Splita.

21. LISTOPADA – Održan je online duhovni susret za djevojke kojeg je vodila s. Manes Puškarić pod temom „Hrabre budite. On je pobijedio svijet.“

4. STUDENOG – U Zagrebu je održana sjednica Vrhovnog vijeća.

4. STUDENOG – Odgojiteljice Dječjeg vrtića Andeli čuvari bile su na izletu u Hercegovini.

5. STUDENOG – Svečanim misnim slavljem proslavljen je 40 godina djelovanja s. Fidelis i s. Pavle na splitskim Škrapama u župi Prečistog srca Marijina – Gospe Fatimske.

11. STUDENOG – Na biskupskom ređenju u Subotici bile su časna majka Jaka Vuco i s. Barbara Bagudić, a iz Subotice s. Nada Ivanović. Za Subotičkog biskupa zaređen je mons. Ferenc Fazekaš, dosadašnji župnik u župi sv. Jurja, gdje naše sestre žive i djeluju.

DUHOVNE VJEŽBE U 2024. GODINI

ZAGREB

OD 2. DO 8. SIJEĆNA

voditelj mons. Petar Palić,
biskup mostarsko-duvanjski

ŠIBENIK

OD 18. DO 24. VELJAČE

voditelj mons. Ferenc Fazekaš,
biskup subotički

KORČULA

OD 21. DO 27. LIPNJA

OBLJETNICE ZAVJETA 2024.

60. OBLJETNICU SLAVE:

- 8. svibnja – s. Miroslava Jajčević
- 9. prosinca – s. Tadeja Bošnjak,
- s. Marcela Primorac, s. Pavla Negovec,
- s. Ivica Jolić, s. Edita Rogina

50. OBLJETNICU SLAVI:

- 28. travnja – s. Jasna Matić

25. OBLJETNICU SLAVI:

- 2. veljače – s. Ljubica Jurić

18. STUDENOG – Održan je online duhovni susret za djevojke kojeg je vodila s. Manes Puškarić.

28. STUDENOG – Na misi ustoličenja novog Splitsko-makarskog nadbiskupa mons. Zdenka Križića bile su prisutne i naše sestre iz Splita sa časnom majkom Jakom Vuco.

25. STUDENOG – Na Laudato televiziji emitirana je emisija Dominikanke i Dječji vrtić „Blažena Hozana“ u kojoj je predstavljen rad vrtića u Šibeniku i poslanje sestara dominikanki.

9. PROSINCA – U Zagrebu je svečano proslavljena 60. obljetnica zavjeta s. Kaliste Stantić i s. Aurelije Barišić.

15. – 17. PROSINCA – U Samostanu Andela čuvara u Korčuli održana je duhovna obnova za djevojke s temom „Čisto srce stvori mi Bože.“

NAŠI POKOJNI

14. KOLOVOZA

Franjo Osredrek, brat s. Ivanke Osredrek

21. KOLOVOZA

Jozo Mravak, brat s. Franice

8. LISTOPADA

Branko Mijić, nećak s. Otilije

18. LISTOPADA

fr. Viktor Arh, OP

17. STUDENOG

fr. Ljudevit Josip Jeđud, OP

PREMJEŠTAJI

s. Blaženka Rudić iz Pregrade u Korčulu
s. Josipa Otahal iz Korčule u Pregradu

Sretan i blagoslovjen Božić svim sestrama,

uz srdačne pozdrave iz tajništva, želi

s. Barbara

DESETI DANI KONGREGACIJE SESTARA DOMINIKANKI

Dominikanke su se okupile na svoj redoviti godišnji susret Dane Kongregacije u franjevačkoj kući molitve u Masnoj Luci. Susret je započeo u petak, 22. rujna 2023., u večernjim satima. Okupilo se 35 sestara iz Korčule, Orebica, Šibenika, Splita, Zagreba, Hamburga i Virja. Sestre je srdačno dočekao i pozdravio fra Josip Vlašić, OFM, član Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM, trenutno voditelj centra *Franjevačka kuća molitve*, u Masnoj Luci. Nakon dolaska i smještaja, sestre su imale zajedničku večeru, te je potom časna majka Jaka Vuco otvorila Dane Kongregacije. Slijedila je zajednička molitva Povečerja i nakon toga počinak.

Subotnji dan je započeo euharistijskim slavljem koje je predslavio fra Josip Vlašić. Misa kvatri slavljena je za svećenička zvanja. Osvrćući se na evanđelje o Petrovu pozivu fra Josip je u homiliji istaknuo kako nam je često teška običnost naše svakodnevice. Htjeli bismo

da se dogodi neka promjena. A upravo u svakodnevici susrećemo Boga. Ona je sveta i puna Boga. Također smo često, poput Petra, frustrirani svojim neuspjehom. Isus nas potiče da opet iznova pokušamo.

Tema ovogodišnjeg susreta je u znaku dokumenta Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života „*Ecclesiae Sponsae Imago. Uputa o Ordo virginum.*“ Dokument govori o posvećenju djevica u Crkvi. Dokument nam je predstavio fra Josip Vlašić, u prijepodnevnom susretu, te predložio razmišljanje u tišini na jedan odlomak iz Dokumenta.

Drugi dan susreta

U subotu popodne sestre su, pod vodstvom fra Josipa pošle na grob Dive Grabovčeve, djevojke koja je radije izgubila život, nego se odrekla vjere i svoga djevičanstva. Kratku povijest o Divi ispričao je sestrama fra Ante Marić koji je toga dana posjetio braću u Masnoj Luci. Njezin

život i svjedočanstvo lijepo su se uklopili u temu o djevičanstvu.

Zatim su sestre posjetile crkvu Majke Božje Snježne na Barzonji. Tu je fra Josip Vlašić održao razmatranje o radosti u življenju djevičanstva i redovničkog života. Citirajući papu Franju fra Josip je naglasio da je radost je jedan od načina svjedočenja evanđelja i svetosti u današnjem svijetu. Navodeći biblijske citate o radosti, fra Josip je istaknuo da se put do radosti nalazi u zahvaljivanju. Preporučio je sestrama vježbanje u zahvalnosti kako bi postale radosne.

Večernju molitvu sestre su molile u crkvi sv. Ilike u Masnoj Luci. Također su imale priliku za svetu isповijed. Dan je završio klanjanjem u tišini pred Presvetim u kapeli Franjevačke kuće molitve.

Treći završni dan susreta u Masnoj Luci

U nedjelju, 24. rujna, na završetku svoga susreta, sestre su sudjelovale na euharistijskom slavlju u crkvi s narodom. Predvodile su molitvu krunice prije mise i liturgijsko pjevanje na misi. Razmišljajući o evanđelju fra Josip je istaknuo nekoliko misli u homiliji. Prispodoba o radnicima u vinogradu i gospodarevoj dobroti potvrđuje riječ proroka Izajije kako su Božje misli različite od naših ljudskih misli. Gospodar daje svakom radniku iz obilja svoje dobrote,

jer je svakomu potrebno za život. Dok mi ljudi istjerujemo pravdu i mrmljamo. Mrmljanje je grijeh izraelskog naroda tijekom njegova putovanja do Obećane zemlje. Često sebe možemo također zateći u tom stanju. Druga misao koju je istaknuo fra Josip je zlo oko. Isus često spominje zlo oko. Zlo oko traži i vidi samo zlo i ne može se radovati tuđem dobru. Neka nas Bog oslobodi mrmljanja i zlog oka.

Susret je završio zajedničkim ručkom. Na povratku kući sestre su posjetile memorijalni centar Groblje mira na Bilima iznad Mostara i pomolile se za sve žrtve rata i poraća, čija su imena zapisana na križevima. (*Opširan prikaz desetih Danâ kongregacije vidi u Posebnom prilogu AM 3/2023*)

s. Blaženka Rudić

PROSLAVA ANĐELÂ ČUVARA I POLAGANJE ZAVJETA S. MARTE MARIJE

Na svetkovinu svetih Anđela čuvara, 2. listopada, koji su zaštitnice Kongregacije i samostana u Korčuli, bilo je slavlje polaganja prvi redovničkih zavjeta s. Marte Marije Šutalo. Euharistijsko slavlje je predslavio fr. Zvonko Džankić OP. U koncelebraciji su bili fr. Karlo Alan Kevo OP, župnik don Frano Kuraja, don Marko Stanić, don Mišo Pecotić i don Robert Karačić.

Euharistijsko slavlje je započelo ulaznom procesijom uz pjesmu sv. Dominiku Divne l' nade. Fr. Zvonko je u homiliji istaknuo nauk sv. Tome o anđelima. Anđeli imaju intelekt i slobodnu volju. Nisu tjelesna bića, no nekada mogu imati tijelo. U Bibliji nalazimo puno tekstova

o posredovanju anđela. Propovjednik je naveo primjere iz života pape Benedikta XVI gdje se očitovala pomoć anđela čuvara. Također je iznio jedan svoj doživljaj u kojem se uvjerio da su ljudi bili spašeni posredovanjem anđela čuvara.

Nakon homilije s. Marta Marija položila je Bogu zavjete posluha, čistoće i siromaštva na ruke vrhovne poglavarice s. Jake Vuco. Molitvom su je pratile sestre, obitelj i prijatelji zajednice koji su sudjelovali u euharistijskom slavlju.

s. Aurelija proslavila 60. obljetnicu zavjeta u Korčuli

S. Aurelija Barišić proslavila je 60. obljetnicu zavjeta u petak, 8. prosinca u samostanu Anđela čuvara u Korčuli. Misno slavlje predslavio je fr. Ilija Lešić. Uz s. Aureliju bile su njene dvije rođene sestre, kao i cijela zajednica koja dijeli radost i zahvalnost na daru života i služenja s. Aurelije kroz 60 godina redovničkog života.

PROSLAVA 60. OBLJETNICE ZAVJETA S. AURELIJE I S. KALISTE

Zagrebačka je zajednica, Bl. Ozane radosno proslavila 60. obljetnicu zavjeta s. Aurelije i s. Kaliste, u subotu 9. prosinca 2023. Prethodno su imale duhovnu obnovu, koju je, za vrijeme klanjanja, predvodila priora samostana s. Katarina Maglica, a predavanje im je održao župnik, vlc. Ivan Filipčić. Svečanu svetu misu, u subotnje predvečerje, predvodio je provincijal o. Slavko Slišković u koncelebraciji sa svojom subraćom fr. Zvonkom Džankićem i fr. Karlom Kevo. Slavlju je nazočila i rodbina sestara koja je za tu prigodu došla u Zagreb.

Provincijal Slišković se u svojoj propovijedi usredotočio na ulomak evanđeoskog teksta koji opisuje kako se Isus sažalio nad mnoštvom koje ga je došlo slušati. „Izraz sažaljenje u Svetom Pismu je rezerviran za Boga. – naglasio je propovjednik i nastavio. Samo se On može istinski sažaliti u smislu potpunog suošjećanja do te mjere da čovjekove brige, patnje, tegobe i potrebe postanu njegove vlastite. Ljudsko sažaljenje u sebi uvijek nosi dozu sebičnosti, jer razmišljamo koliko ćemo truda, vremena, snage ili bilo čega drugoga morati uložiti ukoliko bi naše

suošjećanje postalo djelatno. Zato Božje sažaljenje nije teorija, nego praksa.“

Osvrćući se, nadalje, na poslanje propovijedanja Božje riječi, što je pridržano apostolima, o. Slavko je istaknuo kako „evanđelist Isusovim učenicima daje naziv apostoli tek kad su se vratili s puta na koji ih je Učitelj poslao propovijediti Radosnu vijest. Na povratku su s ponosom prepričavali kako su naučavali, ozdravljali i izgonili zloduhe. Činili su ono što je Isus činio. Postali su dionici njegova poslanja, te su i sami postali poslanici.

Crkvena predaja svetoga Dominika naziva „apostolskim ocem. Pridjev apostolski zaslužio je jer je i sam živio i djelovao po uzoru na Isusa Krista.“ ... S tim u svezi o. Slavko je povezao i djelovanje naših jubilarke, s. Aurelije i s. Kaliste, jer i one pripadaju tom apostolskom Redu, ne po nazivu, nego po svom djelovanju, nasljeđujući Isusa Krista tijekom 60 godina redovničkog života, po primjeru sv. o. Dominika.

„U današnjem prvom čitanju – nastavio je o. Slavko – čuli smo riječi poziva Božjega. Sestre

su zasigurno čule taj poziv. Jedna poslovica kaže da za svakoga od nas ima jedan put. Lako ga je naći, ali teško na njemu ostati.

Šezdeseta obljetnica zavjeta pokazuje da se može na tom putu ostati. I zato su nam one putokaz kako i mi možemo biti dionici tog apostolskog poslanja.

Papa Franjo, u svojoj Apostolskoj pobudnici *Lumen fidei*, osvrćući se na zvijezdu koja je vodila mudrace da nađu Isusa, piše: „Svetlo vjere u Isusa rasvjetljuje put svih onih koji traže Boga. Vjernik nastoji prepoznati Božje znakove u svakodnevnom iskustvu svoga života, u ciklusu godišnjeg doba, u plodnosti zemlje i u cjelokupnom gibanju svemira. Bog je svjetlost i mogu ga naći oni koji ga traže iskrena srca“ (*Lumen fidei* 35).

U tom kontekstu, da se u svemu može tražiti Boga, propovjednik je pokušao potražiti simboliku broja 6, odnosno 60. Sa 6 mjeseci dijete – fetus je u majčinoj utrobi već potpuno formiran čovjek, ostala tri mjeseca se osnažuje kao priprema za fizičko postojanje.

Nadalje, broj 6 se smatra i mističnim bojem jer je Bog stvarao svijet 6 dana.

U opisu Isusove muke spominje se da je to bilo oko šeste ure. A teolozi će napisati: ‘šestoga je dana čovjek bio stvoren, šestoga je dana Krist trpio, kako bi ti shvatio da je trpio za čovjeka. A sedmoga dana otpočinu Bog od svih djela što ih je učinio.’

Broj 6 se u Svetom Pismu često umnaža s brojem deset koji karakterizira savršenost Božjeg djelovanja. U tom kontekstu govorimo o deset

djela stvaranja (Post 1) deset egipatskih zala (Iz 7,14-12,28), deset zapovijedi (iz 20,2-17) ili deset Isusovih čudesa (Mt 8-9).

Ako broj 1 simbolizira početak, onda broj 10 simbolizira ishod, postignuće. Taj put do sred-šta označava prijelaz iz profanog u sakralno, iz iluzornog u vječnost, iz ljudskog u božansko.

Dolazimo tako do broja 60. U evanđelju se spominje da je gradić Emaus, gdje na dan uskr-snuća Isus susreće dvojicu učenika, bio udaljen od Jeruzalema 60 stadija. ...“

U nastavku svoje propovjedi o. Slavko je spo-menuo neke trenutke kad se uvjerio u radosno predanje ovih naših jubilarki. S. Aurelija je bila prva sestra dominikanka koju je upoznao kao kandidat za redovnički dominikanski poziv. Oduševila ga je njezina vedrina. Darovala mu je jednu knjigu koju i sad ima u svojoj biblioteci, a zove se *Sveci idu u pakao*. To je knjiga koja govori o poslanju svećenika radnika koji su išli među najsiromašnije, među one koji su u potrebi. Ta mu je knjiga, na stanovit način pokazala smisao dominikanskoga života.

Sa s. Kalistom je proveo više godina, dok je bio rektor crkvice Ranjeni Isus, gdje je i ona djelovala. „Ona je bila prva sestra s kojom sam proživiljavao svoj „pakao.“ Imali smo, naime, svakakvih iskustava, i onih ružnih, paklenih, kao i puno lijepih s onima na gradskom trgu koji su tamo dolazili. Ipak mogu reći da su mi to bile najljepše svećeničke godine koje sam proveo u Ranjenom Isusu. I zato mi je draga što ovdje mogu biti danas sa ove dvije sestre.“ – istaknuo je fr. Slavko i potom još jednom

naglasio važnost radosnog svjedočenja, citi-rujući sv. Tereziju Avilsku koja je govorila *da se više plaši jedne nesretne, turobne sestre, nego stotina demona, đavola*. I nije pogriješila. Jedna nesretna sestra ili nesretan brat unesu više zla u zajednicu, nego stotina zloduha.“

Završavajući svoju propovijed fr. Slavko je zaželio da ove dvije sestre i nadalje budu rado-sne dominikanke koje će u slobodi biti svjedoci ljepote odgovora na Božji poziv, te da i nadalje unose puno radosti u svoje zajednice gdje jesu i da onda dočekamo i onaj broj 70 koji je puno simboličniji i savršeniji. „Pa nemojte odustajati, a Gospodin neka vas na tom putu prati i neka vas nagradi za sve dobro koje ste tijekom svog života činile.“ – zaključio je o. Slavko.

Slijedila je obnova zavjeta, što su jubilarke zajednički izrekle.

Nakon Euharistijskog stola uslijedilo je i slavlje za obiteljskim stolom u dvorani, koju su za tu prigodu pripremili mladi dominikanske mla-deži (DOMA). Časna majka s. Jaka Vuco, kao i samostanska priora s. Katarina Maglica zahvali-ile su, tom prigodom, svima koji su na bilo koji način, pa i svojim dolaskom, pridonijeli da ovo slavlje bude što radosnije i plodonosnije. Ponajviše su zahvalile Bogu koji je dao slavlje-nicama milost ustrajnosti u 60 godišnjem služe-nju Bogu, Redu i Narodu.

APOSTOLSKI NUNCIJ U KAŽOTIĆEVOJ GODINI NA ZAGREBAČKOJ PEŠČENICI

Na svetkovinu Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije, u petak 8. prosinca 2023., apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua predslavio je euharistiski slavlje u dominikanskoj crkvi bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici.

Bilo je to slavlje u Godini Jubileja 700. obljetnice smrti prvoga hrvatskog blaženika Augustina Kažotića, biskupa Zagreba i Lucere u Južnoj Italiji, zaštitnika samostana i ove župe, prigodom 720. obljetnice njegova imenovanja zagrebačkim biskupom. Naime, papa Benedikt XI. imenovao je Augustina Kažotića zagrebačkim biskupom 9. prosinca 1303. godine.

Prigodni pozdravni govor u ime samostanske i župne zajednice izrekao je samostanski prior samostana fr. Anto Gavrić, koji je ukratko podsjetio kako se u proteklih 25 godina stvaralo ovo svetište bl. Augustina Kažotića u kojem se vjernici okupljaju i mole Kažotićev zagovor te mole i da blaženik da bude proglašen svetim

Apostolski se nuncij u svojoj propovijedi najprije osvrnuo na svetkovinu Bezgrešnog Začeća BDM koje se taj slavilo. S tim u svezi je na samom početku istaknuo: „Molio sam i predudio slavlja u brojnim svetištima. Jedna od stvari koja me se najviše dojmila je pobožnost vašeg naroda prema Mariji.

Dojmilo me se kada sam video kako su dobro pripremljene i posjećene procesije u čast Gospi.

Mogli bismo reći da ljudi vole hodati s Marijom, i u isto vrijeme prema Mariji, gledajući Mariju. Tradicionalnom kršćanskom pozdravu „Hvaljen Isus Krist“ dodati „i Marija“ tipično je za hrvatski narod i dobro izražava štovanje Sina, pri čemu se ne zaboravlja na ljubav prema Majci.“

U nastavku svoje propovjedi apostolski se nuncij osvrnuo na samu dogmu o Bezgrešnom začeću BDM. Mnogi su, naime teolozi tijekom povijesti, pokušavali razjasniti tu istinu o Marijinu bezgrešnom začeću. „Originalan doprinos raspravi o bezgrešnom začeću Marijinu, dao je franjevački teolog Duns Skot, koji je umro 1308. godine, govoreći o „preventivnom“ otkupljenju prema kojem bi i Mariju otkupio Isus, ali čak i prije nego što je začeta, dakle, izvan vremena, ali već u iščekivanju zasluga njezinoga Sina i s obzirom na to što je bila majka Isusova (Duns Skot, *Ordinatio 3, d. 3, q. 1.*).“ (...) „S vremenom je Crkva, vođena Duhom Svetim, sve bolje razumijevala ono što je papa Pio IX. konačno, u svečanom obliku, uvelike potvrđujući intuicije Dunsa Skota, proglašio: Marija je začeta Bezgrješna, sačuvana i od istočnoga grijeha, kojega smo svi mi naslijedili od svojih praroditelja, jer je bila predodređena da bude Majka Božja.“ (...) „Koncili su u Crkvi oduvijek sazivani, možemo reći „izazvani“ potrebom, zahtjevom da se Istina razjasni, osvijetli i odredi.

Stoga se ne smijemo bojati ni teoloških rasprava ni sinoda jer njihova svrha nije promjena Istine, one nemaju taj autoritet, već im je svrha pomoći pri boljem razumijevanju Istine, rasvjetljavanju dvojbi vjernika i svih ljudi dobre volje o vječnoj Ištini. Tek kada netko, sam ili s drugima, ignorira autoritet Petra nasljednika i ide svojim putem, tada može doći do raskola jer je Petru, i samo njemu, Isus rekao: „Šimune, Šimune, evo Sotona zaiska da vas prorešeta kao pšenicu. Ali ja sam molio za tebe da ne malakše

tvoja vjera. Pa kad k sebi dođeš, učvrsti svoju braću” (Lk 22, 31-32).

Stoga zabrinjavaju oni koji se ponašaju poput sudaca i daju si za pravo kritizirati, a ponekad čak i osuđivati Svetoga Oca, dok naprotiv oni koji se okupljaju u duhu molitve, kao što su to činili Marija i apostoli u gornjoj sobi moleći Duha Svetoga da osvijetli hod Njegove Crkve u svijetu, doprinose razjašnjavanju, osvjetljivanju i određivanju onih istina koje su oduvijek objavljene, ali još nisu u potpunosti prepoznate.“

Potom je Nuncij naglasio važnost prenošenja i tumačenje Istine, tim više „jer se nalazimo u crkvi povjerenoj ocima dominikancima, poznatima kao „braniteljima Istine“ i stoga što slavimo sedamstotu obljetnicu smrti velikoga hrvatskog dominikanca, blaženog Augustina Kažotića.“ Napomenuo je da nastojanje oko tumačenja istine ne smije biti usmjereni na obranu određene ideje, već na razjašnjenje te ideje kako bi je i moj razum mogao shvatiti.“ (...) Drugim riječima: Istina koju si milošću otkrio, nije poput blaga koje treba čuvati pod zemljom, braneći ga od napada kradljivaca, već je naprotiv talent koji treba umnožiti, odnosno podijeliti. U tom smislu rad dominikanaca je dragocjen: oblikovanje savjesti i dovođenje razuma do shvaćanja Istine, koja je otajstvena, važno je upravo kako bi se oplodio talent Istine koji je netko imao milost primiti od Duha Svetoga.“ ... „Istina se više traži, nego li je se brani.“

U nastavku svoje propovijedi Nuncij se osvrnuo na život bl. Augustina Kažotića, kojega je

papa Benedikt XI., također dominikanac, imenovao biskupom u Zagrebu.

„Povezanost između blaženoga zagrebačkog biskupa i pape bila je veoma snažna. – nastavio je mons. Lingua – Ali nije to bilo samo pitanje priateljstva. Za Kažotića je to bila sigurnost da će papa Petrov nasljednik. Poslije smrti Benedikta XI. ostaje blizak Svetom Ocu i u posebno teškom razdoblju pontifikata. Augustin je proveo pet godina s papom Ivanom XXII. u papinskoj kuriji koja se preselila u Avignon.

Nakon što je završilo to razdoblje kada je bio uz bok papi, ne mogavši se vratiti u Zagreb zbog problema koji su nastali s mađarskim kraljem, papa ga je imenovao biskupom Lucere, u Pugliju, gdje se, između ostalog, zbog svoje izrazite marijanske pobožnosti, posvetio obnovi crkve Santa Maria della Tribuna.

Ističu se i u tom biskupu Dalmatincu dva stupa tipična za katolicitet – marijanska pobožnost i vjernost papi – stupovi koji su, Bogu hvala, sve do danas prisutni u hrvatskoj Crkvi, a koje je na uzoran način tijekom svojeg života živio i naš dragi blaženik Alojzije Stepinac.“

U zaključku svoje propovijedi nuncij se ponovno osvrnuo na Marijinu svetkovinu Bezgrešnog začeća, napomenuvši kako nas Marija uči temeljnu zapovijed. „Hodajmo zajedno s Njom, prema Njoj, gledajući Nju, kako se to običava činiti u procesijama, kako bi ljubili Boga u svakom trenutku, svim srcem, svim umom i svom snagom.“ – zaključio je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua.

PROSLAVA SV. O. DOMINIKA

– u Zagrebu, u samostanu bl. Ozane:

Za proslavu sv. oca Dominika pripravljala se zajednica bl. Ozane u Zagrebu devetnicom, koju je sastavila priora s. Katarina Maglica. Devet uzastopnih dana sestre su razmišljale, molile i pjevale Dominiku da i u ovim burnim vremenima svrne svoj pogled na djelo koje je Božjim nadahnućem započeo i neka moli za sve nas da se svjetiljka gorljive ljubavi i zalaganja za spas duša nikada ne ugasi.

Svetkovinu svetog oca Dominika proslavila je ova zajednica svečanim euharistijskim slavlјem, koje je, u samostanskoj kapeli, predvodio domaći župnik vlč. Ivan Filipčić. Već je na samom početku homilije izrazio svoju bojanu da on neće moći o Dominiku govoriti kao njegovi sinovi – dominikanci, zato je „molio Dominika da mu pomogne naći par razumljivih i poticajnih riječi.“

Molitva mu je, očito, bila uslišana jer je u svojoj propovjedi dotakao srž Dominikova poslanja. Na početku homilije poslužio se jednim

primjerom o dragom kamenu, zvanom *Opal*, „koji je pun pukotina kroz koje prolazi zrak u kojem se lomi svjetlost, a posljedica toga su divni preljevi boja. No on gubi svoj sjaj ako je na hladnom i tamnom mjestu, ali ako je zagrijan u ruci, opet zasja ljepotom.“

S tim u svezi vlč. Filipčić je dodao kako je „sv. Dominik, zagrijan ljubavlju u Božjoj ruci širio oko sebe sjaj dobrote, blagosti, ljubavi i mira. Na poseban je način imao srca za jadnike, nevoljnike, siromahe – za sve koji pate. Prodao je sve svoje, pa i skupocjene knjige iz kojih je učio, koje su tada pisane na koži (pergameni), kako bi ublažio boli i patnje siromaha. Rekao je: *Ne mogu učiti iz mrtve kože (knjiga), dok moja braća na ulici umiru od gladi.* Zadivljeni Dominikovim sjajem, – nastavio je propovjednik – mnogi su svoj pogled i svoj život povjerili Božjoj ruci. Tako surađujući s Bogom postali su vatrene svjetiljke, vrijedni i dragocjeni dar Crkvi, koji istinom svijetli i ljubavlju grijе sve koje susreće. Dominik je bio taj dragi i vrijedni Božji ‘*Opal*’, ta vatrena Božja svjetiljka koja je mnogima pokazala put spasenja u Bogu.

U mnogočemu se i mi možemo usporediti s *Opalom*. – nastavio je propovjednik. Poput Dominika i nas Gospodin nosi u svojoj ruci i grijе svojom ljubavlju. No, nismo li se u vjeri i vjernosti Bogu pomalo ohladili? – pitao se propovjednik. Ima li još Božjih „*boja i sjaja*“ u našem svakodnevnom životu? Da li Dominikova svjetlost i dobrota zrači i na našim licima i odnosima?

Iz njegova života znamo da je dan provodio u propovijedaju i poučavanju, a noću bi sklapao ruke na molitvu. Stavimo i mi u svoje sklopljene ruke naše sestre i braću i molimo da Bog – svojim Duhom i dahom – ugrije naša srca, da naš život zatreperi sjajem praštanja i milosrđa, da zasja bojama dobrote, blagosti, ljubavi i mira. U takvom ozračju topline bit će više radosti i miline za sve. Sv. Dominiče – isprosi

nam tu milost.“ – zaključio je vlč. Filipčić svoju propovijed.

Nakon euharistijskog slavlja, nastavljeno je sestrinsko druženje i za blagdanskim stolom u blagovaoni, zajedno s vlč. župnikom Filipčićem.

Budući da je kod Braće u Kontakovoj svečana proslava sv. Dominika bila u večernjim satima, više se sestara pridružilo i tom slavlju, a ostale su nazočile svečanoj svetoj misi u našoj župnoj crkvi (cripti) Krista Kralja.

- u Virju

Love godine svečano i radosno u Gospodinu proslavili smo blagdan sv. Dominika u utorak, 8. kolovoza 2023. u kapeli sestara dominikanki u Župi svetog Martina biskupa Virje. Euharistiji i zajedničkoj molitvi nazočili su mnogobrojni župljeni, virovski župnik Marijan Kovačić, don Ivica Sinanović i fra Ivan Majić koji je predvodio misno slavlje.

Uz orguljašku pratnju našeg župnika koji je skladno vodio župni zbor, pjevači su uveličali svetu misu pjesmama posvećenima svetom Dominiku i našoj Nebeskoj Majci. Svi zajedno vođeni molitvom i pjesmama proslavili smo svetkovinu svetog Dominika uz prisjećanje na sve časne sestre dominikanke koje su živjele i radile u našoj župi, te oplemenile naše živote i srca svojom blagošću, veseljem, radom i požrt-

vovnošću. Posebno nas se dojmila propovijed fra Ivana Majića koji se osvrnuo na povezanost dominikanaca i franjevaca tijekom povijesti, te na živote svetog Dominika i svetog Franje koji bi trebali biti uzor svim generacijama danas. Najveći dar koji smo nasljedovali je težnja da imamo čisto srce za molitvu Svetе Krunice.

Zahvaljujemo našim časnim sestrama Josipi i Otiliji na njihovom doprinosu u našoj župi u ime svih župljan. Radosni, puni veselja i lijepih sjećanja na zajedničke trenutke provedene u molitvi i pjesmi uz naše časne sestre nastavili smo zajedničko slavlje uz kušanje slanih i slatkih podravskih delicija koje su uz časne sestre Josipu i Otiliju s ljubavlju pripremile vrijedne župljanke. Posebno smo ponosni jer naše časne sestre dominikanke slave 81 godinu svog djelovanja u Virju na radost Bogu, Redu i narodu!

Zagовором наших moćnih zaštitnika, svetog Dominika i svetog Martina stavljamo naša srca na dar Božjoj Majci uz goruće želje za zajedništvom i Božjim blagoslovom koji daje spoznaju radosti i mira.

Stoga od svega srca čestitamo s. Josipi i s. Otiliji kao i svim redovnicama i redovnicima dominikanskog reda blagdan njihova zaštitnika, sv. Dominika.

*Irena Tišljari,
pjevačica crkvenog zbora Župe svetog
Martina biskupa Virje*

- u Subotici

Župi sveti Juraj proslavljen je sveti Dominik, Utemeljitelj Reda propovijednika i zaštitnik Samostana sestara dominikanki u Subotici. Svečano Euharistijsko slavlje predvodio je vlč. Franjo Ivanković, župnik iz Starog Žednika, uz koncelebraciju domaćeg župnika i Dijecezanskog upravitelja mons. Ferenca Fazekasa, župnog vikara vlč. Tomislava Vojnića, svećenika iz Dekanata Stari Grad te središnjih biskupijskih ustanova.

Vlč. Franjo je u svojoj homiliji istaknuo: „U srednjem vijeku, kada je duhovnost bila oslabila, Bog je podigao dvojicu duhovni velikana, svetog Dominika i svetog Franju te je po njima dao novi zamah Crkvi. Sveti Dominik je uvidio slabo intelektualno znanje i poučenost kršćanskom nauku te je poticao na školovanje i sustavnom proučavanju Teologije kako bi se neukom narodu mogla propovijediti Božja Riječ. Dominik je ponizno vršio svoju službu naviještenja te je on primjer kako se Bog služi ljudima za navještenja ljudima. Nikada ne smijemo stavljati sebe ispred drugih nego dopustiti da Bog bude na prvom mjestu i

da nas Njegova providnost vodi poput svetog Dominika.”

Na proslavi su sudjelovala djeca u narodnim bunjevačkim nošnjama. Svetu misao je animirao župni zbor na čelu sa zborovođem Filipom Čelikovićem. Nakon liturgije, župni vikar je proglašio pobjednike likovnog natječaja na temu: „Sveti otac Dominik – život u molitvi!”. Nagrađeni su:

1. Daniel Serenčić
2. Katarina Vukmanov Šimokov
3. Dunja Stantić

- Sveti Dominik u kreativnom izrazu djece

Na početku Devetnice na čast svetom Dominiku, župa sveti Juraj u Subotici, raspisala je likovni natječaj za djecu. Tema natječaja je bila: „Sveti Otac Dominik – život u molitvi”.

Do kraja Devetnice pristiglo je osam kreativnih radova. Na Svetkovinu svetog Dominika, na

kraju proslave, bit će dodijeljene nagrade za tri najljepša rada. Na facebook stranici Župe sveti Juraj – Subotica mogu se vidjeti radovi te svojim lajkom podržati određeni rad.

- u Korčuli

Blagdan sv. Dominika svečano je proslavljen u Korčuli. Svečanu sv. misu predslavio je mons. Đuro Hranić, nadbiskup Đakovačko-osječki uz koncelebraciju fr. Slavka Sliškovića, provincijala Hrvatske dominikanske provincije,

propovjednika vlč. Ivice Cika i ostalih svećenika koji su došli iskazati zahvalnost sestrama dominikankama za suradnju. Bili su prisutni braća dominikanci, župnici gdje sestre djeluju, gosti i prijatelji sestara.

U svojoj propovijedi vl. Ivica Cik je istaknuo: Slaveći svece iz davne prošlosti pitamo se što nam imaju reći; može li njihov život još uvijek imati značenje za naše živote i za naše vrijeme. Bez obzira kakav bio naš odnos prema njima, prvo što iznenadi jest činjenica da se njihov spomen sačuvao stotinama godina i da u sebi nose privlačnost koja pokazuje da Crkva i njezini sveti, s jedne strane, nadlaže granice jezika i krajevne pripadnosti, a, s druge strane omogućuje svakomu čovjeku i narodu živjeti svoju posebnost i ljepotu kulture. Svaka je istinska obnova u Crkvi polazila od mudrosti koja provire iz Kristova križa i njegove ljubavi. Ništa se veliko ne može ostvariti

bez velikodušnosti i ljubavi. Svjesni smo da je danas za čovjeka iznimno važno pronaći nutarnju radost ljepote istine koja dolazi od Boga. Ta je istina uvijek nova i uvijek živa. Slogan dominikanaca glasi: *Contemplata aliis tradere – razmotreno prenijeti drugima.*

Zbog toga je za današnje slavlje izabrano Evandelje u kojemu se govori „Vi ste svjetlo svijeta... Vi ste sol zemlje“. Ne možemo se ne osjećati počašćenima udijeljenom čašću. Gospodin nam priznaje sposobnost i mogućnost da budemo u svjetu Njegov sjaj i Njegov ukus. Riječ je o svjesnosti velikoga dara da budemo dar. To u nama stvara veliku djelotvornost, ali u neprestanoj skromnosti.

Što bi bio svijet bez svjetla. Što bi bila hrana bez soli? Ali, što bi bila svjetlost, ako ne postoji nešto što treba osvijetliti? Što bi bila sol, ako ne bi postojalo nešto što bi trebalo osoliti ili sačuvati od pokvarljivosti?

Nakon sv. mise, zajedništvo je nastavljeno u blagovaonici sestara gdje smo uz pjesmu i razgovor podijelili radost i zahvalnost sv. Dominiku koji nas je prvo okupio u redovničku zajednicu, a onda i u zajednicu s ostalim vjernicima s kojima dijelimo nade i tegobe svakodnevnog života.

BLAGOSLOVLJEN OBNOVLJENI DIO SAMOSTANA U KORČULI

Višemjesečni radovi u Kući Matici na Korčuli su dovršeni i 11. 8. uslijedio je blagoslov obnovljenog dijela kuće. Nakon prigodnih molitava, čitanja, sestre i pater Zvonko Džankić su uz pjesmu i miris tamjana pratili

oca provincialna Slavka Sliškovića koji je vodio obred blagoslova. Po hodnicima, stepeništima i prostorijama kojima će se sestre služiti odzvanjale su riječi pjesama radosti: Kriste, budi naša radost, Mir, pravi mir, Braćo moja radujmo se...

Neki prostori još nisu useljeni, a u nekoliko soba su sestre već uselile. Kroz naredne dane smjestit će se i bolesne sestre kojima će odsada biti moguće biti u zajedništvu sa sestrama u kapeli, blagovaonici, sobi za druženje i sl.

Neka bude svima na korist, a bolesnicama na olakšanje!

ŠKRAPSKA DOGAĐANJA

UZ SESTRE DOMINIKANKE I ŽUPU PREČISTOG SRCA MARIJINA

◊ **8. 8. 2023.** Kao po dobrom starom običaju, blagdan svetog Dominika na splitskim Škrapama, je bila prilika da se oko sestara dominikanki okupi župna zajednica, i da se zajedno proslavi dan njihova zaštitnika.

Svetog Dominika ove godine proslavili smo u improviziranom bogoslužnom prostoru vjeronaučne dvorane budući da su radovi na obnovi u crkvi u punom jeku. No, to nije umanjilo svečanost i svetu Misu u 19.00 koju je predvodio don Toni Šinković, župnik u Jesenicama. Sveti Dominiče, moli za nas!

◊ **Rujan 2023.** Nakon cijeloljetnih radova, i popriličnih produžetaka, napokon je veći dio poslova na renoviranju crkve dovršen. Kako to biva kod preuređenja, svako malo se otvaraju dodatni i nepredviđeni novi radovi. Estetsko uređivanje će se nastaviti.

Crkva je sada u potpunosti obojana u bijelu boju. Promijenjene su sve električne instalacije, vodovodne i kanalizacijske cijevi, postavljene su nove klime, nove klupe za vjernike, obnovljen je ambon i nova sjedišta svetištu. Gospin kip je stavljen na novo postolje, dok je u sakristiji postavljen novi ormar. Uz novi razglas i mikrofone, te postavljene Tv uređaje u hodniku crkve i na terasi lakše će biti pratiti svete mise onima koji su van crkve. Bilo je tu još puno malih zahvata koje nećemo nabrojavati.

◊ **2.10. 2023. Blagdan svetih Anđela čuvara** proslavljen je svečano u ponedjeljak 2. listopada na splitskim Škrapama svečanom svetom misom 19.00 sati. Sveti Anđeli Čuvari su zaštitnici istoimene Kongregacije sestara dominikanki kojoj pripada i samostan svete Katarine Sijenske na Škrapama.

Svetu misu je predvodio don Ivan Urlić, nekadašnji škapski kapelan, uz koncelebraciju župnog upravitelja don Ivana, pastoralnog suradnika don Mije, te „škapskog diteta“ don Tonija.

Don Ivan je započeo propovijed riječima poznate televizijske voditeljice Helge Vlahović Brnobić: „Trčite ususret životu i vjerujte, uvijek će se naći neki anđeo da nam prišapne: „Hajde, diži se, život je vrijedan, treba ga živjeti.”

Dalje u propovjedi navodi: „Sestre dominikanke na splitskim Škrapama djeluju već 68 godina, skoro jedan životni vijek. Dominikanke su ovaj dio Splita koji je imao svoju burnu prošlost, oplemenjivale i ljubavlj u molitvom, i žrtvom. I mnoge sestre koje su djelovale u ovoj župskoj zajednici, ostavile su dubok pečat kao što ga ostavljaju i danas, na sve generacije s kojima su radile i s kojima rade.

Ali od uspomena se ne živi. Mi možda nismo toliko svjesni, dok nešto imamo to ne cijenimo, nažalost, tek kad izgubimo. Kao zahvala za dugogodišnji rad sestara na Škrapama, dužni smo kao zajednica moliti za njihov pomladak, za duhovna zvanja sestara dominikanki i iz ove župne zajednice, koja će krenuti tragom velikog svetog Dominika i svestrane svete Katarine Sijenske. To su uvijek bili ozbiljni sveci. To su bili ljudi koji su svoj intelekt, i svoju poniznost, i svoje sposobnosti ugradivali u život Crkve kao

što su ga i sestre ugrađivale proteklih 68 godina u ovu župsku zajednicu.”

Don Ivan je potaknuo cijelu župsku zajednicu da se mole svojim Andželima čuvarama pošto je: „molitva potrebnija kako život ide naprijed. Ponekad izgleda kao da ne zapošljavamo svoje Andžele čuvare. Jedna je vidjelica doživjela svetu Misu i za vrijeme prinosa darova vidjela neke bijele likove koje izlaze iz klupa i donose ono što smo na svetu Misu donijeli u našem srcu. To su naši Andželi čuvari. Neki Andželi radosno na oltar prinose naše nakane, dok drugi tužni i skupljene ruke dolaze pred oltar pogнуте glave, zbog toga što smo mi na svetu Misu došli bez nakane i nepripremljeni i andželi nemaju što prinijeti pred lice Oca Nebeskoga koji nam se daruje u svetoj Misnoj Žrtvi.”

Don Ivan Urlić je svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, župni upravitelj župe sv. Marka ev. – Orah i župe sv. Ivana Krstitelja – Stilja. Službu župnog vikara u župi Prečistog Srca Marijina na Škrapama u Splitu vršio je od 2009. – 2010.

❖ **28.10. 2023.** Splitsko-makarska – nadbiskupija dobila je novog nadbiskupa, dosadašnjeg biskupa gospičko-senjske biskupije biskupa Zdenka Križića.

Takvi događaji podrazumijevaju da će i škrapski pjevači zajedno sa sestrom Pavlom biti među onima koji su predvodili liturgijsko pjevanje prigodom preuzimanja službe splitsko – makarsko nadbiskupa i metropolita. Red, rad, dolazak na vrijeme i disciplina zbara nisu ostale nezamijećeni kod maestra Marovića. Na misi je bilo i više sestra dominikanki zajedno sa č. m. Jakicom Vuco.

Pjesmu s tekstrom nadbiskupovog slogana „Bog sam dostaje“ skladao je don Šime Marović, dok je tekst prilagodio don Ante Mateljana od riječi svete Terezije Avilske.

Ništa neka te ne plaši, ništa neka te ne smete!

Sve prolazi, sve nestaje, Bog jedini ostaje!

Bogu, koji se ne mijenja,
svjetlo vjere srce vodi;
u ljubavi za čim čezne,
to strpljivost doseže.

Ništa neka te plaši,
ništa neka te ne smete!
Onome tko Boga ima,
ništa ne nedostaje.

Četrdeset godina djelovanja s. Pavle i s. Fidelis na Škrapama

◆ 5. 11. 2023. Svečanim Misnim slavlјem proslavljen je 40 godina djelovanja s. Fidelis i s. Pavle na splitskim Škrapama u župi Prečistog srca Marijina – Gospe Fatimske.

Sestre su u samostan svete Katarine Sijenske došle 1983. Sestra Pavla je voditeljica velikog mješovitog i malog dječjeg zbora *Biseri*, te podučava djecu sviranju glasovira. S. Fidelis je podučavala djecu engleskom jeziku, dok danas pokriva više područja, od samostanske kuhinje do sakristije i rada s mladima.

Svečana sveta misa bila je prepuna naših župljana koji su došli našim sestrama reći hvala. Hvala za ljubav, hvala za služenje i da im dragi Bog daruje još mnogo godina u zdravlju za nove uspomene u našoj župi.

Posebna radost bila je što je ovo slavlje svojim dolaskom uzveličala i časna sestra majka Jakica Vuco. Časnoj Majci je danas bio 55. rođendan pa smo joj kao zajednica vjernika od srca čestitali. Naši župljani časnim sestrama slavljenicama darovali su prigodni poklon, buket cvijeća i kartu za hodočašće u Fatimu u proljeće 2024. godine.

U ime cijele župne zajednice sestrama je uputila čestitku župljanka Dorja.

Draga naša s. Fidelis i s. Pavla,

Večeras želimo zahvaliti Gospodinu što nam je kroz vas pokazao primjer kako nositi Boga ljudima i dovoditi ljude Bogu.

Hvala vam što ste svoj neumorni rad i čvrstu vjeru utkale u temelje naše župne zajednice i kroz 40 godina vašeg djelovanja u župi živjeli geslo

sestara dominikanki Kongregacije sv. Andela Čuvara: „Bogu, Redu i narodu. „

Hvala vam na prvim naučenim notama, lekcijama engleskog jezika, pjesmama i molitvama. Hvala vam na svakoj vašoj blagoj riječi koje ste nam uputile kada bi se susreli.

Poticale ste nas da ustrajemo i budemo tu jedni za druge, a vašom službom ste nam to neprestano i pokazivale.

Želimo vam reći iz dubine našeg srca: Vi ste stup naše župe koju kroz snagu, poniznosti i blagosti, zajedno s velikom hrabrošću, nosi našu zajednicu stopama vjere.

Neka vas prati Božji blagoslov, te vas Duh Sveti hrabri da i dalje ustrajno kročite putem vjere, ljubavi i zajedništva. Bog vas blagoslovio!

Glavni pokretač i inicijator proslave je bio župni upravitelj don Ivan. Pripreme za organizaciju su se odvijale u najvećoj tajnosti, igralo se na efekt iznenađenja. Obaviješteni su svi prijatelji i bivši zborasi da dođu na večernju svetu

Misu. A da bi bilo manje sumnjivo, zbor je regularno pjevao i na jutarnjoj misi u 10.30.

Pred samu večernju misu sestra Fidelis i s. Pavla su u crkvi ugledale č. Majku Jakicu, upitnik im je bio nad glavama, a nije izostalo ni pitanje: „A, što ćete Vi tu, časna Majko?“

Nakon što je č. Pavla ugledala tridesetak članova zbara pored orguljica nije mogla skruti čuđenje i nervozu. I dalje nije shvaćala što se događa. Uporno je tražila odgovor, koji nije stizao s nijedne strane. Isto tako č. Fidelis je bilo neobično da je na večernjoj svetoj misi čak dvanaest ministranata.

Kad je napokon krenula misa, don Ivan je objasnio što se to događa i zašto ta cijela svečana atmosfera. Zbunjenost na licima časnih, i dalje nije nestajala.

Na kraju svete Mise sestrama su uručeni prigodni darovi, a među njima i oni posebni, hodočašće u Fatimi koje organizira župa sa Škrapa. Tu je bio vrhunac, čak je i sestra Pavla pobožno uzdahnula, „Ako preživim današnji dan, možda i vidim Fatimu „.

Prigodne govore i zahvale su održali župljani i č. majka. Časnoj majci je posebno bilo teško izdržati i nikome od svojih sestara ne reći što se spremja na Škrapama. Zajedničko slavlje je nastavljeno u vjeronaučnoj dvorani, i to je bila prilika da se s. Jakici čestita 55 rođendan.

❖ **11. 11. 2023.** Na blagdan svetog Martina održana je sveta Misa u 18.00 sati na kojoj se okupio veliki dio radnika koji su sudjelovali na obnovi škropske crkve. Nakon mise u vjeronaučnoj dvorani je nastavljeno druženje.

❖ **22. 11. 2023.** Blagdan svete Cecilije zaštitnice crkvenih pjevača proslavljen je svečanom večernjom svetom Misom. Neki posebni program nismo imali zbog toga što je škropski zbor uvijek u fešti. Osim toga taj dan je u župi bio i susret svećenika katedralnog dekanata na kojem se okupio veći broj svećenika.

❖ **26. 11. 2023.** Na blagdan Krista Kralja, održan je 10. jubilarni susret crkvenih zborova Splita i okoline. Nastupio je škropski zbor, pod ravnjanjem s. Pavle. Otpjevali smo dvije skladbe: *Sicut Cervus* od Palestine i *Laudate Dominum* od Joža Požgaja. Svakodnevne probe i slušanje predikat s. Pavle su pokazali rezultati. Iz publice su nas pratile s. Fidelis č. Majka Jakica koja je tih dana bila po službenoj dužnosti na splitском području.

❖ **27. 11. 2023.** Po crkvenom kalendaru ništa posebno, ali za škropski zbor događaj za proslaviti – 77. rođendan s. Pavle. Časna Pavla javlja: večeras nema pjevanja. Naravno da smo to preokrenuli u našu korist, pa su se probe održale, tj. pjevači su došli ali od pjevanja nije bilo ništa. Kako smo se kao zbor uhodali u feštama, u zadnji tren smo se organizirali te smo proslavili časnin rođendan. Kako su članovi škrapskog zbara uglavnom mlađi pjevači, u tome duhu je bio i prigodni poklon za njihovu voditeljicu. Nadamo se da će naša časna sada lakše podnosići dalmatinske bure i hladnoće.

Petar Mrđen

Zadar: znanstveni simpozij povodom 30. obljetnice enciklike Veritatis Splendor

Znanstveni simpozij „Ne suočiličujte se ovo-me svjetu (Rim 12,2) – Rasuđivanja u nekim tendencijama moralne teologije“ održan je u petak 1. prosinca u sjemeništu „Zmajević“, u Zadru, povodom 30. obljetnice enciklike Ivana Pavla II. Veritatis Splendor – Sjaj istine. Kao predavači na skupu sudjelovali su mr. sc. Ivo Bezina, **doc. dr. sc. s. Ana Begić** i doc. dr. sc. Mirjana Pinezić.

Mr. sc. Ivo Bezina s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu održao je izlaganje „Kristocentrčnost moralnog života kršćanina u *Veritatis Splendor*“.

Istaknuvši da se kristocentrizam provlači kroz cijelo učiteljstvo Ivana Pavla II., potvrđujući središnje mjesto Krista u razumijevanju načela stvarnosti, predavač je rekao: „Živog čovjeka ne možemo razumjeti polazeći od apstrakcije, kao što je kategorija ljudske naravi, nego od konkretne stvarnosti, a to je osoba utjelovljena u Sina Božjega koji je za nas umro i uskrsnuo. Papa kaže da Krist otkriva čovjekovo stanje i njegov poziv u cijelosti. Krist je odlučan odgovor na svako čovjekovo pitanje, na njegova vjerska i moralna pitanja. Odgovor je sâm Isus Krist!“

„U moralnoj savjesti Božji zakon i čovjekova sloboda jedinstveno djeluju“

Doc. dr. sc. Martina s. Ana Begić s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održala je izlaganje „Kreativne“ interpretacije savjesti u *Veritatis Splendor*“.

Istaknuvši važnost koncepta savjesti i odgoja kršćanski zrele savjesti, dr. Begić citirala je prof. dr. fra Antu Vučkovića koji je rekao: „Važno je odgajati savjest koja je u svom temeljnog pojavljivanju glas. Njen glas je nečujan, ali svejedno govori. Čujem ga, prepoznajem i razumijem. Nijem je, ali sasvim jasno daje do značja. Glas savjesti je jedini glas koji, dočim se javi, savršeno razumijem.“

Savjest nije samo religiozni nego i antropološki fenomen. Svojstvena je svakom čovjeku, istaknula je dr. Begić, rekvavši da svaki čovjek u sebi osjeća nelagodu ili tjeskobu kada posvijesti da nešto nije dobro učinio ili zadovoljstvo ako je nešto dobro učinio. Govor o savjesti je neprolazan i svevremenski. U svim drevnim kulturama poznavao se glas savjesti, ali nije se koristio pojам *savjest*, nego pojам *srce*.

Koncilski oci Drugog vatikanskog sabora definirali su savjest kao najskrovitiju jezgru i svetište čovjeka gdje je on u osobnom dijalogu s Bogom. „Pojam savjesti Drugog vatikanskog koncila i pojam savjesti u *Veritatis Splendor* međusobno su tjesno povezani“, istaknula je dr. Begić.

Ivan Pavao II. u enciklici pojašnjava i pojma ‘kreativne’ savjesti. Da bi se shvatila njeni srž, važno je odrediti specifično kršćanski moral. Nakon Koncila, katolički moralisti raspravljali su postoji li specifično kršćanski moral te su pojedini teolozi nudili različite naglaske u tumačenju savjesti.

„Tijekom povijesti postojale su dvije struje moralnih teologa koji su se bazirali na različitim segmentima: jedni su zastupali autonomni moral, u kontekstu vjere, a drugi su zastupali etiku vjere. Te dvije struje nisu se usuglasile o odnosu između vjere i razuma. Zagovornici autonomnog morala smatraju da sadržajno ne postoje specifične kršćanske norme i vrednote koje bi bile spoznatljive i življene samo u

kontekstu kršćanske vjere. Autonomni moral smatra da je kriterij za razlikovanje dobra jednak za kršćane i za one koji nisu kršćani. To su autentično humani kriteriji do kojih se dolazi zahvaljujući ispravnom razumu. Oni zagovaraju autonomiju razuma“, rekla je dr. Begić.

Teolozi etike vjere, među kojima je bio i Joseph Ratzinger, na prvo mjesto stavljuju vjeru u Boga. „Posredstvom vjere usmjerava se sve ljudske težnje prema Bogu. Zamjerka autonomnom moralu jest što on nedovoljno vrednuje i priznaje nadležnost crkvenog Učiteljstva o moralnim pitanjima, tjesnu povezanost vjere i čudorednog vladanja i eklezijalnu dimenziju kršćanske etike“, upozorila je te citirala Ivana Pavla II. koji u enciklici *Veritatis Splendor* piše: „Odnos koji postoji između čovjekove slobode i Božjeg zakona ima svoje živo središte u srži osobe, odnosno u njenoj moralnoj savjeti. U moralnoj savjeti Božji zakon i čovjekova sloboda jedinstveno djeluju. Kreativna interpretacija savjeti udaljava nas od tradicije i crkvenog Učiteljstva.“

„Govoreći o Božjem zakonu i čovjekovoj slobodi, nikad ne smijemo Božji zakon zamijeniti tzv. čovjekovom ‘kreativnom’ autonomnom slobodom“, poručila je dr. Begić upozorivši na suvremene tendencije relativizacije istine i netransparentno svjedočenje istine. „Jedino istina oslobađa – to nije naša ljudska riječ, riječ nas ljudi, to je Kristova riječ“, istaknula je dr. Begić rekavši da Ivan Pavao II. u br. 55 VS-a piše: „Problem kreativne savjeti je što bi se funkcija savjeti svela na jednostavnu primjenu općih moralnih normi, na pojedinačne slučajeve osobnog života, a nije u stanju prihvati neponovljivu specifičnost svih pojedinačnih konkretnih čina osobe. Ako se vodi računa o okolnostima i situaciji, moglo bi se utemeljiti iznimke od općeg pravila te bi se time moglo

mirne savjeti činiti ono što je u sebi zlo, po moralnom zakonu. Na temelju toga predlaže se utemeljenje legitimnosti pastoralnih rješenja, suprotnih naučavanju Učiteljstva. Time se dovodi u pitanje identitet moralne savjeti spram čovjekove slobode i Božjeg zakona.“ – rekla je, između ostalog doc dr. sc. S. Ana Begić.

Modeli moralnog razvoja: kao čovjeka kojim dominira požuda ili čovjeka otkupljenog po Kristu?

Doc. dr. sc. Mirjana Pinezić s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu izlagala je o temi „Čini u sebi zli (*intrinsece malum*) neovisni o nakani i okolnostima prema *Veritatis Splendor*“.

„Tradicionalni način moralno-teološkog prosvuđivanja moralnih čina uzimao je u obzir tri elementa: objekt, nakanu i okolnosti. Nakon Drugog vatikanskog koncila određene struje toliko su subjektivizirale ljudsku moralnost, da se dogodila relativizacija objektivnog moralnog poretka, a time i objektivnosti moralnog (vanjskog) djelovanja, sve do negiranja u sebi zlih čina“, upozorila je dr. Pinezić rekavši da i Katekizam Katoličke Crkve afirmira postojanje čina koji su u sebi zli, kada razrađuje pojedine elemente izvora moralnosti.

„*Veritatis Splendor* nastavlja tradiciju Crkve, posebno u brojevima 79-83 i ukazuje da postoje čini koji po svojoj svrsi nisu usmjereni Bogu i koji su, posljedično, nedostojni ljudske osobe. Činjenica da subjektivna nakana i vanjske okolnosti ne mogu izmijeniti u sebi zle čine, otkrivaju nepromjenjive i transcedentne temelje čovjekove naravi, ali i pravi poredak ljubavi koji se utjelovljuje u konkretnim prilikama, bez da čovjekova duša postane zarobljena od ‘tijela’ i ‘svijeta‘“, poručila je dr. Pinezić. (usp. IKA)

PREZBITERSKO REĐENJE FR. ILIJE LEŠIĆA OP

Usrijedu 15. studenog 2023., na blagdan sv. Alberta Velikog, u samostanskoj i župnoj crkvi Kraljice Svetе Krunice u Zagrebu, polaganjem ruku mons. Mije Gorskog, pomoćnog biskupa zagrebačkog, za prezbitera je zaređen dominikanac fr. Ilija Lešić, sin Joze i Luje r. Janjiš, rođen 23. studenog 1996. u Virovitici, a dolazi iz župe Srca Isusova, Pećine (BiH).

Svečano euharistijsko slavlje, u nazočnosti braće dominikanaca, sestara dominikanski, obitelji, rodbine i prijatelja ređenika te brojnih župljana, započelo je pozdravnim govorom fr. Ivana Marije Tomića, priora zagrebačkog samostana na Koloniji, a nastavljeno je misom i obredom ređenja.

U prigodnoj homiliji mons. Gorski osvrnuo se na Isusovu prispolobu o talentima. Kako je biskup rekao, nitko nije primio iste darove, ali je svatko dužan u svojoj mjeri i na svojoj razini te darove prepoznati i razvijati, dakako u zajednici, jer onda ti darovi postaju korisni, a kroz to se mi sami ostvarujemo. Fr. Iliju je biskup potaknuo da nikako ne propušta prilike i darove koje mu Gospodin po rođenju i pozivu daje, te svakako iskoristi darovano vrijeme, jer ne će biti drugog vremena, nekog drugog početka, neke druge prilike. Za uzor u njegovu svećeničkom životu i apostolatu, mons. Gorski stavio je sv. Alberta Velikog, da iskoristi vrijeme za rast

u mnogim spoznajama, ali prije svega vrijeme u molitvi, da bude učitelj vjere, skromni redovnik i nadasve veliki molitelj, kako se ne bi izgubio u vrtlogu obveza i suvremenih ideja.

Na kraju sv. mise nazočnima se riječima poticaja i zahvale obratio fr. Slavko Slišković, provincijal Hrvatske dominikanske provincije.

Liturgijsko pjevanje predvodio je mješoviti zbor „Augustin Kažotić“ pod ravnanjem fr. Bonifacija Franje.

Poslije obreda u crkvi, druženje se nastavilo uz čestitanje mladomisniku, te večeru i pjesmu u refektoriju samostana. (www.dominikanci.hr)

(usp.www.dominikanci.hr,
fr. Leonardo Matinović, OP)

FR. MISLAV PEČEK OP, ZAREĐEN ZA ĐAKONA

25.11.2023.

Zagrebački nadbiskup mons. Dražen Kutleša predvodio je u subotu 25. studenoga 2023. misno slavlje u crkvi sv. pape Ivana XXIII. u zagrebačkoj Dubravi tijekom kojega je za đakone zaredio trinaestoricu dijecezanskih i redovničkih kandidata.

Među kandidatima je bio i naš dominikanски subrat fr. Mislav Peček.

Nadbiskup Kutleša u prigodnoj homiliji kazao je kako u duhovnom pozivu Bog ima inicijativu. U svojoj ljubavi uzima čovjeka, želi s njime surađivati kako bi na konkretnan način donio poruku spasenja i zahvaća u konkretno vrijeme i prostor. „Iskusivši Božju blizinu i ljudav čovjek ne može a da tu istu ljubav i Božju veličinu ne priopći drugim ljudima. Bog koji se utjelovio u Isusu Kristu nastavlja svoj borač među ljudima, u svojoj Crkvi – narodom

Božjim, u sakramentima, u svojim zaređenim službenicima koji se nepodijeljena srca i u slobodi stavljuju njemu na raspolaganje. Po nama Bog nastavlja svoje utjelovljenje i želi konkretnizirati svoj plan spasenja s ljudima u našem vremenu i na ovom prostoru”, naglasio je nadbiskup Kutleša.

fr. Mislav PEČEK, OP, rodom je iz župe sv. Petra, Dubrovnik – Boninovo. (www.dominkanci.hr)

SUBOTICA: Duhovna obnova za djevojke

Usmostanu sv. Dominika sestara dominikanke u Subotici, od 15. do 17. rujna održana je duhovna obnova za djevojke između 16. i 28. godine života kao pomoć u njihovoj katoličkoj duhovnoj formaciji. Tema duhovne obnove bila je ”Judita, mač Božji, Bog i ja”. Na duhovnoj obnovi sudjelovalo je 14 djevojaka iz Subotice i okolnih mjesta i gradova. Susret

je započeo u petak predvečer zajedničkom večerom i poslije zazivom Duha Svetoga u samostanskoj kapelici. Subotu i nedjelju djevojke su provele u molitvi liturgije časova zajedno sa sestrama, slušajući predavanja o Juditi i misiji koju je Bog njoj povjerio, o njenim osobinama koje bi trebale krasiti svaku mladu ženu te o njenoj molitvi odnosno odnosu s Bogom. Susret je bio ispunjen i molitvom krunice blažene Djevice Marije, molitvom sv. Dominiku. Djevojke su sa sestrama posjetile marijansko svetište na Bunariću, gdje su izmolile križni put te se prošetale i pomolile Gospi za osobne nakanje. Sakramenti su neizostavni dio svake duhovne obnove, pa tako i ove. U Subotu predvečer djevojke i sestre su sudjelovale u svetoj misi u samostanskoj kapelici a uslijedilo je i klanjanje pred Presvetim. U nedjelju su se pridružile svetoj misi u župnoj crkvi sv. Jurja. Svetu misu predslavio je vlč. Tomislav Vojnić Mijatov, župnik vikar u župi sv. Jurja.

Online susreti za djevojke

Usubotu, 21. listopada u večernjim satima održan je susret za djevojke preko Zoom-a. Tema predavanja bila je „Hrabre budite. On je pobijedio svijet!” na temelju Ivanova evanđelja. Susret je započeo zazivom Duha Svetoga, zatim je s. Manes Puškarić održala predavanje, a potom su djevojke postavljale pitanja i iznijele svoje misli i probleme. Na susretu su sudjelovale 24 djevojke iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Austrije i Njemačke. Susret je završen molitvom Majci, koja nas uvijek vodi Isusu.

U subotu, 18. studenog u 21 sat započeo je online duhovni susret s djevojkama preko

Zoom-a. Susret je vodila s. Manes Puškarić, a tema susreta bila je ”Bog nesavršenih” u kojoj su se djevojke susrele s životnom pričom Mojsija i njegovim odnosom s Bogom koji se može, naravno, primijeniti na svaku osobu. Na susretu je sudjelovalo 40 djevojaka iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine od 16 do 30. godine života. Sve je započelo zazivom Duha Svetoga, nastavilo se predavanjem a djevojke su poslije imale prostor da bi izrazile svoje misli, probleme, pitanja, iskustva. Na kraju su sve zajedno zahvalile Bogu na susretu.

72 SATA BEZ KOMPROMISA U VELOJ LUCI

U akciji 72 sata bez kompromisa u Veloj Luci sudjelovala je i s. Tješimira Bešlić, uvijek raspoložena za djecu i mlade.

Projekt koji je zaživio u deset europskih zemalja, u Hrvatskoj okuplja mlade od 2014. godine.

Slogan ovogodišnje akcije je: „**Ostavi trag!**”

Cilj projekta je promovirati volontiranje među mladima, potaknuti ih da budu pokretači promjena u svojoj lokalnoj zajednici i pokazati koliko se zajedničkim snagama može napraviti promjena u kratkom vremenskom periodu. Mladež ovdje stavlja sebe, svoje vrijeme i sposobnosti na raspolaganje za konkretne volonterske akcije.

Mjesta gdje sudionici mogu pridonijeti volonterskim radom su npr. čišćenje, uređivanje domova, uređivanje parkova i okoliša oko škola, vrtića, crkvi, groblja, posjete različitim skupinama ljudi, pomaganje starijima i nemoćnima, radionice za mlade, prikupljanje sredstava za oboljele, ekološke akcije, kreativne radionice s djecom, s djecom s poteškoćama u razvoju, medijski projekti i radionice te ine volonterske aktivnosti, kao što su ljetni kamp za

mlade, forum mladih katolika Hrvatske, tečajevi stranih jezika, plesa i umjetnosti, sveučilišni forumi, predavanja, tribine, humanitarno zabavne večeri, športske igre itd.

Korijeni projekta su u Njemačkoj. Osmislila ga je i pokrenula skupina kreativne mlađeži čija je namjera bila smisliti kako učinkovito potaknuti svoje vršnjake na volontiranje i bes-kompromisno, bezuvjetno davanje drugima. Osobita pozornost bila bi pružena onima na

marginama društva, diskriminiranim, siro-mašnima, potrebitima.

Projekt je uspješno zaživio. Godinama uspije-va okupiti tisuće mlađih koji se javljaju za dra-govoljni rad.

BLAGOSLOV TEMELJA VRTIĆA „ANĐELI ČUVARI“ U TAVANKUTU

Uponedjeljak, 2. listopada, na spomendan Andjela čuvara, u Tavankutu je svečano obilježen početak radova na izgradnji vrtića »Anđeli čuvari« u nazočnosti visokih dužno-snika iz Republike Hrvatske, kao i predstavnika lokalne zajednice. Riječ je o početku novog ka-pitalnog projekta Vlade Republike Hrvatske u hrvatskoj zajednici u Srbiji, pod nazivom »Rasti gdje si posijan«.

Nakon službenog sastanka predstavnika triju hrvatskih institucija – HNV-a, ZKvh-a i NIU-a »Hrvatska riječ« s hrvatskim izaslanstvom i sve-ćenstvom u Hrvatskom domu – Matici, svečani program održan je u dvorištu Župe Presveto Srce Isusovo u Tavankutu.

Predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, Jasna Vojnić, u svom je obra-ćanju, govoreći o projektu Vlade RH, podsjetila kako on podrazumijeva izgradnju i obnovu tri vrtića s cjelovitim programom na hrvatskom jeziku (osim ovog u Tavankutu, izgradnju jas-lica pri vrtiću »Marija Petković – Sunčica« te igrališta pri vrtiću »Marija Petković – Bisera« u

Subotici), a u simboličnom smislu novu vidljivu podršku matične domovine našoj zajednici.

Blagoslov početka radova obavio je tadašnji dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije (a sada biskup) mons. Ferenc Fazekas u zajedniš-tvu s prisutnim svećenicima. Bile su nazočne i **sestre dominikanke**: zamjenica časne majke s. Marina Pavlović i s. Veronika Petrović, koja je bila na službi u Tavankutu, te s. Nada Ivanković iz subotičkog samostana.

Ovom su prigodom ministar Fuchs, ministar Žigmanov, državni tajnik Milas, vlč. Tomislav Vojnić Mijatov, tavankutski župnik Marijan Vukov, mons. Fazekas, predsjednik MO DSHV-a Tomica Vojnić Mijatov, bivši predsjednik HNV-a i dugogodišnji predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« Branko Horvat i predsjednica Vojnić, uz pomoć malih tavankutskih folklo-raša posadili drvo ispred objekta vrtića koje će simbolizirati kapitalni projekt Vlade RH »Rasti

gdje si posijan«, kao i početak novog rasta i života mjesne i sveukupne hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Tu su kuću redovnice Hrvatske provincije dominikanki ustupile za tu namjenu te se tako otvara i mogućnost njihovoga povratka u Tavankut. Odgojni cijelodnevni rad u ovom objektu provodit će se na hrvatskom jeziku po Montessori programu, izvjestila je novinsko-izdavačka ustanova „Hrvatska riječ“.

U okviru programa nastupili su najmlađi folkloraši tavankutskog HKPD-a »Matija Gubec«, te vokalna solistica Marija Kovač i ansambl Hajo.

Vrtić će se nalaziti u Rimokatoličkoj župi Presveto Srce Isusovo u Tavankutu, u nekadašnjem dominikanskom samostanu (Ulica Ive Lole Ribara). Odgojni cijelodnevni rad u ovom objektu provodit će se na hrvatskom jeziku, po Montessory programu.

IZVJEŠĆE POVJERENSTVA ZA PREDŠKOLSKI ODGOJ

S. Antonija Matić kao predsjednica Povjerenstva za predškolski odgoj u ustanovama koje vode redovničke zajednice, u četvrtak 12. listopada, na 55. Skupštini Hrvatske redovničke konferencije, koja je održana u samostanu

braće dominikanaca na Peščenici, iznijela je izvješće o radu Povjerenstva kroz prošlu pedagošku godinu. U izvješću je naglasila poteškoće koje su već dugi niz godina prisutne u radu i djelovanju dječjih vrtića u smislu financiranja i zadržavanja djelatnika u našim ustanovama. Iznijela je i nadu u smislu poravnavanja finansijskih sredstava vjerskih vrtića s vrtićima kojih su osnivači gradovi ili općine. Naglasila je i zahvalila HRK na angažmanu koji je proteklu godinu uložila na zauzetijem govoru o problemima unutar redovničkih zajednica koje imaju djelatnosti odgoja u predškolskim ustanovama i na razini dogovora s Hrvatskom biskupskom konferencijom. Sestra Antonija je i u narednom mandatu predsjednica Povjerenstva uz druge članice: s. Katarina Pišković, s. Danijela Koprek, s. Patricija Jurić i s. Marcela Šereš.

RIJEKA: Nova obećanja dominikanske mladeži bl. Pier Giorgio Frassati u Rijeci

UTORAK, 7. studenog 2023., na blagdan Svih svetih Reda propovjednika, i 22. listopada, uz nazočnost fr. Ivana Dominika Iličića – duhovnog asistenta, dvadeset i pet

članova zajednice dominikanske mladeži bl. Pier Giorgio Frassati u Rijeci položilo je obećanja na godinu dana i tako postalo punopravnim članovima zajednice.

‘KAŽOTIĆI’ OSVOJILI 2. MJESTO NA HRVATSKOM DJEČJEM FESTIVALU

Lijepa glazbena priča iz župe bl. Augustina Kažotića sa zagrebačke Peščenice Dječiji zbor *Kažotići* iz župe bl. Augustina Kažotića nastupio je u nedjelju 19. studenoga na 27. Hrvatskom dječjem festivalu u velikoj koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu i osvojio 2. mjesto s pjesmom *Đačka graja*. Autor teksta je Iva Čuvalo, a glazbe Slavko Nedić. Voditelji zbora su Jasenka Nikšić i Slavko Nedić.

Hrvatski dječji festival najprestižniji je dječji festival u Hrvatskoj. Održan je uz visoko pokroviteljstvo predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića, Ministarstva znanosti i obrazovanja te Grada Zagreba uz strukovne partnere: Hrvatsko društvo skladatelja,

Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade, Hrvatsku udrugu zborovođa, Centar za odgoj i obrazovanje Goljak, uz potporu Školske knjige i Balonmanie te uz medijske partnere: Laudato TV, Hrvatsku katoličku mrežu, Hrvatski radio i Hrvatsku radioteleviziju.

Središnji dio manifestacije održan je u velikoj dvorani ispunjenoj do posljednjeg mjesta, što govori o velikom zanimanju javnosti i članova obitelji djece koja su nastupala u programu.

Nastupila su 23 dječja zbora iz Hrvatske i gostiju iz Bosne i Hercegovine, s izvedbama novih autorskih popularnih pjesama za djecu koje su napisali skladatelji i pjesnici na pozivnom natječaju.

Više od 600 djece pjevalo je i plesalo na prekrasno ukrašenoj sceni balonima.

Dječji zbor *Kažotići*, koji animira misu u 10.00 sati, već je dva puta nastupao na Hrvatskom dječjem festivalu, 2015. i 2016. godine. Za pjesmu izvedenu 2016. godine snimljen i spot *Pahulja*.

Veliki odaziv na kruničarsko hodočašće u Washingtonu

Dominikanska obitelj u SAD-u okupila se 30. rujna 2023. u Washingtonu, uoči blagdana Kraljice svete krunice, koji se prema dominikanskoj tradiciji obično slavi prve nedjelje u listopadu, u bazilici Nacionalnog svetišta Bezgrešnog začeća. Premda je ovo najveća crkva u zemlji, bila je ispunjena do posljednjeg mesta. Računa se da je bilo oko 5.000 nazočnih vjernika. Dan je bio ispunjen molitvom krunice koju su predmolili dominikanci, a narod je odgovarao pjevajući. Zatim, klanjanjem pred Presvetim i misnim slavlјem. Tijekom cijelog dana nazočni su imali mogućnost svete ispovijedi.

Ovo su prvo nacionalno dominikansko kruničarsko hodočašće organizirali dominikanci Provincije svetog Josipa, koja se nalazi na istočnoj obali SAD-a, gdje se nalazi Nacionalno svetište. Nazočan je bio provincijal Provincije

svetog Josipa, brat Allan Moran, OP, kao i predstavnici iz ostale tri provincije SAD-a, posebice svi promicatelji krunice. Na misi je propovijedao o. Lawrence Lew, OP, generalni promotor Svetе krunice. On je poticao dominikansku obitelj da se pridruži Bratovštini krunice, koja ‘njeguje i izgrađuje zajedništvo bratske ljubavi u kojoj dijelimo riznicu duhovnog bogatstva i zasluga Reda, moleći jedni za druge dok zajedno putujemo prema nebu.’

Vrhunac dana bila je prekrasna procesija oko bazilike.

Ovom je događaju prethodila devetomjesečna (devetnica) molitvena priprava. Na koncu slavlja fr. Allan je najavio da će se sljedeće takvo hodočašće krunice održati 28. rujna 2024.

*Fr. Lawrence Lew, OP,
generalni promotor krunice*

Redovnički zavjeti u Finskoj

Unedjelju, 27. kolovoza 2023., u katedrali u Helsinkiju, brat Gregorius Pehrman, OP, položio je svećane zavjete u OP Redu kao brat suradnik. Za dominikansku obitelj, čija su braća imala središnju ulogu u evangelizaciji zemlje u 13. stoljeću, događaj je imao povijesni karakter. Iako je brat Gregorius treći Finac koji se pridružio Redu otkako su se braća vratila u Finsku 1949. (braća su se zavjetovala u

Francuskoj tijekom svoje formacije), bilo je to prvo zavjetovanje redovnika u Finskoj nakon reformacije. Katolička crkva u Finskoj skromno je prisutna: 16 000 katolika među 5,6 milijuna luterana i pravoslavaca, raštrkanih na teritoriju veličine Njemačke, u 8 župa koje služi dvadesetak svećenika. Zavjetovanjem fr. Gregoriusa, u Helsinkiju su sada trojica braće dominikanaca, a nadaju se da će im se pridružiti i nova zvanja.

Izložba portreta „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu“

Hrvatske svece i blaženike počela je promicati na razne načine dr. Tanja Baran, predsjednica Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „dr. Stjepan Kranjčić“.

Ona svake godine priređuje, svima već poznate, Dane hrvatskih svetaca i blaženika u Križevcima. Prilika je to da naš narod što više upozna i cijeni hrvatske velikane. Neki od njih su već podignuti na čast oltara, ali isto tako se predstavljaju i mnogi drugi Božji ugodnici iz našega naroda koji su svojim svetim životom i djelovanjem bili protočni kanali kroz kojih je ulazila Božja milost na cijeli naš narod.

Među tim Božjim ugodnicima je i naša bl. Ozana za koju još mnogi nisu čuli. Osim Dana

hrvatskih svetaca i blaženika, dr. Tanja i mons. Sente, rektor Hrvatskog nacionalnog svetišta sv. Josipa, priređuju niz izložbi naših umjetnika koji te naše duhovne velikane prikazuju u raznim tehnikama, na papiru, na platnu na drvu i slično. Jedna od tih umjetnica portreta je i Iris Mihatov Miočić, Zadrinka, koja prigodom izložbi govori o različitim slojevima svake umjetnine po kojima uranja u lik svakog sveca, blaženika ili sluge Božjeg kojeg je stvara. Izložba je trenutno otvorena u đakovačkom nadbiskupijskom muzeju, a prethodno je bila u Sesvetama, kao i kod naših dominikanaca na Peščenici. Među portretima koje stvara umjetnica Iris, našla je mjesto i naša bl. Ozana Kotorska.

Moći svetaca u orebičkom samostanu

Unašoj kući u Orebiću pronašla je s. Bernardica ove moći svetaca, brižno složene i uokvirene. Na svakom je medaljonu napisano ime sveca ili blaženika čije se moći nalaze u posebnom ‘moćniku’. Ovo su imena tih svetaca i blaženika: bl. M. Leon, bl. Andrija, bl. Julijana, bl. Luigi Guanelle i sv. Ivan Neuman, Grgur T., Katarina Laboure, križ N.S. J. C., ss Petar i Pavao, apostoli, sv. Agneza mučenica, sv. Ana, sv. Dominik de Gusman, sv. Hijacint, sv. Izidor Agric, sv. Josip S. sv. Katarina Rici, sv. Katarina Sijenska, sv. M.M. Gorcom, sv. Mem. Gorcom, sv.o. Dominik Gusman, sv. Pio V. sv. Pio X., sv. Ruža V. OP, sv. Stanislav Kostka, sv. Terezija od Isusa, sv. Toma Akvinski, sv. Vinko Fer., sv. Vinko Fererski, sv. Terezija Av.

DJELATNOSTI DV BL. HOZANA I ANĐELI ČUVARI

Zagreb – DV bl. Hozana: Izlet djece u Krašograd

U utorak, 10.10.2023. dan smo proveli u Eko selu „Krašograd“. Na izlet su išle skupine Ribice i Smješkići. Od samog jutra u grupama se osjećalo veliko uzbudjenje. Vožnja busom bila je uzbudljiva i djeca su cijelim putem promatrala prometnice, vozila i prirodu.

Na dolasku u Krašograd dočekale su nas nasmijane animatorice koje su s nama provele cijeli dan. Za početak su nas odvele na keksiće i kakao, a onda smo krenuli u pustolovinu. Vlakić nas je odveo do zoološkog vrta. Djeca su upoznala mnoge životinje, ovce i njihovu mladunčad, svinje, konje, magarce, nojeve, patke i guske. Upoznala su se s njihovim karakteristikama i zanimljivostima te podijelila svoja prijašnja iskustva s istim životnjama. Ipak, najuzbudljiviji dio ovog izleta, ono što je djeci zaokupilo pažnju od samog početka, bili su napuhanci i trampolini. Zabavi i veselju nije bilo kraja.

Nakon ručka, djeca su se okušala u izradi tjesteta, mužnji krava i natjecateljskim igrama na otvorenom kao što su štafeta, skakanje u vrećama, povlačenje užeta... Umorni i puni dojmova vraćamo se u vrtić i jedva čekamo nove avanture i putovanja!

Zagreb – DV bl. Hozana: Da sam ja kontesa Dora

U srijedu, 27.9.2023., krenuli smo s djecom iz skupine „Ribice“ i „Smješkići“ u KD Vatroslava Lisinskog. Bio je lijep i sunčan dan pa smo se od našeg vrtića laganom šetnjom uputili do dvorane. Djeci je bio poseban doživljaj šetati kvartom i promatrati život izvan dječjeg vrtića.

Na dolasku u dvoranu dočekalo nas je ljubazno osoblje i djeca iz drugih dječjih vrtića i osnovnih škola. Neka djeca su se prvi puta susrela s tako velikom dvoranom pa su bila uzbudjena i radoznala. Sama predstava prikazuje violinistku Martu koja traži inspiraciju za izvođenje

skladbe Dore Pejačević. Tako ulazi u dvorac obitelji Pejačević u Našicama i tamo susreće djevojčicu Doru te potom njih dvije publiku zajedno odvode u njezin čarobni svijet glazbe. U suradnji sa Zagrebačkom filharmonijom, glumice su djeci na zanimljiv način dočarale glazbeno stvaralaštvo Dore Pejačević.

Djeca su se u vrtić vratila puna dojmova i oduševljena kako glazbenim instrumentima, tako i cjelokupnom predstavom. Veselimo se i s nestrpljenjem iščekujemo još takvih događaja!

Zagreb – DV bl. Hozana: Dan zahvalnosti za kruh i plodove zemlje

U četvrtak, 19.10.2023., svetom misom, blagoslovom i zajedničkim druženjem obilježili smo Dan zahvalnosti za kruh i sve plodove zemlje. Sv. misu je predslavio preč. Matija Pavlaković, rektor Međubiskupijskog sjemeništa. U svojoj zanimljivoj i interaktivnoj propovijedi preč. Pavlaković je djeci i odraslima približio značenje, simboliku i važnost samog kruha te naglasio da je kruh dar Božji prema kojem se treba odnositi s poštovanjem jer ga neki nemaju priliku jesti.

Vrtićke skupine uljepšale su misno slavlje pjevanjem. Skupina „Smješkići“ uvela nas je u misno slavlje recitalom „Kruh za druge“, a skupina „Ribice“ prinosila je darove na oltar i predmolila molitvu vjernika.

Nakon sv. mise, svećenik je blagoslovio sve pekarske proizvode, kolače i slastice koje su djeca i roditelji zajedno pripremali i donijeli u vrtić na druženje i čašćenje. Nakon ljetnih praznika ovakvih se druženja zaželete i djeca, i roditelji, ali i svi djelatnici dječjeg vrtića pa je i ovo druženje bilo prilika za razgovor, zabavu i zblžavanje.

Zahvaljujemo Gospodinu na njegovim darovima i neka nas sve blagoslovi i čuva na našem putu.

Šibenik – DV bl. H. Šibenik, Dani kruha

Dane kruha i dane zahvalnosti za plodove zemlje obilježili smo u utorak, 17.10. Vrtićke skupine pripremile su plesnu točku i pjesme na

dvoriju. Djeca su donijela razne vrste peciva koje je don Donald Marković blagoslovio i koja smo na kraju zajedno blagovali.

Šibenik – DV bl. Hozana: Stomatologinja posjetila vrtić

U utorak 21.11. u posjet vrtiću došla je stomatologinja dr. med. dent. Katarina Lasan Baljkas u pratnji svoje medicinske sestre Mie. Stomatologinja je odgojnju skupinu „Ribice“ i „Andeli“ upoznala sa zubima i ljudskim zubalom te djeci prezentirala kako se ispravno peru zubi. Također, pregledala je djeci zubiće, zapisala u kartončić trenutno stanje zubi i preporuke. Nekima prvo iskustvo, ali pozitivno.

Šibenik – DV bl. Hozana: Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata

Odgojna skupina „Leptirići“ i „Ribice“ obilježili su Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje razgovorom i crtanjem vodotornja i svijeća. „Ribice“ su ispred kapele upalili svijeće i molili za sve stradale u Vukovaru.

Šibenik – DV bl. Hozana: Molili smo krunicu

Pridružili smo se molitvi krunice u kapeli kroz zajedničku inicijativu „Milijun djece moli krunicu za jedinstvo i mir“. 18.10.2023.

Šibenik – DV bl. Hozana: Duhovna obnova za roditelje i zaposlenike

U dvorani Katoličke osnovne škole je 2. prosinca održana adventska duhovna obnova za roditelje. Predavač je bio fra Željko Klarić, župnik župe Vidici i član Hrvatske provincije

sv. Jeronima franjevaca konventualaca. Održao je predavanje na temu „Teologija doma” i tako naglasio važnost doma kao obiteljske zajednice koja je Božji Hram te dao presjek i sliku „doma” kroz prizmu Biblije. Nakon prilike za isповijed i zajedničkog druženja svih prisutnih, obnova je završena misnim slavljem kojeg su animirali roditelji, odgojiteljice i djeca.

Korčula – DV Andđeli čuvari: Sjećanje na Vukovar

U našem vrtiću Andđeli čuvari obilježili smo dan sjećanja na žrtve Vukovara, kroz prigodne likovne, literarne i glazbene aktivnosti. Djeci smo na zanimljiv i prihvatljiv način približili simbole grada Vukovara i prenijeli poruku mira. Sve skupine su kroz tјedan izrađivale golubice, svijeće i vodotoranj te smo slušali prigodne pjesme i upalili svijeće za žrtve i za mir. Po ideji jednog dječaka predškolca izradili smo i vlastitu slikovnicu o Vukovaru. A u predvorjima vrtića uredili smo prostor u spomen na žrtve Vukovara i tako odali im počast.

Bojana Tomić

DV Andđeli čuvari: Vrtić obogaćen igračkama i didaktičkim materijalima

U novoj pedagoškoj godini, obogatili smo prostore dječjeg vrtića vrijednim igračkama. Poticajna okolina izaziva dječju znatiželju, igru, suradnju, kreativnost. To nas usmjerava prijateljskim odnosima koji su jako bitni u našem odrastanju. Zahvaljujemo svima, široj i užoj društvenoj zajednici, posebno roditeljima na dosjetljivosti i velikodušnosti.

Zagreb – DV bl. Hozana Zagreb: Blagoslov adventskih vjenčića

Blagoslov adventskih vjenčića i paljenje prve svijeće proslavili smo s djecom u ponедjeljak 4. 12. 2023. u našoj samostanskoj kapelici bl. Hozane. Svaka skupina, zajedno sa svojim odgajateljima, donijela je svoj vijenac na blagoslov. Naš župnik vlč. Ivan izrekao je kratki nagovor o simbolici kruga, značenju i simbolici četiriju svijeća na vijencu i kako pripremiti svoje srce za Isusov rođendan.

Zagreb – DV bl. Hozana: Posjet svetog Nikole

I ove godine nas nije zaboravio posjetiti dobri sveti Nikola koji je došao u naš vrtić dan ranije, u utorak 5. 12. 2023. kako bi razveselio svu djecu. Kroz aktivnosti raznovrsnog izražavanja i stvaranja djeca su se pripremala za njegov dolazak i veselo ga iščekivala. Slikovnice, priče i pjesmice o svetom Nikoli poticale su djecu na verbalno izražavanje, prepričavanje, recitiranje, pažljivo slušanje i razgovor, bogaćenje rječnika i usvajanje novih pojmoveva. Likovne aktivnosti bile su poticaj za razvoj kreativnosti i senzibiliteta za različita likovna sredstva i materijale. Veliko uzbudjenje vladalo je tijekom posjeta kada je sveti Nikola zajedno s anđelima posjetio sve skupine našeg vrtića i obradovao djecu slatkim paketićima, dok su mu djeca zauzvrat pjevala i recitirala.

DV AČ – Korčula: Izlet odgojiteljica u Ljubaški

Dana 4.11.2023. godine, odgajateljice DV Andđeli čuvari pošle su na jednodnevni izlet u Ljubaški. Iz Korčule smo krenuli u jutarnjim satima. Uz kratko usputno stajanje, na odredištu smo prvo posjetili vodopad Kravice. Uz pratnju kiše, izlet smo nastavili do Humca, gdje smo velikodušno dočekani od fra Darija koji nam je uz crkvu, pokazao i muzej te galeriju unutar samostana. Vrijeme nam je išlo u korist pa smo se nakon stanke, uputile na Stari grad Ljubaški, poznat kao tvrđava Herceg Stjepana.

Već pune dojmova, fotografija i popriličnog broja koraka, otišli smo na ručak u restoran „Fragola”.

Kočuša je bila naše pretposljednje osvježenje nakon kojeg je uslijedilo Međugorje, gdje smo se pomolile i kratko podružile prije povratka kući. Zahvalni Bogu i Andelima Čuvarima na ovakvom kolektivu i lijepo provedenom danu.

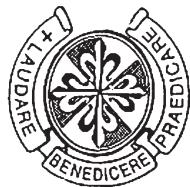
Ivana Jeričević

Šibenik – DV bl. Hozana: Sveti Nikola u vrtiću

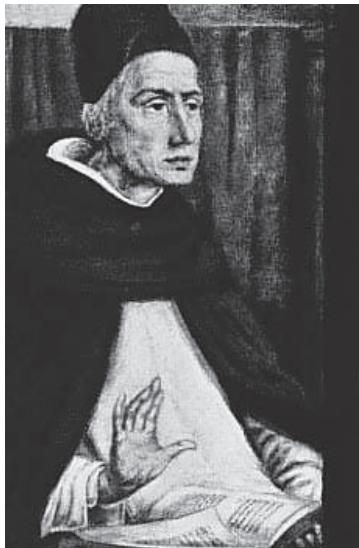
Naš vrtić je posjetio sveti Nikola. Bilo je radosti, uzbuđenja, ali i straha u mlađim skupinama, jer je to ipak netko nepoznat. No, sve su suze i strah stali kad je Sveti Nikola krenuo dijeliti poklone.

VELIKANI DOMINIKANSKOGA REDA

SV. ALBERT VELIKI (OKO 1193. – 1280.)

Neprimjetno je i bez izvanskih obilježavanja prošla 800. obljetnica otkako se Redu propovjednika pridružio jedan od njegovih najznamenitijih članova, sv. Albert Veliki. Kad je 1223. u Padovi odjenuo dominikanski habit, nitko nije slutio da će tog tridesetogodišnjaka povijest zasluženo nazvati Velikim. Njegov učenik Ulrik iz Strasbourg-a kazao je da je Albert bio „u svakom znanju tako božanstven da se s pravom može nazvati zapanjujućom pojmom i čudom našeg vremena,” a najžešći suparnik, Roger Bacon, priznaje ga „tvorcem filozofije u latinskom svijetu i nenađmašivim znanstvenim autoritetom,” te dodaje da je „imao u svome životu takav ugled kakav nikada čovjek nije imao u nauci.” Kasniji ljetopisac, Henrik iz Herforda, nazvao je Alberta „najsjajnijim suncem svih filozofa cijelog kršćanstva.” Vjernički puk smatrao ga je svećem, što je Crkva potvrdila, dodijelivši mu i naslov crkvenoga naučitelja.

Od Dunava do Padove

Većina Albertovih životopisaca slaže se da je vjerojatno rođen 1193. godine, jer njegov suvremenik Ptolomej iz Lucce kaže da je preminuo u dobi iznad 80 godina, a Ljudevit iz Valladolid-a precizira da je u trenutku smrti 1280. imao oko 87 godina. Mjesto njegova rođenja je bavarski gradić Lauingen na Dunavu. Bio je potomak viteško-činovničke obitelji, a osim njega i mladi mu se brat Henrik pridružio dominikancima. Sam Albert je već u djetinjoj dobi rado promatrao i dječačkim očima proučavao prirodu, čega se kasnije znao prisjetiti u svojim prirodoznanstvenim djelima. No, o njegovu djetinjstvu i početku školovanja ipak se ništa ne zna. Prvi siguran podatak govori da se 1222. nalazio kod ujaka u Padovi, kamo je došao studirati sedam slobodnih umijeća. Tu

je nastavio promatrati i proučavati prirodu i prirodne pojave, zabilježivši neka zapažanja u svojim kasnijim djelima.

Godine 1223. u Padovu je došao bl. Jordan Saski, prvi nasljednik sv. Dominika na čelu Reda propovjednika, što je označilo prekretnicu u Albertovu životu. Slušajući ovog glasovitog propovjednika, Albert se oduševio dominikanskim idealima i razmišljao o stupanju u Red. No, tome se protivio njegov ujak, a i sam Albert je okljevao smatrajući da nije tome dorastao. Ubrzo je usnuo san koji ga je učvrstio u odluci da ne stupa u Red. No, ipak se povjerio bl. Jordanu koji je raspršio njegove sumnje i ohrabrio ga, te je Albert zamolio bl. Jordana da ga primi u Red. Vjerojatno je iz njegovih ruku u Padovi primio dominikanski habit, a potom je poslan u Köln, gdje je proveo

novicijat i studirao teologiju. Studij je vjerojatno završio 1228. ili 1229. i potom primio svećenički red.

Profesorska karijera

Ni o prvim godinama Albertova svećeničkoga života nema podataka, sve do 1233. kad je imenovan lektorem teologije u novoosnovanom samostanu u Hildesheimu. Čini se da je upravo tu počela njegova profesorska karijera po kojoj će se proslaviti. No, ta mu služba

sigurno ne bi bila povjerena da već nije pokazao interes za znanstvenim radom, tj. za traženjem istine. Poslije je predavao na samostanskim učilištima u Freiburgu im Bresgau i u Regensburgu, gdje je napisao djelo *O naravi dobra*, vjerojatno prvo i svakako najstarije poznato njegovo teološko djelo. U njemu izlaže nauk o krepostima i raspravlja o Blaženoj Djevici Mariji kao utjelovljenom putokazu spasenja. Poslije toga je predavao na samostanskom učilištu u Strasbourgu i putovao Saskom istražujući prirodne pojave te zabilježivši 1240. pojavu zvijezde repatice. Putujući po Harzu istraživao je kovine, a iskušto i zapažanja s tog putovanja sabrao je u djelu *O rudama*.

Oko 1243. Alberta je fra Ivan iz Wildeshausen, četvrti nasljednik sv. Dominika na čelu Reda, poslao u Pariz kako bi kao prvi stranac, predavao teologiju na tamošnjem Sveučilištu. Stigavši u taj „grad filozofa,” kako je sam nazvao Pariz, Albert je sveučilišnu karijeru započeo kao tumač *Sentencija Petra Lombardskoga*. Predavanja je držao u dominikanskom samostanu sv. Jakova, a poslije dvije godine, u proljeće 1245., predložen je pariškom biskupu za promaknuće na najviši akademski stupanj učitelja sv. bogoslovija (magister in sacra theologia). Postignuvši taj akademski

stupanj, u jesen 1245. održao je nastupno predavanje o *Bibliji* i nastavio sveučilišnu karijeru.

U pariškim godinama Albert je napisao brojna djela, opsegom velika i značajem kaptalna. Drži se da je do 1246. dovršio svoju *Parisku sumu*, a potom i *Tumačenje četiri knjige Sentencija Petra Lombardskoga*, nedvojbeno rezultat njegovih predavanja o ovom djelu. Od manjih djela iz ovog razdoblja valja spomenuti njegove *Bogoslovne rasprave* o aktualnim teološkim problemima. U Parizu je započeo i predavanja o Pseudo-Dionizijevu djelu *O nebeskoj hijerarhiji*, koja je zapisao njegov najslavniji učenik, sv. Toma Akvinski.

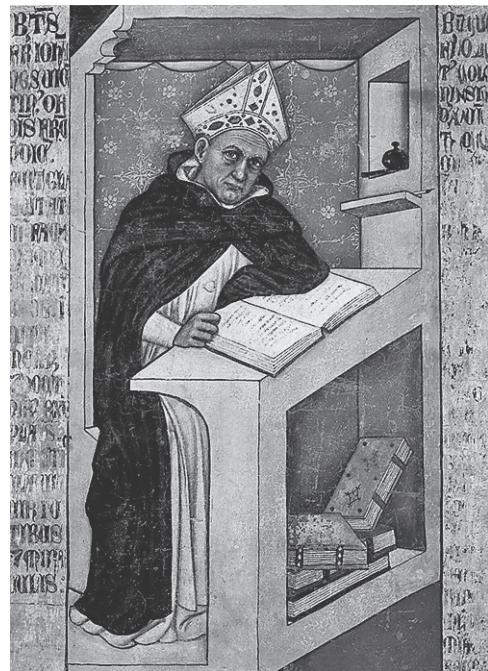
Upravo u Parizu dominikanci su u lipnju 1248. održali Vrhovni zbor Reda na kojem su odlučili utemeljiti četiri međunarodna teološka učilišta. Kako je odlučeno da jedno od njih bude u Kölnu, Albert je poslan tamo s nekoliko studenata, uključujući sv. Tomu Akvinskoga, da postavi temelje novom učilištu. Već u rujnu te godine učilište je počelo s radom, a povijest ga pamti kao prvo međunarodno sveučilište na njemačkom tlu. Stotinjak studenata, među kojima dvadesetak stranaca, slušali su Albertova predavanja o četvrtoj knjizi *Sentencija Petra Lombardskoga*, a potom je predavao o Pseudo-

Dionizijevim i Aristotelovim djelima. Tako su nastala brojna Albertova djela, zapravo zbirke predavanja koja su najčešće zapisivali njegovi studenti. Među njima je najznačajniji sv. Toma Akvinski koji je vlastoručno zapisivao sva Albertova predavanja. Ona su ga potaknula na duboko promišljanje, što je rezultiralo povučenošću i šutljivošću zbog čega su ga kolege podrugljivo prozvali „nijemim sicilijanskim volom.” No, svjestan Tomina duhovnoga i intelektualnoga potencijala, sveti je Albert kazao: „Mi ga zovemo nijemim volom, ali on će jednoga dana tako zamukati svojom naukom da će odjeknuti cijelim svijetom.” Bile su to proročanske riječi učitelja o učeniku!

Provincijal i biskup

Za života u Kölnu došla je do izražaja i Albertova posrednička uloga u raznim sporovima i sposobnost da izmiri zavađene strane. Tako je u ožujku 1252. uspio okončati krvavi sukob koji je plamlio između nadbiskupa i grada, a potom je često pozivan na razne strane kao sudac i miritelj. Njegove organizatorske i upravljačke sposobnosti prepoznala su i subraća pa su ga 1254. izabrali za provincijala. To je šezdesetogodišnjega profesora i znanstvenika, naviknulog na sveučilišne dvorane, istrgnulo iz svijeta kojega je poznavao i u kojem se najbolje snalazio i dovelo ga na čelo kolosalne redovničke zajednice, Njemačke dominikanske provincije, koja se prostirala od Baltičkoga mora do Atlantskoga oceana i od ugarskih krajeva do francuskih i švicarskih granica, a brojala je četrdesetak samostana s oko tisuću redovnika. Albert ih je pješke obilazio te rješavao razne egzistencijalne i pastoralne probleme, ali ipak nije zapustio ni znanstveni rad. Na putovanjima

je pratio prirodne pojave i pisao bilješke o njima, a u samostanima koje je obilazio sate je provodio u knjižnicama, prepisujući potrebne mu knjige i pišući svoja djela.

Unatoč teškim i napornim putovanjima, Albert nije popuštao u samodisciplini i strogosti prema sebi, ali i prema subraći. Osobito je branio važnost siromaštva, držeći ga jednim od stožera redovničkoga života i plodonosnoga naviještanja *Evangelja*.

Nije se libio strogo kazniti prijestupnike protiv siromaštva, pa i samostanske poglavare koji su propustili reagirati kad je trebalo. Višednevni postovi o kruhu i vodi te smjenjivanje s poglavarskoga položaju nisu bili rijetkost u njegovo doba.

Dok je Albert upravljao Njemačkom dominikanskom provincijom, na pariškom Sveučilištu je utjecajni profesor teologije Vilim iz Saint-Amoura 1255. sastavio *Kratku raspravu o pogibeljima najnovijih vremena*. U njoj se žestoko obrudio na franjevce i dominikance tvrdeći da su izdali tradicionalne redovničke vrijednosti, zanemarivši molitveni život i ručni rad, zaposjevši umjesto toga sveučilišne katedre i gradske propovjedaonice. Dodao je da u svojim predavanjima, propovijedima i pisanim djelima šire krivovjerni nauk te ih proglašio lažnim prorocima i antikristima, zatraživši da im se zabrani djelovati izvan samostanskih zidima. To je pokrenulo lavinu koja je ugrozila opstanak prosjačkih redova. Kako bi ih obranio, Albert je 1256. otišao na papinski dvor u Avignonu, gdje je pobio napade Vilim iz Saint-Amoura. Ovaj je osuđen kao lažni tužitelj i udaljen sa sveučilišta, a Albert je zamoljen da ostane predavati na teološkoj školi papinskoga dvora. Tako je od jeseni 1256. do lipnja 1257. opet predavao, a u međuvremenu je u svibnju 1257. oslobođen službe

provincijala. Potom se vratio predavati na kölnsko učilište, nastavivši pisati svoja znanstvena djela, a u lipnju 1259. je na Vrhovnom zboru Reda sa svojim učenikom Tomom Akvinskim izradio prvi cjeloviti program studija u Dominikanskom redu. Generacije dominikanski studenata su stoljećima duhovnu i intelektualnu formaciju stjecale kročeći putem koji su im tim programom utrli Albert i Toma.

Premda se Albert, približavajući se 70. godini života, nadao mirnijem razdoblju života, želja mu se nije ostvarila jer ga je papa Aleksandar IV. u siječnju 1260. imenovao biskupom u Regensburgu. U Kölnu je primio posvećenje i već u ožujku došao je u Regensburg, gdje se dao na duhovnu, moralnu i materijalnu obnovu zapuštene biskupije. Sljedeće godine je otputovalo u Viterbo i zamolio novoga papu Urbana IV. da ga osloboди biskupske službe kako bi se opet mogao posvetiti znanstvenom radu. Papa mu je udovoljio, ali ga je zadržao na svom dvoru u Viterbu i potom u Orvietu, što mu je omogućilo da se posveti pisanju znanstvenih djela. No, papa mu je ubrzo namijenio novu službu: u veljači 1263. imenovao ga je križarskim propovjednikom u Njemačkoj, Češkoj i svim zemljama njemačkoga govornoga područja. Tu je službu obavljao sve do papine smrti u listopadu 1264.

Aktivan do kraja života

Od 1264. Albert je boravio u samostanu u Würzburgu, gdje je u to doba boravio i rođeni mu brat fra Henrik, a 1268. je došao u samostan u Strasbourg. Tu je riješio krvavi spor između biskupa i grada, a poziv da se vrati na pariško sveučilište odbio je zbog poodmakle dobi, predloživši da se to povjeri njegovu učniku Tomi Akvinskome. Nakon toga se 1270. povukao u dragi mu samostan u Kölnu. U svim ovim samostanima nastavio je pisati znanstvena djela, propovijedati i mirovno djelovati te posvećivati nove crkve i oltare i otvarati nove muške i ženske samostane. Prema sudu većine njegovih životopisaca, Albert je 1274. sudjelovao u radu Drugoga lyonskoga koncila, a 1277.

je otpotovao u Pariz kako bi obranio nauk svojega učenika Tome Akvinskoga. Potkraj 1278. počeo je naglo slabiti, pa je u siječnju 1279. sastavio oporuku. Preminuo je 15. studenoga 1280. u kölnskom samostanu, okružen subraćom. Tijelo mu je bilo pokopano pred steeništem glavnoga oltara samostanske crkve, a danas mu zemni ostaci počivaju u kripti dominikanske crkve u neposrednoj blizini kölnske katedrale. Vjernici su mu odmah stali iskazivati štovanje pa su dominikanci ubrzo morali oko njegova groba postaviti ogradu kako štovatelji ne bi oštetili nadgrobnu ploču. Papa Inocent VIII. je 1484. dopustio njegovo štovanje regensburgskim i kölnskim dominikancima, a papa Urban VIII. to je proširio na sve dominikanske samostane u Njemačkoj. Beatificirao ga je 1670. papa Klement X. dopustivši njegovo štovanje u cijelom Dominikanskom redu, a papa Pio XI. ga je 1931. kanonizirao i proglašio ga crkvenim naučiteljem. Poslije deset godina, papa Pio XII. ga je 1941. proglašio nebeskim zaštitnikom prirodoznanstvenika.

Iza ovog velikog učenjaka ostalo je više od 70 prirodoznanstvenih, filozofskih i teoloških

djela. U njima je sabrao dostupno mu ljudsko znanje i obogatio ga svojim spoznajama i zaključcima, originalnim na svim područjima. Jasno je razgraničio znanstvene discipline, ne želeći da jedna, makar to bila teologija, ide na uštrb drugih, ali ih ipak nije doživljavao zatvorenima u sebe. Makar svaka znanstvena disciplina ima svoj predmet i metodu te mora biti autonomna, ipak je s drugima povezana. Sve su znanstvene discipline upućene jedna na drugu te tako zajednički doprinose traženju istine na svim područjima. To se najbolje očituje upravo u Albertovim djelima, uzetima zasebno i u cjelevitom opusu. Iznimno je doprinio razvoju mineralogije, botanike, zoologije, kozmografije i geografije. Polazeći od vlastitih opažanja, provodio je istraživanja i eksperimente, odbacujući legendarna, mitska i praznovjerna tumačenja, nudeći umjesto njih razumski utemeljena objašnjenja.

Kao filozof, kritički je pristupao djelima svojih prethodnika i suvremenika, a osobita mu je zasluga što je upoznao Europu s izvornom Aristotelovom misli. No, proučavao je također Porfirijeva, Boetijeva, Porretanova i Proklova djela te Platonovu misao. U filozofskim raspravama branio je neovisnost filozofije naspram teologije, pa čak i oštro kudio teologe koji su

očekivali da se filozofi nužno bave teološkim temama. Dakako, sam Albert rado se bavio raznim teološkim temama, ostavivši za sobom brojna pisana djela. Držao je da je svijet sam po sebi teologija, jer govori o Bogu, a osobitost kršćanske teologije je u tome što polazi od osobne Božje objave. Znanstveno bavljenje teologijom, smatrao je Albert, podrazumijeva poznavanje prirodnih znanosti i filozofije, ali ipak ostaje činjenica da neshvatljive tajne Božje objave treba prihvati vjerom. Pritom je naglašavao da teologija ne smije biti samo teorijska znanstvena disciplina, nego mora voditi djelatnoj ljubavi i postignuću vječnoga života. Takav nauk Albert je pokazao svojim životom.

LITERATURA: Rudolpho de Novimago: *Legenda beati Alberti Magni*. Coloniae Agripinae 1928. – Hijacint Bošković: *Albert Veliki*. Zagreb 1932. – Geraldo di Frachet: *Storie e leggende medievali*. Bologna 1988. – Josip Mlinarić: *Svjedovi obnove*, 1. Zagreb 1992., str. 153-168. – Tomo Vereš: *Život i djelo Alberta Velikoga*. U: Albertus Magnus: *Philosophia realis*. Svezak prvi. Zagreb 1994., str. 3-69.

Ivan Armando

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

„Ecclesiae Sponsae Imago. Uputa o Ordo virginum“

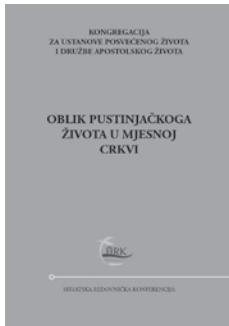

Iz tiska je izšao prijevod dokumenta Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života „Ecclesiae Sponsae Imago. Uputa o Ordo virginum“.

Dokument je petnaesti po redu u nizu prijevoda dokumenata u izdanju

Hrvatske redovničke konferencije. Dokument se, uz uvodne i zaključne misli, sastoji od tri poglavlja: Poziv i svjedočanstvo *Ordo virginum*, Struktura *Ordo virginum* u mjesnim Crkvama i u općoj Crkvi te Razlučivanje poziva i formacija za *Ordo virginum*. Dokument je u elektroničkom obliku dostupan na mrežnim stranicama Hrvatske redovničke konferencije. (HKM)

„OBLIK PUSTINJAČKOGA ŽIVOTA U MJESNOJ CRKVI“

Iz tiska je izšao prijevod dokumenta Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života „Oblik pustinjačkoga života u mjesnoj Crkvi. Smjernice“.

Dokument je četrnaesti po redu u nizu prijevoda

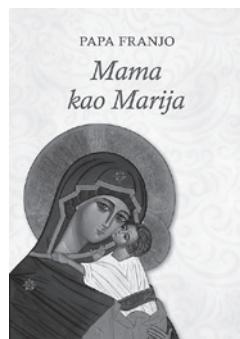
dokumenata u izdanju Hrvatske redovničke konferencije.

Uz uvodne i zaključne misli, dokument se sastoji od četiri poglavlja: Tradicija pustinjačkoga života, Poziv i identitet pustinjačkoga života, Pustinjački život u mjesnoj Crkvi te

Pustinjak i uključenost u biskupiju. Dokument je u elektroničkom obliku dostupan na mrežnim stranicama Hrvatske redovničke konferencije.

Tema ovogodišnjih Redovničkih dana također je bila povezana s pustinjačkim životom – *Duhovnost pustinje za obnovu Bogu posvećenog života*. (IKA)

Papa Franjo: MAMA KAO MARIJA

Riječ je o pet različitih knjižica, odnosno brošurica, s tekstovima pape Franje: *Božićni susret*, *Traži Gospodina u jaslicama*, *Mama kao Marija*, *Hrabrost mira i Mladi na terenu*. Knjižice su inspirativne i zaista su prikladne za svakodnevno čitanje, nose se u džepu i posežu za nemetljivim poukama pape Franje. U brošuri *Traži Gospodina u jaslicama* papa, među ostalim, kaže: „Traži Gospodina u jaslicama, traži ga tamo gdje ga nitko ne traži, u siromašnom, u jednostavnom, u malenom. Ne traži ga među svjetlima velikih gradova, ne traži ga u vanjštini. Ne traži ga u svem tom poganskom sjaju koji nam se nudi svakoga trenutka. Traži ga u stvarima neobičnim i onima koje te iznenađuju“. U brošuri pak *Hrabrost mira* Papa piše: „Hrabrost mira je snaga da se ustraje u dijalogu pod svaku cijenu, strpljivost da se iz dana u dan plete sve jače tkanje suživota prožetoga poštovanjem i mirom, za Božju slavu i dobro sviju“. Riječ je, dakle, o vrlo poticajnim mislima i uputama, o ohrabrenjima i o hrabrosti vjere na koju nas poziva papa Franjo. (KS)

„O Gospodinovoj molitvi“ (sv. Toma Akvinski)

Nakladnička kuća „Tonimir“ iz Varaždinskih Toplica priopćila je 11. prosinca 2023. da je objavila knjigu „O Gospodinovoj molitvi“ crkvenog naučitelja sv. Tome Akvinskoga.

Knjiga sadrži prijevode s latinskog jezika triju tekstova sv. Tome Akvinskoga:

Razlaganje o Gospodinovoj molitvi, u kojem su pribilježene svetčeve propovijedi kršćanskomu puku u Napulju tijekom korizmene obnove od 20. veljače do 1. ožujka 1273.; članak iz teološke sinteze o odnosu Duhovih darova i prošnjâ Očenaša (iz 1255.); i članak iz teološke sinteze o dvojbi je li sedam prošnja Gospodinove molitve prikladno raspoređeno (iz 1272.).

„To klasično djelo iz katoličke duhovnosti objavljeno na hrvatskom jeziku o 750. obljetnici nastanka, pokazuje njegovu trajnu valjanost, a važno je za cijelu Crkvu jer je ono nadahnulo saborske otce Tridentskoga sabora da zadnji, četvrti dio *Rimskoga katekizma* (1564.) posvete razlaganju molitve i Očenaša. Istu strukturu zadržali su i *Katekizam Katoličke Crkve* (1992.) i njegov *Kompendij* (2006.)“, pojašnjavaju iz Tonimira.

U Očenašu se, kako ističe sv. Toma, predaje znanje za čim treba težiti, to jest poučeni smo kako treba moliti. A to je temeljno u duhovnom životu. Sv. Toma se kao propovjednik odlikuje jednostavnosću i uravnoteženošću, bez učenjačkih potankosti, stručnih izraza i govorničkih uzleta. Nema u njega pričica ni neozbiljnosti. Njegovo je propovijedanje prožeto zadivljujućim poznavanjem Svetoga Pisma i dubokom ljubavlju za Božju riječ. Pridaje pozornost objašnjavanju detalja. Proniče dublje značenje gotovo svakoj riječi, izvlači biblijske usporednice i daje tumačenja smisla Svetoga pisma. Posvećen je povezivanju svega u cjelinu. Očenaš je molbenica, ali i proglaš onoga tko želi biti Kristov i svet. Pokazuje da je taj molitveni

predložak odraz i sažetak vjerskih istina, čudo-rednoga učenja, ne samo duhovnosti nego i praktičnosti.

Tekstove je preveo, uvodom i objasnidbenim bilješkama popratio Petar Marija Radelj.

DŽEPNA BIBLIJA SA ZATVARAČEM

Na policama Kršćanske sadašnjosti ponovno je dostupna svima draga izdanje naše džepne Biblije, manjeg formata i u koricama sa zaporkom!

Džepna Biblija Kršćanske sadašnjosti donosi najbolji, ujedno i ažurirani prijevod Biblije, što znači da je Stari zavjet uzet iz tzv. *Zagrebačke Biblije*, a Novi je zavjet prijevod Bonaventure Duke i Jerka Fućaka.

Taj tekst koriste i hrvatske liturgijske knjige, lekcionari, evangelistari i obrednici koje je odobrila Hrvatska biskupska konferencija. Na kraju su doneseni uvodi i napomene uz Stari kao i uz Novi zavjet.

Džepna Biblija tiskana je na 28-gramskom, tzv. biblijskom papiru, u formatu 13 x 20 cm s gipkim etuiem sive i crvene boje sa zatvaračem (smičkom), ima 1530 stranica, a napravljen je i novi prijelom tako da se bez teškoća može čitati.

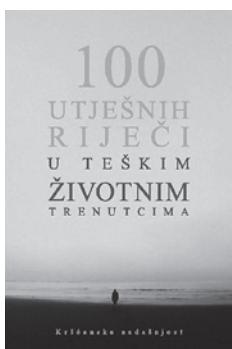
Džepna Biblija Kršćanske sadašnjosti namijenjena je jednako stručnjacima, svećenicima, redovnicima i redovnicama kao i vjernicima laicima – jednostavno svima koji Božju riječ žele nositi sa sobom, u džepu i u torbi, kako bi je što češće čitali i proučavali.

Džepna Biblija Kršćanske sadašnjosti dostupna je u dvije boje, za svaki ukus i za svačiji džep!

Izvrsno će poslužiti osobito studentima za potrebe studija *Svetog Pisma*, ali i svim polaznicima raznih tečajeva, duhovnih vježbi, liturgijskim i biblijskim skupinama, sudionicima raznih stručnih susreta i seminara kao i za osobno čitanje. (KS)

100 UTJEŠNIH RIJEČI

100 utješnih riječi u teškim životnim trenucima

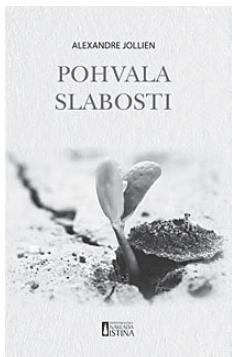

U ovoj knjizi riječ je nadasve o dobrom mislima, ohrabrujućim riječima, prisutnima u različitim kulturama. Uz mudre misli iz Biblije, zatim ohrabrujuće molitve svetaca, tu su i brojne misli mudrih muškaraca i žena (umjetnika, filozofa, mirovorumaca, spor-

taša) iz različitih povijesnih razdoblja, koji su mnogo pretrpjeli, borili se, stvarali i osmišljavali bolji svijet. Stranice knjige pružaju utjehu u trenutcima bolesti, gubitka drage osobe, osobne izgubljenosti, teškoća u braku ili odgoju djece, u nadolazećoj starosti...

Za svaki teški trenutak, ovdje ćete pronaći riječ koja tješi i pomaže pogledati naprijed s nadom. Ovo je knjiga koju možete darovati onima pokraj vas kojima je teško. (KS)

Alexandar Jollien: POHVALA SLABOSTI

Autobiografska knjiga „Pohvala slabosti“ poznatoga švicarskog filozofa Alexandrea Jolliena dirljiv je prikaz početka života u specijaliziranoj ustanovi, prijateljstva između izolirane djece, tjednog užasa razdvajanja obitelji, Sokratove spasonosne intervencije. To je utjecalo i prisililo na revidiranje primljenih ideja o invalidnosti. Tako mladi autor postaje „pisac s invaliditetom“.

Naime, autor je od rođenja hendikepiran. Više od sedamnaest godina proveo je u specijaliziranoj ustanovi za hendikepirane osobe s cerebralno-motoričkim teškoćama. Završivši trgovačku školu, pohađao je studij filozofije na Sveučilištu u Fribourgu (Švicarska).

Knjiga „Pohvala slabosti“ opisuje unutarnje putovanje, neku vrstu obraćenja na filozofiju. Autor, hendikepiran od rođenja, zamišlja da ga

posjećuje slavni grčki filozof Sokrat. U dijalogu postupno se pojavljuju alati za učenje kako ići naprijed u radost, ne posustati usred patnje i ne biti određen pogledom drugoga. Filozofija je ovdje umijeće življenja, sredstvo napuštanja predrasuda radi otkrivanja sebe i izgradnje vlastite posebnosti. Predgovor je napisao njegov tadašnji profesor srednjovjekovne filozofije sa Sveučilišta u Fribourgu, kasnije profesor na Sveučilištu Sorbonne u Parizu, Ruedi Imbach.

Knjiga je objavljena u biblioteci „Filozofski prilozi“, a s francuskoga su je preveli Anto Gavrić i Benedikt Tutić. Knjigu se može naručiti na: dni@dominikanci.hr

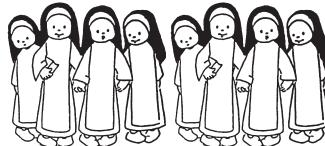
Fra Petar Krasić: „FRATAR I PLANINA“

Hrvatska akademija za znanost i umjetnost u Bosni i Hercegovini izdala je, povodom četrdeset godina rada i života fra Petara Krasića u Poljima u Masnoj Luci, monografiju *Fratar i planina*. Među ostalim predavačima kod predstavljanja, govorio je i predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Dragan Čović, koji je, obraćajući se nazočnima istaknuo kako je riječ o vrijednoj monografiji u kojoj je fra Petar zapisao svoj život. „Ključna poruka ovog djela je da cijenimo život i volimo ljude. Siguran sam da svatko može u ovom djelu pronaći sebe. Vas sve ovdje prisutne želim pozvati da slijedimo ono što nam je fra Petar ostavio. Ovo je jedno znanstveno djelo koje sadrži i u njemu je zapisano mnoštvo toga s čega je skinuta prašina i trajno svjedoči našoj bogatoj povijesti koju skupa trebamo nastaviti graditi“, kazao je među ostalim Čović. On je, naime i dao inicijativu za izradu monografije.

Monografija sadrži prekrasne fotografije tog bisera prirode Parka Blidinje, ali i tumači njegovu povijest kao i život i djelo fra Petra Krasića koji je tu došao početkom 1980. godine. Planinski biser u podnožju Čvrsnice zasigurno je jedno od najljepših mjeseta Hercegovine. Bogata je biljnim i životinjskim endemskim vrstama od kojih je najpoznatiji **bor munika**.

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

Providnost je Božja podarila našoj Kongregaciji tri nove mladice.
To su:

TENA PAVLOVIĆ, rođena 17. 06. 2004. u Zagrebu. Dolazi iz župe blaženog Alojzija Stepinca. Završila je prvu godinu studija kroatistike i fonetike u Zagrebu. U zajednicu došla 1. 09. 2023.

SABINA JURČEC, rođena 24. 01. 1997. u Čakovcu. Dolazi iz župe sv. Jurja u Trnju, Čehovec. Završila je trogodišnju srednju školu, smjer pi-smoslikar. U zajednicu je došla 1. 09. 2023.

ANDREA BUZOV, rođena 6. 07. 1989. u Splitu. Dolazi iz župe Gospe od Milosrđa, Split. Završila školu za farmaceutskog tehničara. U zajednicu je došla 14. 10. 2023.

Sasvim je sigurno da im svi izražavamo srdačnu dobrodošlicu na propovjedničku njivu što ju je zaorao Dominik, a Gospodin ga stoljećima nagrađuje obilnom žetvom. Stoga danomice upućuje poziv izabranima: *Žetva je velika, a radnika malo...* Ovim mladim izabranicama želimo i molimo Božji blagoslov i ustrajnost na započetu putu.

O početcima tavankutske filijale povodom 65. obljetnice njezina utemeljenja

Utemeljivši 1947. filijalu u Subotici, dominikanke su od njezina početka bile povezane s Tavankutom gdje im je Cila Vidaković, sestra dominikanki Male Tereze i Marije Josipe, stavila na raspolaganje svoje imanje, odakle su se opskrbljivale voćem i povrćem. Nije stoga bez temelja bila izjava da je Tavankut hranio subotičku zajednicu, makar su sestre u Subotici zarađivale radom svojih ruku, a i vjernici su im pomagali.¹ Svakako, dominikanke su često odlažile u Tavankut, što nije moglo promaknuti tamošnjem župniku vlč. Ivanu Leboviću i župljanima. Vjerojatno su vrlo brzo poželjeli imati dominikanke u svojoj sredini, ali ne kao gošće, nego kao stalne stanovnice i pastoralne suradnica u župi. Ipak, od utemeljenja subotičke filijale 1947. do prvih konkretnih koraka ka dolasku sestara u Tavankut prošlo je točno deset godina, a onda još jedna do utemeljenja filijale 1958. godine. Budući da se ove godine navršila 65. obljetnica utemeljenja filijale u Tavankutu, posvećujemo joj ovaj kratki osvrt na samo utemeljenje i početak djelovanja sestara u toj filijali, u nadi da ćemo uskoro donijeti detaljan i cijelovit prikaz povijest ove filijale i subotičkoga samostana.

Neposredni povod da se otpočne s planovima za dolazak sestara dominikanki u Tavankut bila

je smrt sakristana župne crkve 1957. godine. Župnik vlč. Ivan Lebović teška je srca gledao kako župna crkva propada, jer ju nema tko održavati. Pokušavajući riješiti problem uzaludno se obraćao na razne strane, dok se konačno nije sljedeće godine obratio s. Maloj Terezi i s. Mariji Josipi Vidaković. S. Mala Tereza prenijela je časnoj majci Andđeli Milinković župnikovu molbu da pošalje u Tavankut tri sestre za vođenje crkvenoga pjevanja, katehiziranje i ređenje crkve, a časna majka je iz Zagreba obavijestila o ponudi svoje savjetnice u Vrhovnom vijeću Kongregacije u Korčuli. One su 2. svibnja 1958. održale sjednicu na kojoj su samo načelno izrazile pozitivan stav o eventualnom otvaranju filijale u Tavankutu, istaknuvši pri-tom glavni problem koji se nameće: „Savjetnice su pretresle detaljno ponudu i saglasile se, da u principu nijesu protiv otvora kuće u Tavankutu, ali iskršava pitanje, koga tamo poslati, koja bi odgovarala željama Vel. župnika. – Prihvaćamo misao S. Male Tereze [Vidaković], da se

¹ Usp.: Arhiv samostana bl. Hozane Kotorke u Zagrebu, Dokumentacija o preminulim sestrama, kutija 3, svezak 3, Ignacija BOJANIĆ: *Kratki osvrt o postanku kuće sestara dominikanka u Subotici*. Rukopis, Sherbrooke, 8. IX. 1996.; Ivan ARMANDA: *Dolazak i prvo desetljeće sestara dominikanki u Subotici (1947.-1957.)*. U: *Godišnjak za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata*, 7 (2015), str. 81-82.

pošalje S. Marija Josipa [Vidaković] i S. Miroslava [Antičev], ali se pitamo, tko će ih zamijeniti? Da li bi oni [u Subotici] mogli ostati bez te dvije sestre? – Najteže je naći sestru, koja bi vodila pjevanje u crkvi, pa i u slučaju da ne mora mnogo znati, kako naglašava S. Mala Tereza. Mislili smo na S. Korneliju [Geci], koja bi možda mogla poslužiti za prvi čas, a da je kasnije malo pouče ili S. Mala Tereza ili S. Blaženka [Apan]. S. Korneliji bi se moglo povjeriti redjenje crkve i manji kućni poslovi, a dati joj prigode da više vježba [sviranje]. – Za Split bi se već mogla lakše naći jedna sestra da je zamijeni. Nijesmo nikako sporazumni, da bi se iz Gruža digla S. Danica [Drlan], jer ne želimo imati novi konflikt sa Časnim Ocima Dominikancima. Ne bi nam bilo ugodno, kada bi Oci Dominikanci dali otkaz svim sestrama i pozvali druge.”²

Kako nije bilo jasno koje bi se sestre moglo poslati u Tavankut, savjetnice o otvaranju nove filijale nisu ni glasovale, nego su poručile časnoj majci neka ih izvijesti ako nađe sestre za novu filijalu, pa će onda glasovati o tome.³ Detaljan razvoj događaja nije poznat, no zna se da se s. Marija Josipa Vidaković sama ponudila za odlazak u Tavankut, izvjestivši detaljno časnu majku Andelu Milinković o tamošnjim prilikama i o prednostima koje bi Kongregaciji donijelo ute-meljenje te filijale.⁴ Časna majka se nakon toga ponovo obratila svojim savjetnicama u Korčuli te su one 19. svibnja opet raspravljale o otvaranju filijale u Tavankutu, ali i ovaj put bez glasovanja i bez rezultata. Savjetnice su upozorile časnu majku na neke probleme te zatražile da se očituje o tome, a nakon toga će se donijeti konačna odluka. Među ostalim, nisu smatrале dobrim osnovati novu malu filijalu sa svega tri

² Arhiv Kongregacije sv. Andela čuvara u Korčuli (dalje AK-SAČ), Spisi Vrhovne uprave (dalje SVU), br. 282/1958., *Zapisnik sjednice Vrhovnoga vijeća*, Korčula, 2. V. 1958.

³ Usp. SVU, br. 282/1958., *Zapisnik sjednice Vrhovnoga vijeća*, Korčula, 2. V. 1958.

⁴ Usp. AKSAČ, Fascikl *Tavankut, Kronika S.S. Dominikanki od njezina osnutka, t. j. od 1958. g.* Rukopis od četiri stranice. Premda nije potpisana, autorica ovog rukopisa vjerojatno je s. M. J. Vidaković.

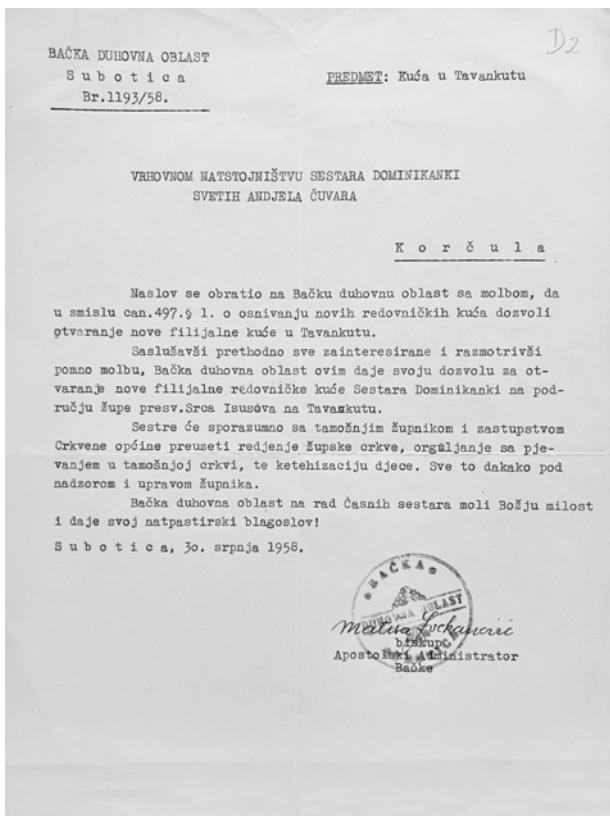

Tri rođene sestre Vidaković,
s lijeva: s. Mala Tereza, s. Cila, s. Marija Josipa

sestre, a napomenule su i problem bačke klime koja ne odgovara većini sestara te kazale: „Ne želimo gomilati male zajednice kada samostani i filijale koje već postoje nemaju dovoljni broj radnih sestara i neprestano čujemo tužakanja u tom smislu. Klima u Subotici, kako nas je isku-stvo poučilo, ne odgovara većem broju naših sestara. Sve, koje su тамо ozbiljno su bolesne i trebat će ih se mijenjati, kako nam piše starješica [iz] Subotice. (...) Sve u svemu gledamo na otvor te filijale sa velikom skepsom, napose pak budući nemamo raspoloživih sestara. A zajednice od tri sestre su više propast nego doprinos Kongregaciji.”⁵

Odgovor časne majke Andele Milinković Vrhovnome vijeću nije sačuvan pa se ne zna što je u njemu pisalo, no zna se kako je obavijestila svoje savjetnice da su se neke sestre već nastanile u Subotici, što je poznato i biskupu Matiši Zvekanoviću, upravitelju Bačke apostolske administrature. Suočene s ovom činjenicom, savjetnice su na novoj sjednici, održanoj već 25. svibnja, tajnim glasovanjem donijele odluku o otvaranju filijale i imenovanju s. Marije Josipe

⁵ AKSAČ, *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća*, dne 19. V. 1958.

Vidaković njezinom prvom starješicom.⁶ Primot su istaknule kako daju pristanak za osnivanje filijale u Tavankutu „kad su već sestre tamo i Preuzvišeni za to zna.”⁷

Nakon što su riješene sve formalnosti, 30. srpnja molbu za osnivanje filijale uvažio je biskup Matija Zvekanović, poručivši: „Saslušavši prethodno sve zainteresirane i razmotrivši pomno molbu, Bačka duhovna oblast ovim daje svoju dozvolu za otvaranje nove filijalne redovničke kuće Sestara Dominikanki na području župe Presv. Srca Isusova na Tavankutu. Sestre će sporazumno sa tamošnjim župnikom i zastupstvom Crkvene općine preuzeti redjenje župске crkve, orguljanje sa pjevanjem u tamošnjoj crkvi, te katehizaciju djece. Sve to dakako pod nadzorom i upravom župnika. Bačka duhovna oblast na rad Časnih sestara moli Božju milost i daje svoj natpastirski blagoslov!”⁸

⁶ Usp. AKSAČ, *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća*, dne 25. V. 1958.

⁷ SVU, br. 282/1958., *Zapisnik*, Korčula, 25. V. 1958.

⁸ AKSAČ, *Fascikl Tavankut*, Msgr. Matija Zvekanović Vrhovnoj upravi Kongregacije, Subotica, 30. VII. 1958.

Dva dana nakon biskupove dozvole, 1. kolovoza 1958. s. Marija Josipa Vidaković je iz Subotice preselila u novoootvorenu filijalu Gospe Lurdske u Tavankutu.⁹ Stoga se upravo taj datum ima smatrati danom osnivanja ove filijale, makar su i prije toga neke sestre tamo borbive. Nažalost, njihova imena nisu zabilježena, baš kao ni koje su sestre prve došle u Tavankut sa s. Marijom Josipom Vidaković. Posredno se iz drugih izvora zna da su to bile s. Margita Tumbas, koja je kasnije napustila Kongregacije, i s. Leopoldina Temunović, kojima se u prosincu 1959. pridružila s. Kornelija Geci.¹⁰

Život i rad sestara dominikanki u Tavankutu, baš kao i prije deset godina u Subotici, počeo je u iznimno skromnim uvjetima. Prva starješica te filijale, s. Marija Josipa Vidaković o tome je zapisala: „Privremeno smo imale smještaj u jednoj sobi župnog dvora. Izdržavala nas je Cila Vidaković, rođena sestra dviju dominikanki. U njenoj vinogradskoj kućici smo kuhale, prale, peglale, često i spavale. Bilo je lijepo i smiješno gledati vinograd načičkan crkvenim oltarnjacima, rubljem i ostalim. Sve smo izvukle iz zapuštenosti, izložile suncu i vodi. U početku mnogo su nam pomagale dobre vjernice župe i crkva je brzo zasjala od čistoće i urednosti. Zasjala je u svoj svojoj ljepoti i veličini. Preuređenje jedne gospodarske zgrade u župnom dvorištu za stan sestara sporo je napreduvalo i mi smo od vinograda do crkve napravile duboku stazu po zelenoj travi, prolazeći istim putem po kiši, suncu i vjetru. U jesen je konačno bio uređen skroman stan. Dvije sobe, kuhinja i nuz prostorije. Podovi su bili obloženi lezonitskim plohama. Stan je bio malen i tijesan, ali mi smo bile radosne da možemo raditi među svojima.”¹¹

⁹ Usp. AKSAČ, *Fascikl Tavankut*, S. Marija Josipa Vidaković, *Izvještaj o stanju misijske kuće u Tavankutu*, Tavankut, 22. VI. 1959.

¹⁰ Usp.: AKSAČ, Zbirka osobnika časnih sestara dominikanki, osobnici s. K. Geci, s. M. Tumbas i s. L. Temunović; *Da se bolje upoznamo: s. Leopoldina Temunović*. Sa s. L. Temunović razgovarala s. Slavka Sente, u: *Ave Maria*, 36 (2017) 2, str. 90.

¹¹ Marija Josipa VIDAKOVIĆ: *Osnutak i širenje Dominikanskog reda*. U: *Subotička Danica* 1988., str. 181.

Preuređivanje kuće u Tavankutu išlo je sporo i teško, jer je tu prvotno bila štala. No, zahvaljujući župniku i dobrovoljnim prinosima vjernika, pristojno je uređena i u nju je ubrzo uvedena električna energija. Imala je dvije sobe i kuhinju, malu ostavu za hranu, mali hodnik, ostavu za drva, dvije manje gospodarske prostorije i baštu. Kako nisu imale blagovaonicu, sestre su zajedničke obroke uzimale u kuhinji. U župnikovoj osobnoj knjižnici imale su dovoljno duhovnoga štiva, a vjernici su im donosili dosta hrane pa su višak slale za uzdržavanje novicijata u Korčuli. Gotovo sve prihode iz prve godine potrošile su na nabavku kućnoga inventara, jer su trebale kupiti sve, od budilice i posuda, preko namještaja i sobnih peći, do kućanskih aparata i alata za gospodarski rad.¹²

Apostolat sestara u župnoj crkvi s. Marija Josipa je u prvom starješinskom izvještaju iz tavankutske filijale ukratko opisala sljedećim riječima: „Po pravilima ove biskupije

sakristanka – zvonarka je prva čuvarica, služavka i pobornica Crkve. Kako je divna ta kraljevska služba, iako je rad skopčan sa najnižom službom. Preko ovog poniznog rada mi propovijedamo i pokazujemo dušama Boga. Uz ovaj niski posao povjeren nam je rad oko mališa. Katehizacija je sva u našim rukama. Mi imamo opet sreću da radimo uz teški napor s djecom. Mnogo ima poteškoća, jer do našeg dolaska u posljednje vrijeme radi preopterećenosti gosp. župnika nije bilo redovite katehizacije, pa je to sada nešto novog. Škola je poduzela sve i sva da omete i osujeti rad na ‘zaglupljivanju, širenju mistifikacije itd, itd’. Mališi herojskom odvažnošću dolazili su na katekizam. Zbog djece dolazimo u uži dodir s roditeljima, bakicama i sekama. Imamo prigodu da sijemo riječ Božju, da radimo na proširenju Kraljevstva Božjega u dušama. Mnogo puta molitvom pomažemo župniku kod podjeljivanja zadnje pomasti. Njegovanjem crkvenog pjevanja, sviranja, službu Božju činimo ljepšom i dostojnjom.”¹³

¹² Usp. AKSAČ, Fascikl *Tavankut*, S. Marija Josipa Vidaković, *Izvještaj o stanju misijske kuće u Tavankutu*, Tavankut, 22. VI. 1959.

¹³ Isto.

Za kratko vrijeme sestre su uspjele znatno unaprijediti život tavankutske župe. Ne skrivači radost i ponos zbog toga, s. Marija Josipa izvještava: „S Božjom pomoću postigle smo da je nama drago svetište Srca Isusova postalo uzorom čistoće i ljepote. Kako same crkve, tako i crkvenog rublja. Neumornim i požrtvovnim radom Sestara crkva je prosjala divnim sjajem i ljepotom. Dobrovoljnim doprinosima vjernika i župnika crkva, župni dvor i naš stan dobili su električnu rasvjetu, te je i to pomođlo da su vjernici osjetili, zapazili, da je njihova crkva zbilja kuća dobroga Oca Nebeskog, da je stan Boga i Prečiste. Rado dolaze u sve većem i većem broju. Župnik se trudi da imaju često vjernici prvorazredne propovjednike, pa tako i mi ne oskudijevamo u duhovnoj pastvi. Dragi Bog se poslužio s nama da probudi žar i revnost i u duši samog župnika. Vjernici i nevjernici to vide i ne mogu prekriti jedni svoje divljenje i radost, a drugi svoj bijes. Jedna ne dobranamjerna osoba je rekla: ‘Čim redovnice dodju na župu promjene u kratko vrijeme lice župe.’ Naši dragi starci i majkice sa suzama u očima nam tepaju: ‘Što ste vi učinile u to kratko vrijeme s našom crkvom? Zar ne vidite kako se Bogu hvala vraćaju viri? Škripe zubima i bjesne...’ Bog je Alfa i Omega svega našega rada. S krunicom u ruci bijemo Božji boj. S Božjom pomoću i žrtvovanjem do iznemoglosti naši dragi vjernici osjetili su u crkvi Boga i vraćaju Mu se isповijedajući svoju vjeru u Njega sakrivenog u Presvetom Oltarskom Sakramantu. Na proštenju Srca Isusova bilo je oko 1.000 svetih pričesti u tom danu. Procesija je bila po pričanju mnogih nezapamćena. Župnik je mnogo radio na pastorizaciji, a mi u tišini molitvom svete krunice, metlom, spremanjem, kićenjem i pjevanjem. S. M. Tereza izvježbala je zbor prekrasno. Umnožila [je] mnogo primjeraka pjesama u čast euharistijskog Isusa i Presvetog

Srca, tako da je ta procesija bila pravi, pravcati triumf vjere. Samo oko 800 djevojaka i 200-300 mladića sudjelovalo je, a ostalih je bilo bez broja. Presveto Srce Isusovo je i opet dokazalo da ‘paklena vrata neće nadvladati kraljevstva Božjeg.’¹⁴

Prva starješica tavankutske filijale, s. Marija Josipa Vidaković u svom se izvještaju također osvrnula na duhovni i zajednički život sestara te kazala: „Bez Božjeg blagoslova bio bi sav naš rad uzalud. Mi smo toga svjesne, a da se u velikom poslu apostolata ne bi udaljile od vlastitog posvećenja, žrtvujemo mjesečno prilično za dolazak redovitog isповједника iz Sombora, koji bdije svetačkom revnošću nad našim dušama. Dnevni naš red udešen je i prilagodjen potrebi župe. Molitvu obavljamo skoro svu u crkvi ili sakristiji. Samo zimi u jutro kod kuće. Redoviti isповједnik drži nam dva puta mjesečno egzortu. Izvanredni dolazi iz Subotice, a gospodin župnik nam po dozvoli oca Provincijala daje absoluciju Reda. Kod stola redovito kratko čitamo. Sve propisane molitve izmolimo za mrtve i dobročinitelje. (...) Kapitul se drži redovito mjesečno dva puta. Jedino još nismo uspjeli pronaći vrijeme za mjesečnu duhovnu obnovu od cijelog dana.“¹⁵

Valja naglasiti da su dominikanke nakon otvaranja nove filijale redovito katehizirale u Gornjem i Donjem Tavankutu, pri čemu je odlazak u Gornji Tavankut „po kiši, vjetru i snijegu i to najviše pješice“ uglavnom spadao na s. Mariju Josipu Vidaković i s. Leopoldinu Temunović. Tek „u kasnu zimu, kad se više nije moglo zadržavati u mrzloj kapelici sv. Ane,“ prestale su katehizirati u Gornjem Tavankutu, ali su u proljeće opet nastavile.¹⁶

Ivan Armanda

14 Isto.

15 Isto.

16 Usp. M. J. VIDAKOVIĆ: *Osnutak i širenje*, str. 181.

NAŠI POKOJNICI

fr. LJUDEVIT JEĐUT
- dominikanac -
2. 12. 1937. – 17. 11. 2023.

Upetak 17. studenoga 2023. u Zagrebu je preminuo p. Ljudevit (Ljubo) Jeđut OP, u 86. godini života, 65. redovništva i 60. godini svećeništva. Rođen je 2. prosinca 1937. godine u mjestu Čehovec pokraj Čakovca od oca Mateja i majke Terezije rođ. Kolonić. Prve zavjete položio je 10. listopada 1959., a 12. studenoga 1962. svečane zavjete. Za svećenika je za-ređen u Zagrebu 29. lipnja 1964. Vršio je različite službe u Provinciji. Bio je dugogodišnji župnik Kraljice svete Krunice, misionar, te voditelj duhovnih vježbi.

Sprovodni su obredi bili na zagrebačkom groblju Mirogoj u utorak, 21. studenog 2023. a sveta misa zadušnica u crkvi Kraljice svete Krunice, Kontakova 1, neposredno nakon spro-voda.

Čuli smo o mnogim, do tada nepoznatim, detaljima iz života o. Ljudevita, ali je sigurno da su nam ostala još mnoga poglavlja neotkrivena. Svaki je čovjek zasebno remek-djelo Božje. Ne možemo nikada proniknuti kojim se nitima, kojim crtama Bog služio da bi oblikovao

tijelo, dušu i srce jednog svog stvorenja. Stoga i ne čudi što mnoge stvari otkrivamo tek kad tog Božjeg stvorenja više nema među nama. I ako si dopustimo, odnosno ako zaželimo unići u još neotkrivene stranice njegova života, ostajemo zapanjeni i zadivljeni kolikim je blagom čovjek bio ispunjen. Živio je među nama, dijelio s nama zalogaje, radosti i tuge, no ipak je bio i ostao tajna. Mnoge, naime, pore našega života ostaju zauvijek znane samo Stvoritelju. Smjerokaz je to za svakoga od nas kako pristupati čovjeku, s kakvim ga poštovanjem susretati.

Nešto slično otkrivali smo iz života o. Ljudevita kad smo se od njega oprštali i ispráčali ga na vječni počinak.

Preostaje nam upraviti Bogu zahvalnost za tolike darove što nam je pružao po o. Ljudevitu.

Čuli smo da je p. Lujo bio gorljivi promicatelj krunice, osobito kad se vratio u Zagreb. Njegovom je zaslugom, ali i na poticaj sestara dominikanki, uvršteno u hodočasnički hod na Mariju Bistrigu Dominikansko kuničarsko hodočašće. Napisao i knjige o krunici, odnosno razmatranja za svako otajstvo posebno. Vodio je na Radio Mariji emisije o krunici, a sudjelovao je i na drugim društvenim katoličkim mrežama.

P. Lujo je bio dugogodišnji isповједник sestara u samostanu bl. Ozana u Zagrebu, i više im je puta imao duhovne vježbe.

Svoju 50. obljetnicu misništva svečano je proslavio i u svojoj rodnoj župi, Čehovec, (17. kolovoza 2014.), zajedno sa župnikom župe Prelog, preč. Antunom Hoblajem i domaćim župnikom vlč. Darkom Kelemenićem.

Na početku svete mise prečasni je Hoblaj pročitao slavljeniku čestitku kardinala i nadbiskupa Josipa Bozanića, za njegov zlatomisnički jubilej. A u propovijedi, koju je držao sam slavljenik, osvrnuo se na svoj životni i svećenički put, prisjetivši se mnogih ljudi koji su ga pratili, posebice svojih roditelja. Istaknuo je također važnost obitelji u današnjem društvu, kao i na važnost molitve, a osvrnuo se i na sveca zaštitnika Čehovca – svetog Roka.

Pri kraju svete mise u ime župne zajednice iz Čehovca zlatomisnika je pozdravila vjeroučiteljica Martina Kivač, te mu predala prigodan poklon – sliku s župnom crkvom i svim kapelama župe Čehovec, da uvijek prisjeća p. Ljudevitu na kraj iz kojega potječe. Osim drugih, čestitao mu je i gradonačelnik grada Preloga, Ljubomir Kolarek i zamjenik gradonačelnika Zdravko Kvakan.

Čestitka vjeroučiteljice Martine

Prije 50 godina Vašom mlađom misom naša je župa postala bogatija za još jednog svećenika. Stupivši u dominikanski red posvetili ste život

Bogu, Crkvi, a posebice Majci Božjoj kao vjerni promicatelj krunice.

Drago nam je svaki puta kad se vratite u svoj rodni kraj, posebice za naše proščenje vidjeti Vas, cuti Vaše propovijedi u kojima možemo razabratiti Vaš životni put, ali i put našeg zaštitnika svetog Roka. Ponosni smo na Vas jer ste naš jedini svećenik, redovnik iz Čehovca i daj Bože da ubrzo netko krene Vašim stopama.

Ovaj skromni dar neka Vam je trajna uspomena na nas, našu župu, posebice na naš Čovec.

Kao što smo i mi u Vašim molitvama, tako i naše molitve prate Vas.

I na kraju neka Vam dragi Bog uz zagovor Majke Marije podari obilje zdravlja i snage da i dalje moguće služiti Bogu i ljudima. (Martina Kivač, vjeroučiteljica)

Slaveći zlatomisnički jubilej i u župnoj crkvi Kraljice svete krunice, u Maksimiru, 29. kolovoza 2014., zajedno sa svojim subratom, o. Reginaldom Klapežom, za vrijeme misnog slavlja, kojemu je predsjedao provincijal o. Anto Gavrić, zlatomisnik o. Ljudevit se na kraju mise obratio nazočnim, predstavljajući svoj i Reginaldov životni put, od trenutka međusobnog upoznavanja u sjemeništu, pa tijekom zajedničkog školovanja i formacije do svećeničkog ređenja, koje im je, na današnji dan, 1964. godine u zagrebačkoj katedrali podijelio tadašnji zagrebački nadbiskup Franjo Šeper.

Od tada ih je svećenička služba odvela na različita polja rada, da bi posljednjih godina opet bili zajedno u zagrebačkom samostanu. Zahvalio je Bogu što su dočekali ovaj jubilej

i na svemu što im je kroz život darovao, kao i Hrvatskoj dominikanskoj provinciji unutar koje su stasali te djelovali kao redovnici i svećenici. – izvjestila je mrežna stranica *dominikanci.hr.* (ika)

Braći dominikancima i rodbini izražavamo iskrenu sućut, a našeg dugogodišnjeg ispovjednika, p. Luja, rado ćemo se sjećati u svojim molitvama.

Sestre dominikanke (s. Slavka)

Fr. VIKTOR ARH
- dominikanac -
11. 03. 1941. – 18. 10. 2023.

Usrijedu 18. listopada 2023., u 83. godini života, 63. godini redovništva i 56. godini svećeništva okrijepljen svetim sakramentima blago je u Gospodinu preminuo fr. Viktor Arh, OP, član Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Blažene Djevice Marije i Samostana Gospe Svetе u Petrovču (Slovenija).

Fr. Viktor Arh rođen je 11. ožujka 1941. u Razboru, općina Šentjur, župa Dramlje, od oca Jurija i majke Hermine, rođene Leber. Jednostavne zavjete u dominikanskom redu položio je 19. kolovoza 1960., a svečane 27. rujna 1963. godine.

Za svećenika je zaređen na svetkovinu sv. Petra i Pavla 1967. u zagrebačkoj katedrali po rukama tadašnjeg zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Franje Šepera.

Sprovodni obred i sveta misa zadušnica

Sveta misa zadušnica, koju je predslavio umirovljeni celjski biskup mons. Stanislav Lipovšek,

bila je u subotu 21. listopada 2023. u župnoj crkvi sv. Miklavža, Savinjska cesta 9, Žalec (Slovenija). Koncelebriralo je dvadesetak svećenika, među kojima su bili fr. Slavko Slišković, provincial Hrvatske dominikanske provincije, fr. Ivan Arzenšek, župnik u Petrovču, braća dominikanci iz Hrvatske te ostali svećenici Celjske biskupije.

Uz prisutnost članova pokojnikove obitelji, u misnom slavlju sudjelovale su i sestre

dominikanke iz Hrvatske te brojni župljeni Žaleca i Petrovča.

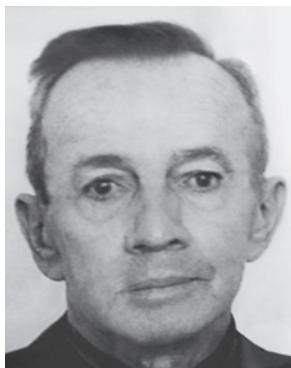
Biskup Lipovšek je u svojoj propovijedi istaknuo značaj koji je brat Viktor imao za slovenske dominikance, ali i njegov neumorni i predani pastirski rad u župi sv. Nikole. U svojih četrdeset i pet godina, koliko je bio župnik u Žalecu, mnoge generacije mlađih podučavao je kršćanskom životu, mnoge je na tom putu pomagao i tješio, s mnogima se radovao, a i tugovao, po onoj Apostolovoj: „Svima bijah sve da pošto-poto neke spasim.“ (1 Kor 9, 22b). Za svoje župljane i braću bio uvijek osoba na koju se moglo osloniti, osoba koja je bila tu za drugoga. Tako je brat Viktor izgarao u vršenju službe koja mu je bila povjerena da nije prestajao ni u svoje staračke dane služiti braći ljudima pa i onda kada je onemoćao i bio ovisan o pomoći drugih. Sa svojih četrdeset i pet godina župništva postao je u Celjskoj biskupiji osoba

koja je najduže vršila tu službu, a vjerujemo i u Sloveniji. Isto tako postao je slovenski dominikanac koji je najduže poživio u našoj Provinciji.

Nakon mise zadušnice, uslijedili su oproštajni govor. Fr. Ivan Arzenšek izrekao je životopis fr. Viktora i oprostio se od njega u ime slovenskih dominikanaca. Nakon toga uslijedili su ostali dirljivi oproštajni govor.

Potom se procesija, sa pokojnikovim tijelom, uputila ulicama Žaleca prema groblju, Celjska cesta 1, gdje su nastavljeni sprovodni obredi. Pri završetku obreda u ime Hrvatske dominikanske provincije nazočnima se obratio fr. Slavko Slišković, provincial.

Tijelo fr. Viktora, uz pjevanje dominikanske *Salve Regina*, položeno je u grob, a braća dominikanci, kao i svi nazočni molili su da mu Gospodin, po velikom milosrđu svome, udijeli zajedništvo sa svetima. Počivao u miru! (usp. www.dominikanci.hr)

FRANJO OSREDEK

14. 08. 2023

- brat s. Ivanke -

Uponedjeljak 14. kolovoza 2023., na vigiliju svetkovine Velike Gospe, po Marijinim je rukama predao svoju dušu Bogu Franjo Osredek, brat s. Ivanke.

Relativno je kratka, ali zločudna bila njegova bolest koja mu je zaustavila ovozemaljski hod. Nitko se nije nadoao tako skorom završetku.

Franjo, ili kako smo ga zvali Franc, je rođen 11. kolovoza 1957. u mjestu Cargovec, župa Vidovec, kao četvrto dijete od oca Antuna i Štefanie rođ. Gredelj. Osnovnu je školu

pohađao u rodnom mjestu, a srednju u Varaždinu. Završio je za autoelektričara, da bi se potom zaposlio u ATP., u Čakovcu.

Osnovao je svoju vlastitu obitelj. Svi koji su ga poznavali pamte ga kao dobrog čovjeka, ugodna sugovornika, uvijek spremna pomoći kome je što trebalo. Pamte ga i kao šaljivđiju, znao je i teške trenutke života 'obojiti' kojom šaljivom dosjetkom i tako je lakše rješavao eventualne nesporazume. Bio je praktični vjernik. Vjera mu je bila čvrsti oslonac u svim životnim

izazovima. Rado je molio krunicu i povjeravao se Nebeskoj Majci koja ga nije nikada napustila, osobito u najtežim trenucima njegove bolesti.

Kad je njegova supruga Ljubica doživjela moždani udar i bila sasvim nepokretna, Franc ju je brižno njegovao, nikada mu nije bilo ništa teško za nju učiniti. No, kad je i sam postao nemoćan zbog bolesti, morao ju je, teška srca, smjestiti u dom, ali samo privremeno, dok se on oporavi, tako je on mislio. Ali, dogodilo se obratno. Njegova je bolest počela napredovati velikom brzinom, te je tako skončala njegov život u dosta kratkom vremenu.

Preminuo je u bolnici u Čakovcu 14. kolovoza 2023. Sprovod dragog Franca bio je u srijedu 16. kolovoza na mjesnom groblju njegova stanovanja, u Macincu. Sprovodne je obrede vodio mjesni župnik vlč. Mislav Mikac, uz asistenciju našega bratića, fra Jože Vizjaka, kapucina i vlč. Ivana Filipčića, župnika župe Krista Kralja iz Zagreba.

Opraštajući se od pokojnika župnik Mikac je između ostaloga rekao:

Vjerujemo da je Gospodin primio u nebeski dom svoga vjernog slуга, našeg dragog brata Franju, koji je marljivo i vjerno izvršio svoju ljudsku i vjerničku zadaću u ovome svijetu i u ovome vremenu. Prenda mi s vjerom gledamo na ovaj prelazak preko praga smrti, znamo da je svaki rastanak s ljubljenom osobom i težak i bolan. Obitelji i rodbino dragog pokojnika u ovom trenutku mislimo i na vas što se s tugom u srcu oprate od Franje koji vas je sigurno beskrajno volio. Sudjelovanje prijatelja i nas vjernika u ovom molitvenom oproštaju želi vam reći i pokazati da smo blizu. Braća i sestre, svaki je sprovod žalostan i obilježen i tugom. Ljudska narav uvijek teško prihvata smrt i umiranje. Ali ima sprovoda koji odišu nadom te radošću očekivanog susreta s Bogom. Gradimo i mi na ovom iskustvu pokojnog Franje tako da oko sebe širimo nadu i drugima pomažemo živjeti životom vjernika, znači svjedočiti da je jedino iskrena ljubav čvrsti temelj ispravnog života. To je najizvrsniji put kojim ćemo dospjeti do radošti vječnoga života i do Očeve ljubavi koja neće

imati kraja. Vjerujemo da se na našem dragom pokojniku već ostvarila poruka Evangelijsa. Bog ništa od svoga neće izgubiti nego svima daruje život vječni i uskrsnuće u posljednji dan.

U ime svećenika i sestara izražavam vam našu iskrenu sućut. Isto tako i svima vama draga braća i drage sestre, u ime obitelji zahvaljujem što ste došli ispratiti našega brata Franju na vječni počinak gdje će sada u miru, bez болi čekati svoje uskrsnuće. A za njegov život zahvalit ćemo i dragome Bogu po najljepšoj molitvi Crkve, a to je sveta misa koju ćemo slaviti u našoj župnoj crkvi, kroz desetak minuta.

Sveta misa zadušnica.

Svetu misu zadušnicu predslavio je fr. Joža Vizjak, kapucin, zajedno s vlč. Filipčićem. Na početku misnog slavlja fra Joža je rekao:

Okupili smo se u ovoj župnoj crkvi da bismo prikazali Bogu ovu najljepšu molitvu – svetu misu. To je zahvalno slavlje. Bogu zahvaljujemo za sve, pa i za ovoga našega brata Franju koji nas je sve povezivao bratskim i rodbinskim vezama. Evo zato smo sada tu da za njega molimo i da budemo s njim povezani i u ovome svetome slavlju. A Gospodin koji je sama ljubav i dobrota, neka našem pokojnome bratu Franji udijeli onu puninu radost koju nam je obećao kad se jednom nađemo s njime. A da bismo mogli čistim srcem moliti i zahvaljivati za našega pokojnoga brata, najprije sami priznajmo da smo grješni i slabici, da smo uvijek iznova potrebni njegova milosrđa. Pokajmo se i čista srca slavimo ova sveta otajstva.

Za vrijeme propovijedi fra Joža se osvrnuo na svetkovinu Velike Gospe koju smo proslavili dan ranije, a potom je govorio o pokojniku.

Propovijed fra Jože

Proslavili smo svetkovinu BDM na nebo uznesene. Ta svetkovina nam govori kako je vrijedan i veličanstven taj naš život koji nam je Bog darovao. Mi nismo stvorenici za smrt, za ništavilo, nego smo stvorenici za puninu života. Upravo Marija, koja je bila sva Božja, koja je pod svojim srcem nosila Sina Božjega, pokazala nam je kako se živi, kako se biva čovjek i kako se onda taj čovjek može naći u punini i radosti života. Svaki onaj koji se trudi, koji nastoji ići tim putem predanja Bogu, koji zna reći poput Marije: *evo me, neka mi bude po tvojoj riječi* – svaki takav usmjerjen je prema punini i radosti života. I on zna kamo ide. Možemo se ponekad i pitati, možda dođu i sumnje: kamo mi to idemo, kamo odlazimo? – kao što se i Toma pitao: *kamo odlaziš, ne znamo kamo odlaziš?* A Isus je rekao: *Ja sam put, istina i život!* I ako idemo tim putem i tom istinom onda ćemo sigurno doći u puninu i radost života. Evo, zato se nadamo i vjerujemo da će se i naš brat Franjo – i kako smo ga od milja zvali naš Francek, da će se i on naći u punini života. Trudio se koliko je mogao da bude doista čovjek. Možda je ponekad nešto i pogriješio, svi smo mi ljudi grješni i slabi. Nitko se ne može hvastati: ja sam bezgrješan. To je samo Marija mogla reći. A mi smo svi slabi, grješni ljudi, ali možemo se truditi i možemo nastojati iz dana u dan ići tim

putem, putem Isusa Krista, On je naš put. Ako tako živimo, vjerujemo da ćemo se i mi naći u punini života.

Franjo se trudio, nastojao je, evo, ja ga dobro poznajem, mnogo puta je dolazio k nama kapucinima, posjećivao me i uvijek je imao otvoreno srce, uvijek je bio velikodušan u svemu, kao što je, uostalom i cijela obitelj Osreddek, uvijek puni dobrote, puni sebedarnosti, uvijek spremni žrtvovati, darovati. Tako je i Franjo uvijek bio spreman nešto dati, nešto od sebe doprinijeti. Pa i kada je bio u svojoj teškoj bolesti, dok ga je rak izjedao, dok je bio pri kraju, a mi smo ga posjetili pred par dana, svi njegovi bližnji, i dok smo bili tam, evo, Franjo je onda mislio na druge. Sve što su mu, naime, donijeli odmah je rekao: *Ne meni, dajte to Jožeku.* Rekoh: Franjo, to su tebi donijeli, nemoj sada misliti na mene, misli na sebe, tebi je to potrebno. A on će: *Ne, ne, ti moraš uzeti.* I ne samo to nego je još dodao: *Dajte novce za misu.* Rekli smo mu da smo već imali misu, evo, ja sam imao misu i danas za tebe. *Ali daj to služi za one kojima je još teže nego meni.* Dakle, i u toj svojoj bolesti, kad mu je bilo veoma teško, mislio je na druge. To je pravo kršćansko razmišljanje. To je ono što je Isus itekako pohvalio – misliti na drugoga, ne samo kad ti ide sve dobro, nego kad je i tebi teško, kad ti je muka, a misliš na onoga kojemu je još teže. Time je pokazao koliki je on vjernik, zapravo. Nije bio vjernik samo na riječima, nego doista on je bio vjernik i srcem i djelima. Pa evo, sada, kad se teška srca od njega rastajemo jer nam je svima bio drag, u isto vrijeme, nekako, mogli bismo reći, radujemo se jer vjerujemo da će se taj naš Francek naći u punini života, tamo gdje je Bog koji nagrađuje svako dobro djelo. Bog koji vidi svakoga od nas, Bog koji nam opršta grijeha i slabosti, kako neće primiti i sve ono što je bilo lijepo i dobro u nama, ono gdje se trudimo kao ljudi. Francek se trudio da bude dobar čovjek. Možda je ljudske slabosti imao, pa zato smo ovde mi, njegova braća i sestre da za njega molimo, da ga Bogu preporučimo, da ga u Božje ruke izručimo. To je ono najljepše što mu možemo u ovom

trenutku dati. Kao što je i on znao darivati, kao što je znao biti sebedaran tako mu i mi sada uzvraćamo: darujemo mu ovu svetu misu, primosimo je Gospodinu da mu bude milosrdan,

da ga primi k sebi u radost i puninu života. Pa neka se, doista, sada naš Francek nađe u Bogu, u njegovoj ljubavi, u njegovom milosrđu. Na tu nakanu molimo, a ujedno se trudimo da i mi kročimo ovim zemaljskim životom putem dobrote, ljubavi i sebedarja, odnosno, onim putem kojim hode oni koji Gospodina ljube. Amen. – zaključio je propovijed p. Joža.

Ps. Želim ovim putem još jednom zahvaliti svima koji su došli ispratiti našeg dragog brata Franca na vječni počinak. Posebno zahvaljujem svojim sestrama dominikankama, na čelu s č. majkom Jakicom Vuco i priorom s. Katarinom Maglica i našem župniku Filipčiću.

s. Ivanka Osredek

JOZO MRAVAK (BAJA)

1960. – 2023.

– brat s. Franice –

Jozo Mravak, zvan Baja, rođen je 1960. u mjestu Gala, kod Sinja. Bio je 13. dijete kod svoje majke Ive, koja je rodila petnaestero djece. Otac mu se zvao Ante. Jedini je on od sve svoje braće i sestara bio uviјek slabašan i često boležljiv. Nakon što je završio školu, njegove su ga sestre, Marija i Ana, pozvale da dođe k njima u Švicarsku, gdje su se one nastanile. Smatrali su, naime, da se kod kuće neće moći nigdje zaposliti tako slabašan. U Švicarskoj su mu našle zaposlenje u jednom hotelu kao pomoćni kuhar. Brzo je stekao simpatije sviju, bio je vrlo spretan i radišan. Kad je sazrio u mladića našao je sebi družcu, Prisku, s kojom je osnovao obitelj. Imali su kćer Samantu. Takvi zgodni, sposobni mladići lako postanu plijen raznim ponudama koje nauko izgledaju privlačne, no, ubrzo se čovjek osjeti prevaren i zarobljen. Jozo je bio inače vesele naravi, dobričina, svi su se osjećali ugodno u njegovu društvo. Dok je god mogao borio se, radio i skrbio za svoju obitelj. Redovno je obavljao svoj posao sve dok mu vid nije počeo sve više slabiti. Kad više nije bio sposoban za rad, morao se vratiti u domovinu, u svoju kuću, kod brata

Šimuna i njegove obitelji. No, premda u svom rodnom domu, Jozo se ipak osjećao osamljen, bez svoje vlastite obitelji, bespomoćan, iako mu je brat sa obitelji iskazivao svu ljubav i pažnju. Kćer Samanta ga je posjećivala svake godine, što mu je barem nakratko vratilo radost u srcu jer ju je puno volio. No, njegovo je boležljivo tijelo sve više slabilo. Osim što je potpuno oslijepio, domalo je postao nepokretan. Jedva se kretao uz pomoć štakе. Nije onda čudo da je podlegao svakoj prehladi. Napokon je dobio upalu pluća, što je potpuno shrvalo njegovo nježno, slabo tijelo. Preminuo je 21. kolovoza 2023. u 64. godini života. Posljednji ispraćaj dragog pokojnika bio je u srijedu 23. kolovoza, na groblju Svih Svetih u Gali. Sprovodne je obrede, kao i svetu misu zadušnicu vodio mjesni župnik fra Luka Delić.

Brojni mještani ispratili su ga na vječni počinak. Osobito su bile zapažene bijele sestre dominikanke. Stoga koristim prigodu da im se zahvalim, kao i svima onima koji su mome bratu Jozi došli iskazati posljednju počast. Preporučam njegovu dušu u vaše molitve.

s. Franica Mravak

BOG JE S NAMA

„**S**ve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku: Evo djevica će začeti i roditi sina. Nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog! (Mt 1, 21-23)

Čovječanstvo je vjekovima čekalo i iščekivalo ispunjenje Božjeg obećanja danog ljudima od početka stvaranja. Bog i čovjek su se vjekovima tražili, približavali se jedno drugom i ponovno odmicali. Proroci su povremeno ljudima u svijest dozivali veliko Božje obećanje i budili nadu i slutnju novoga kvalitetnijeg života. Ljudi su čekali, nadali se, pripremali i molili.

U punini vremena se sve dogodilo. Ljudi, iako o svemu poučeni, nisu prepoznali taj blagoslovjeni trenutak. Nitko nije razabrao da se Sveta Obitelj podosta razlikuje od ostalih obitelji. Nisu slutili da je novorođeno djetešće taj obećani Emanuel što znači 'S nama Bog', začet i rođen snagom Duha Svetoga, a nje-gova majka da je djevica o kojoj su proroci mnogo ranije govorili. Događaj je bio iznenadenje i za Mariju i Josipa. Nikada sebe nisu promatrali kao posebne Božje oda-branike. Svako Božje obećanje se s vremenom ispunjava, ali ne bez čovjeka. Bog treba ljudi kako bi ispunio svoje planove i obećanja. Spas svijeta nije

plod ljudskih nastojanja, već Božjeg samoponiranja.

Rođenjem se predao u ruke ljudi, zakoraknuo u ljudsku povijest kako bi je obogatio drugom dimenzijom i kako bi Božje stvorenje povezao sa Stvoriteljem. Drugo predanje ljudskim rukama dogodit će se na Posljednjoj večeri. U kruhu i vinu predao se svom stvorenju. Došao je biti s nama i ostati s nama do svršetka svijeta.

S njim tkajemo svoju osobnu povijest, povijest naroda Božjega i Crkve. Mi trebamo Boga, Bog treba nas. Na bezbroj načina je mogao započeti svoj ljudski život na zemlji ali je u svijet htio doći po 'najljepšoj od svih žena, po Djevici Mariji.'

I danas Bog treba čovjeka kako bi utvrdio svoje Kraljevstvo u ljudskim dušama. Trebaju

mu naše oči, uši, ruke razum i srce. Poslušan čovjek u djelo provodi što Bog kaže. Tako je postupio Josip kad se našao u dilemi kako postupiti s Marijom, svojom zaručnicom kad ju je vidio trudnu: uzeo je k sebi svoju ženu Mariju, jer mu je tako savjetovao anđeo u snu. Djevica Marija je spremno Bogu ustupila svoje djevičansko krilo kako bi sam Bog u tijelu čovjeka zakoraknuo u vrijeme i prostor i nastavio

koračati sa svojim narodom kroz sve bure i oluje. Postao je učitelj, prijatelji i brat malom ljudskom stvorenju. S rođenjem Isusa u Betlehemu zaživio je sjajni Očev plan za spasenje čovjeka i čovječanstva. Primjerom svoga života i svojom riječju unio je novi duh u svijet. Mnoge je običaje, navike i praksu doveo u pitanje:

umjesto osvete propovijedao je oproštenje;
umjesto kazne milosrđe;
umjesto podjela jedinstvo;
umjesto osude opravdanje;
umjesto časti služenje;
umjesto samodostatnosti srce i dušu djeteta;

umjesto odabira prvog mesta zauzimanje posljednjeg
umjesto bogatstva siromaštvo.

On je tu s nama, na putu. Stvaramo zajedničku povijest u hodu prolazeći kroz mrak, sumnje i kušnje svih vrsta i oblika. Dovoljno je čuti Gospodinove riječi: „Ne bojte se, ja sam s vama do svršetka svijeta“ i snaga se vraća, životna sila se obnavlja. Sve dok nam Gospodin bude oslonac i uzor, naša djela će govoriti za Boga i za nas. Gospodin će se ugodno osjećati u jaslicama.

s. Katarina Maglica OP

KISELI KUPUS

- osnažuje imunitet, poboljšava probavu i smanjuje stres -

Već tisućjećima je poznata ljekovitost kupa, kako onog svježeg tako i ukiseljenog koji je u našim krajevima tradicionalna domaća delicija u zimskim danima.

Kupus je doista „pametna glava“. Niskokalorično, a superhranjivo povrće jedinstven je spoj vitamina A, B, C, E i K, minerala (mangana, selena, kalcija, kalija, magnezija), omega-3 masnih kiselina i ljekovitih sumpornih tvari (najpoznatiji je sulforafan) koje štite od raka, a prozvan je i **antistresnim** povrćem.

Kiseli kupus je prozvan i *metlom za želudac i crijeva*, a ujedno jača živce i potiče stvaranje krvnih stanica. Bakterije mlijecne kiseline iz kiselog kupusa održavaju crijevnu floru zdravom, a time i cijelokupan tjelesni imunitet, sprječava skorbut.

Kupus posjeduje iznimski nutritivni profil. Kiseljenjem postaje još kvalitetnija namirnica, stoga ga se može, bez preuvećavanja, nazvati i „superhranom.“

Poglavitno je **odličan izvor vitamina C**, sadrži približno jednaku količinu ovog vitamina kao agrumi. Vrlo dobar je **izvor neprobavljivih vlakana, vitamina B skupine i vitamina A te minerala kalija, kalcija, magnezija, fosfora, mangana**. Pritom je niskokalorična namirnica koja osigurava tek 25 kcal u 100 g.

Odličan je izvor vitamina B12, zbog toga se posebno preporučuje vegetarijancima i vega-nima.

I naravno, kiseli kupus sadrži bakterije mlijecno-kiselog vrenja bez kojih bi u crijevima prevladale patogene bakterije i gljivice te izazvale različite bolesti. Osim toga, dobre probiotičke bakterije pomažu liječenje proljeva, zatvor stolice, olakšavaju tegobe kod iritabilnog crijeva, infekcija mokraćnog sustava, a smanjuju rizik za pojave raka.

Neki vjeruju da je iskoristivost vitamina C iz kiselog kupusa čak 20 puta veća nego iz sirovog. No valja imati na umu da je taj nutrijent topljav u vodi, te se povećano gubi dugotrajnim ispiranjem kiselog kupusa. Stoga prije pripreme jela, kupus treba isprati tek toliko da se ukloni višak soli. Kiseli je kupus najbolje jesti na salatu.

Može biti **odlična pratinja raznim mesnim jelima**, kobasicama, krvavicama, poznatim ličkim polama ili najjednostavnije poslužen – kao salata, s malo bučinog ili maslinovog ulja i svježe mljevenog papra. Ako pak želite isprobati nešto drugčije, dinstajte kupus uz batat ili tikvu ili ispecite savijaču od kiselog kupusa – kombinirajte ga s domaćom pancetom, orasima,

kimom, ali i grožđicama. Takva savijača, narezana na komadiće i poslužena kao finger food, može biti kraljica nekog vašeg svečanog ili blagdanskog stola.

Zima ne prolazi bez tradicionalnih delicija poput sarmi, pita i salata od kiselog kupusa.

Osim što je ukusan, kiseli kupus je bogat hranjivim tvarima, čineći ga izvrsnim izborom hrane tijekom hladnijih mjeseci. No, ipak, važno je održavati umjerenu konzumaciju, da nam ta veoma korisna hrana ne bi bila štetna, posebno za visoki tlak i kardiovaskularne bolesti.

Zašto je kiseli kupus koristan za zdravlje

Regeneracija jetre: Probiotici i vitamini prisutni u kiselom kupusu podržavaju eliminaciju štetnih tvari iz jetre i potiču obnavljanje njezinih stanica.

Jača kosti: Vitamin K, bitan za očuvanje jakih kostiju, preporučuje se ženama tijekom menopauze kako bi se spriječila osteoporozra.

Poboljšava zdravlje želuca: Kiseli kupus obiluje probioticima koji potiču probavu, sprječavaju zatvor te potpomažu apsorpciju vitamina i minerala.

Jača imunološki sustav: Znanstveno je dokazano da kiseli kupus pomaže tijelu u obrani od bolesti zahvaljujući vitaminima i mineralima koje sadrži.

Štiti mozak: Probiotici iz kiselog kupusa pozitivno utječu na procese u mozgu, poboljšavaju pamćenje, smanjuju stres te mogu ublažiti simptome depresije.

Održava vitku liniju: Visok sadržaj vlakana u kiselom kupusu osigurava dulje osjećaj sitosti, što može rezultirati unosom manje kalorija tijekom dana.

Pospješuje zarastanje rana, a djeluje i kod reume i upale vena. Lokalno ga možete koristiti za ublažavanje svrbeža na koži uslijed različitih alergijskih upala, manjih opeketina i uboda insekata, posebno pčele ili ose. Na zahvaćeno mjesto stavite oblog od lista kiselog zelja i omotajte ga zavojem ili gazom. Imate li glavobolju,

na čelo položite list kiselog kupusa i omotajte ga gazom. Za podizanje raspoloženja te općenito dobro zdravlje, svaki dan pojedite dvije do tri žlice naribanog kiselog kupusa. Ljudi koji konzumiraju puno kiselog kupusa jači su i otporniji na bolesti. **Zbog toga se kiseli kupus posebno preporučuje starijim osobama, osobama s oslabljenim imunitetom i djeci.**

Rasol od kiselog kupusa preporučuje se kao pročišćujuća kura za organizam te kao prirodno sredstvo za ublažavanje mamurluka.

Vrlo je popularan narodni recept i za liječenje nagluhosti pomoću rasola. Navečer, prije spavanja, namočite vatu u rasol od kupusa i stavite je u uho. Tako spavajte i izvadite je ujutro.

Uistinu bi bila šteta ne iskoristiti ove zime bezbrojne blagodati kiselog kupusa. Valja ga konzumirati u umjerenoj količini, čuvajući ravnotežu između užitka i zdravlja.

RAZBIBRIGA

Moždani

Fata: Mujo, što mi ovo uši zvone?

Mujo: Ne javljaj se, možda je moždani!

Duševna bolest

Doktor pita svoju pacijentiku: Imate li u svojoj obitelji neki primjer duševne bolesti?

- Da, imamo. Muž si umišlja da je glavni u kući.

Brz

Učiteljica: Perice, postavit ću ti samo jedno pitanje, ali odgovor mora biti brz!

- Dobro, spremam sam.

- Koliko je 16 puta 4?

- Brz!

Mi staromodni smo rođeni
u mješovitim brakovima.
Nama je otac bio muško,
a majka žensko.

HA! HA! HA!

Luđak

Grupa turista obilazi zamak kralja

Luja II. Vodič objašnjava:

- U ovoj se kadi Luj II. kupao

svakoga dana.

- Svakoga Dana? – začudi se mala Ema.

- Daj šuti, čula si i sama da je bio lud! – odgovara joj brat Dino.

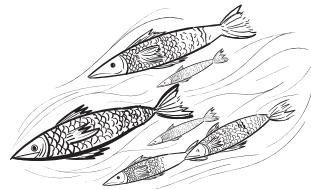
Dječji razgovori i odgovori na neka pitanja:

- Što je čovjek stariji, njegovi zubi su sve skuplji.
- Kada baku bole zubi, ona njih jednostavno ostavi u čaši.
- Švicarske krave koriste se pretežno za pravljenje čokolade.
- Najkorisnija životinja je svinja. Od nje možemo upotrijebiti sve, meso od napred i pozadi, kožu za cipele, čekinje za četke i ime za psovanje!
- Krave ne smiju brzo trčati da ne bi prolije mlijeko.
- Baka nam je otišla na onaj svijet. Sad i mi imamo nekog u inozemstvu!

Deklinacija

- Hajde Pero, dekliniraj mi imenicu bakalar! – reče učiteljica.
- Bakalar, bakalara, bakalaru ...
- Dobro, a reci mi instrumental – s kim ili s čim ...?
- S krumpirima!

Desetgodišnjica braka

- Danas je desetgodišnjica našega braka, da zakoljemo kokoš? – upita žena.
- Zašto? Jadna životinja nije ni najmanje kriva za to, – odgovori muž.

